

Det sociale arbejde i en totalinstitution

En undersøgelse af de dilemmaer, der kan opstå for socialpædagoger, når de skal agere i en struktureret organisatorisk kontekst

Kandidatuddannelsen i socialt arbejde

Specialet er udarbejdet af:

Anja Skov Harder

Chanette Schou Lynge Larsen

Nadja Aagaard Røjkjær

Sandra Tindal Jul

Antal anslag inkl. mellemrum:

AALBORG UNIVERSITET

Titelblad

Titel: Det sociale arbejde i en totalinstitution
Semester: 10. semester - Speciale
Projektperiode: December 2017 – juni 2018
ECTS: 30
Vejleder: Mette Rømer

Anja Skov Harder

Chanette Schou-Lynge Larsen

Nadja Aagaard Røjkjær

Sandra Tindal Jul

Antal sider: 98
Antal anslag inkl. mellemrum: 235.166
Bilag: 3

Ved at underskrive dette dokument bekræfter hvert enkelt gruppemedlem, at alle har deltaget lige i projektarbejdet og at alle således hæfter kollektivt for rapportens indhold

Forord

Følgende speciale er udarbejdet af fire studerende på kandidatuddannelsen i Socialt Arbejde i en periode fra december 2017 til juni 2018. Specialeskrivningen har været understøttet af spændende diskussioner med afsæt i vores forskellige faglige baggrunde, som er henholdsvis ergoterapi, politik og administration, socialrådgivning og sygepleje

Vores ønske med dette speciale er at bidrage til øget fokus og refleksion over de mulige dilemmaer, som socialpædagoger uundgåeligt kan befinde sig i, når de skal håndtere eventuelle modstridende politiske formål i indsatser rettet mod unge kriminelle. Dette fokus var ikke muligt uden vores givende samarbejde med Den sikrede institution Kompasset, hvorfor vi gerne vil sige tusind tak til de syv medarbejdere, der ønskede at stille op til interview.

Sidst skal der lyde et stort tak til vores vejleder, post.doc Mette Rømer, for altid kyndig vejledning med brugbare og konstruktive perspektiver.

God læselyst!

Anja, Chanette, Nadja og Sandra

Abstract

This thesis aims to illustrate and analyse the dilemmas that occur in social pedagogical work with criminal offenders under the age of 18, placed at a secured institution after they have been sentenced a youth sanction. The dissertation examines how dilemmas arise in the social pedagogical work with criminal youth, based on an understanding that social work can be met by a paradox in the balance between sanction and resocialization.

The thesis is methodically based on a qualitative case study, where empirical data is collected at the secured institution Kompasset. With a critical realist perspective empirical data is gathered mainly by interviews with social workers at the institution. The purpose is to analyse the employees' understanding of the work effort directed at the criminal youths placed in the secure institution. The dissertation highlights the dilemmas by elucidating the social workers' description and conception of the sanction. The empirical data will be analysed based on Erving Goffman's theory regarding the total institution and Michael Lipsky's theory concerning discretion and role conflicts. Furthermore Peter Høilund and Søren Juul's theory on social judgement will support the analysis on discretion.

The analysis contains three sections, which is structured with inspiration from Inge Bryderups description on the understanding of social pedagogical work. The sections are: "The purpose and target group", "The social pedagogical work" and "The development and learning process". The first section describes and explains how social workers may face dilemmas in relation to the different aspects of the youth sanction. They may experience different conflicts when balancing their professional identity and the limitations the institution may cause. The second paragraph describes and explains how institutional conditions may put the employees into some professional dilemmas. This can be seen as an indication of the staff's perceptions of conflicting values. Furthermore it may cause dilemmas when the social workers can't affect the established structures of the institution. The employees do not experience a dilemma regarding the visible external structure that is the fence. In contrast the young people, themselves experience great frustrations in the determining structure. This can explain a dilemma in relation to the significance of the surrounding fence and what is being signalled hereby. Furthermore, it is emphasized that relational work is considered to be one of the most important resources in social pedagogical work. The employees described that the social work in the youth sanction can't be based on personal relationships, wherefore the partner-

ship between the youngster and the pedagogue might be characterized by dilemmas in relation to the relinquishment of relational work. The third paragraph describes and explains that the criminal youth can have a tendency to be psychologically damaged, wherefore the development process is not possible to facilitate. The ability to facilitate development is thought to be of importance in social pedagogical work, wherefore this limitation can lead to dilemmas in social work. Furthermore, a dilemma is found when the criminal youths do not want to be included in the social treatment.

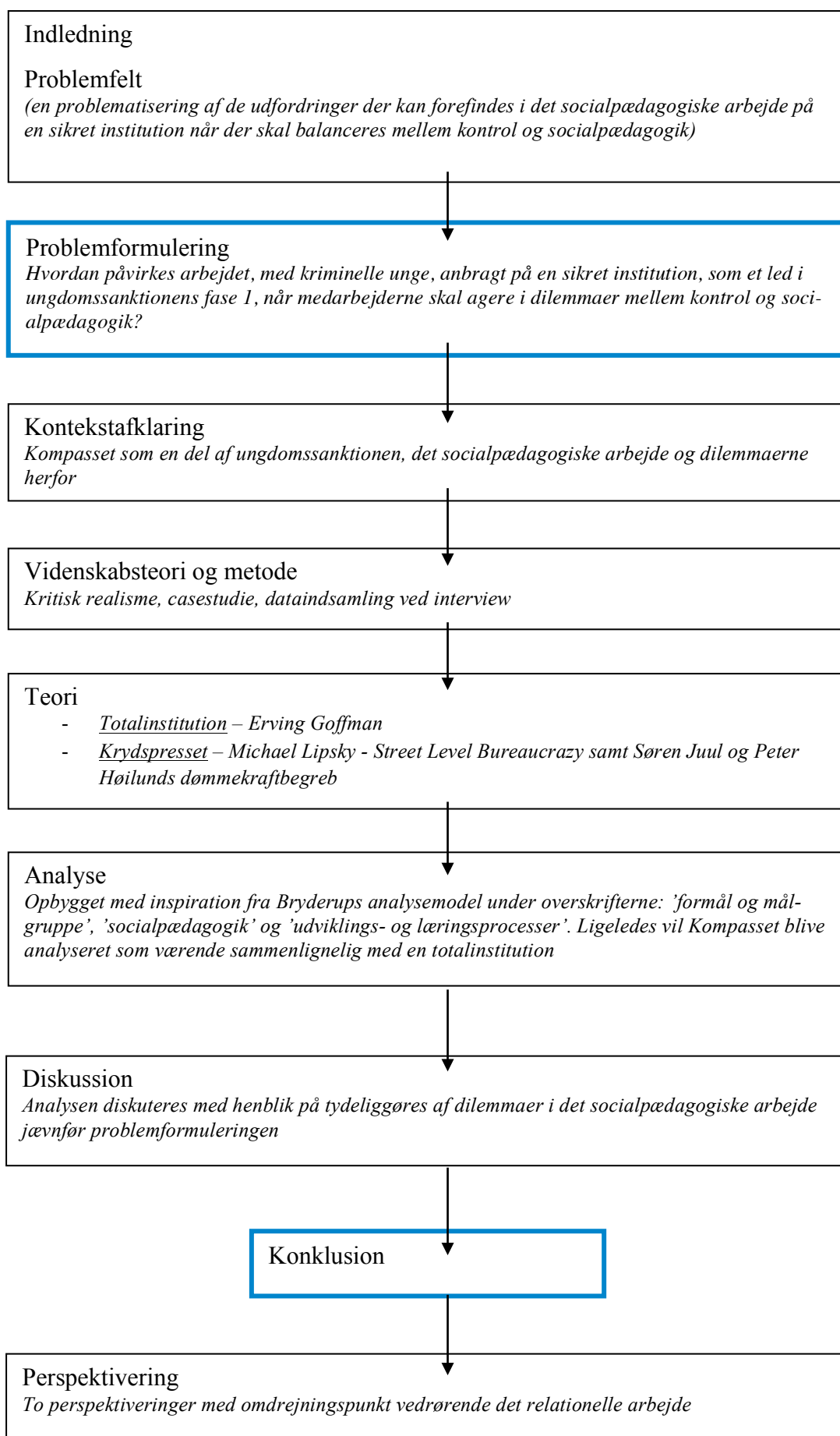
Læsevejledning

APA er anvendt som referencesystem for dette speciale

Når der i specialet anvendes termen ”unge kriminelle”, refereres der til unge mennesker i alderen 12-18 år, der indgår i det strafferetslige eller socialretslige system. Specialegruppen har diskuteret og reflekteret over håndteringen af et sådan begreb, da det kan fremstå stigmatiserende. Dette ønsker vi i høj grad at tage afstand fra, men har ikke desto mindre valgt denne referering grundet ønsket om et læsevenligt speciale med sammenhængende begrebsanvendelse.

Specialegruppen har haft et givende samarbejde med den sikrede institution Kompasset. Kompasset har bidraget med baggrundsviden og forståelse, hvilket har været behjælpeligt i forhold til at præcisere et fokus for specialet. Der er endvidere foretaget syv interviews med medarbejdere på Kompasset. Interviewene er etiske overvejelser anonymiseret og refereres til som henholdsvis informant A, B, C, D, E, F og G

Overblik over specialet

Indholdsfortegnelse

1.0 Indledning	1
2.0 Problemfelt	2
2.1 Ungdomssanktionen	2
2.1.1 Et kritisk blik på ungdomssanktionen som indsats	4
2.2 Tendens til recidivering blandt kriminelle unge	5
2.3 Børn og unges trivsel på sikrede institutioner	7
2.3.1 Pædagogikken fejler	7
2.3.2 Alternativ til almindelige fængsler	8
2.3.3 Beretninger om straf og behandling	9
2.4 Medarbejderne som aktører	10
2.5 Specialets fokus	11
3.0 Problemformulering	12
3.1 Begrebsafklaring	12
4.0 Kontekstafklaring	14
4.1 Kompasset som en del af ungdomssanktionen	14
4.2 Den socialpædagogiske behandling	15
4.3 Socialpædagogernes dilemmafyldte arbejde	16
5.0 Videnskabsteori og metode	19
5.1 Kritisk Realisme	19
5.1.1 Kritisk realismes epistemologi og ontologi	20
5.1.2 Videnskabsteoretiske begrænsninger	22
5.2 Kvalitativ metode	22
5.2.1 Casestudie	22
5.3 Dataindsamling	23
5.3.1 Interviewguide	24
5.3.2 Udvælgelse af informanter	24
5.3.3 Interview og transskribering	25
5.3.4 Ethiske overvejelser	26
5.4 Analysestrategi	26
5.4.1 Strukturering af analysen	27
6.0 Teori	30
6.1 Den totale institution	30
6.2 Krydspres	33
6.2.1 Michael Lipsky - Street Level Bureaucrazy	33
6.2.2 Dømmekraft	34
7.0 Analyse	36
7.1 Er Kompasset en total institution?	36
7.2 Formål og målgruppe	39
7.2.1 Det retslige kontra det socialpædagogiske perspektiv	39
7.2.2 Kompasset som frikvarter	43
7.2.3 "Vi er dem de andre ikke må lege med"	45
7.2.4 Opsamling	47
7.3 Socialpædagogik	47
7.3.1 Strukturen er styrende	48
7.3.2 Den pædagogiske forandringsproces	57
7.3.3 "De to ben"	68
7.4 Udviklings- og læringsprocesser	72
7.4.1 Når de målet?	73

7.4.2	“It takes two to tango”	75
7.4.3	Opsamling.....	79
8.0	Diskussion	80
8.1	Fund i analysen.....	80
8.1.1	Pædagogiske dilemmaer	80
8.2	Afsluttende teoretiske refleksioner	83
8.3	Afsluttende metodiske refleksioner.....	84
9.0	Konklusion	87
9.1	Formål og målgruppe	87
9.2	Socialpædagogik	88
9.3	Udviklings- og læringsprocesser	89
10.0	Perspektivering	90
10.1	Det relationelle arbejde	90
11.0	Litteraturliste	91

1.0 Indledning

Ungdomskriminalitet og indsatser vedrørende unge kriminelle har i mange år været genstand for stor debat i dansk kriminal- og socialpolitik. Derfor ønsker følgende speciale at undersøge indsatser rettet mod ungdomskriminalitet, da der igennem en længere periode kan spores distinktive samfundsdiskurser, med fokus på strafsikring, vedrørende indsatser rettet mod kriminelle unge. Med denne baggrundsviden afholdtes der et møde med lederen fra en sikret ungdomsinstitution i Danmark, hvorledes flere mulige dilemmaer og interessepunkter blev belyst. Specialet ønsker at analysere paradokset i det socialpædagogiske arbejde med kriminelle unge under 18 år anbragt på en sikret institution, når arbejdet falder ind i spændingsfeltet mellem det social- og kriminalpolitiske system. I dette spændingsfelt opstår uundgåelige dilemmaer, eftersom det sociale arbejde kan blive mødt af et paradoks i balanceringen mellem sanktionering og resocialisering. Denne balancegang er præget af to yderpunkter, som omhandler ønsket om at støtte den unges tarv og fremtidige muligheder samtidig med, at der holdes fokus på samfundets markante krav om grænsesætning over for uacceptabel adfærd.

Med afsæt i ovenstående, ønskes det i følgende speciale at tage udgangspunkt i ungdoms-sanktionens fase 1, hvor empirien indsamles på den sikrede institution Kompasset, hvor unge i alderen 12-18 år anbringes på henholdsvis sociale og retslige pladser. Dette findes relevant for Socialt Arbejde, da indsatser rettet mod denne målgruppe falder under Serviceloven (SEL), hvorfor der ydes socialpædagogiske indsatser for at fremme de unges resocialisering og mindske risikoen for recidiv. Med et videnskabsteoretisk ståsted i kritisk realisme indsamles empirien hovedsageligt ved brug af interviews. Hensigten er, via casestudie, at analysere medarbejdernes forståelse for de akutte indsatser, rettet mod de anbragte unge, på den sikrede institution.

2.0 Problemfelt

Interessen for følgende speciale udspringer blandt andet af Regeringens fremlagte lovforslag “*Alle handlinger har konsekvenser*” fra 2017. I denne lægges op til, at indsatser rettet mod kriminelle unge skal skærpes, således den unge erfarer, at handlinger får konsekvenser, når de befinder sig i en kriminel løbebane. Når der ønskes yderligere skærpelse af indsatserne mod ungdomskriminalitet, findes det givende at undersøge, hvorledes disse indsatser, på nuværende tidspunkt, tager sig ud. I Regeringens lovforslag lægges blandt andet op til skærper i forhold til at øge institutioners mulighed for magtudøvelse over for den unge. I lovforslaget argumenteres for, at den øgede magtudøvelse er den bedste mulighed for at hjælpe den unge til adfærdændring (Justitsministeriet , 2017, s. 14). Ligeledes indeholder lovforslaget et forslag om at ændre den kriminelle lavalder fra 15 til 12 år (Justitsministeriet , 2017, s. 5). Dette på trods af, at tidligere sænkelse af den kriminelle lavalder til 14 år ikke havde nogen umiddelbar effekt på ungdomskriminaliteten generelt (Toft, 2017).

Problemfeltet har til hensigt at give et indblik i ungdomssanktionens fase 1 som lovgivningsmæssig ramme. Ligeledes inddrages argumentation omhandlende recidivtendensen blandt kriminelle unge samt denne målgruppes udsagn vedrørende anbringelse på sikrede institutioner i Danmark. Afslutningsvis vil dette speciales aktører blive præsenteret, hvor en argumentation for relevansen for socialt arbejde ligeledes følger.

2.1 Ungdomssanktionen

Nedenstående afsnit har til hensigt at illustrere og beskrive ungdomssanktionen som et af Kompassets styrende strukturer. Ungdomssanktionens fase 1 udgør dette speciales lovgivningsmæssige og delvis organisatoriske ramme i forhold til at undersøge, hvordan arbejdet med kriminelle unge, anbragt på en sikret institution, påvirkes, når medarbejderne skal agere i dilemmaer mellem kontrol og socialpædagogik. Derfor ses det givende at skabe forståelse for ungdomssanktionens virke og funktion.

Tages der afsæt i den nordiske velfærdsstat, som indrammer de nordiske landes tendenser og opretholdelse af blandt andet velfærdsorienteret ydelser, findes der flere ligheder, når det kommer til håndteringen af kriminelle unge. En central karakteristika i forhold til sagsbehandlingen vedrørende kriminelle unge er, at sagerne ikke ligger i det strafferetlige system,

men varetages efter den sociale lovgivning. Børn og unge, under 15 år, får således behandlet deres sag efter SEL, hvortil unge, mellem 15-18 år, individuelt vurderes, hvorvidt de gør sig gældende i det strafferetlige eller sociale system (Lappi-Seppälä & Storgaard, 2014, s. 333-334). Med indmeldingen i Børnekonventionen i 1991 forpligtedes dansk lovgivning ligeledes til ikke at fængsle børn under 18 år sammen med voksne. Ydermere skal sociale indsatser bygge på rehabilitering/resocialisering i stedet for straf (Danske Regioner, 2016, s. 8). Dette har medført forskellige alternativer til traditionel fængselsstraf, som for eksempel oprettelsen af ungdomssanktionen (Bryderup 2010, s. 20).

Ungdomssanktionen blev vedtaget i Folketinget i 2001 som et alternativ til traditionel, ubetinget fængselsstraf. Foranstaltningen blev oprettet, efter en ekspertgruppe fandt det relevant at øge reaktionsmulighederne overfor unge, der begår alvorlig og personfarlig kriminalitet. Ungdomssanktionen er en indsats, hvor unge fra 15-18 år, kan idømmes 2 års struktureret, kontrolleret socialpædagogisk behandling (Servicestyrelsen, 2008, s. 27-28). Sanktionen idømmes i henhold til straffelovens § 74a, men eftersom dommen omfatter socialpædagogisk behandling, giver dommen rammer for en social indsats jævnfør SEL og dennes regler for indsatser rettet mod børn og unge (Servicestyrelsen, 2011, s. 2). Ideen med at oprette ungdomssanktionen udsprang af: *"... en formodning om, at den hårde kerne af socialt belastede og utilpassede unge kriminelle mellem 15 og 17 år i hvert fald i et vist omfang vil kunne 'rettes op' ved et længerevarende socialpædagogisk forløb."* (Servicestyrelsen, 2008, s. 27). Dette betyder, at der med ungdomssanktionen følger et element af fastholdelse, hvilket herved skal sikre, at den unge gennemfører behandlingsforløbet samt kommer på "ret kurs" gennem en styrkelse af mulighederne for uddannelse og beskæftigelse. Herved bliver formålet med ungdomssanktionen, at den unge enten slet ikke recidiverer eller blot recidiverer i mindre grad (Servicestyrelsen, 2008, s. 27). Definitionen af recidiv omhandler tendensen til at begå ny kriminalitet efter løsladelse af en afsonet dom (Kriminalforsorgen, 2016, s. 3). Anvendelse af ungdomssanktionen forudsætter, at foranstaltningen må anses som formålstjenlig i forhold til at imødekomme den unges særlige behov for behandling. Selve ungdomssanktionen forløber i 3 faser, og der føres tilsyn af de kommunale myndigheder (Figur 1) (Servicestyrelsen, 2008, s. 31).

Specialegruppen ønsker at undersøge ungdomssanktionens fase 1, hvor den unge indledende er anbragt på en sikret institution. Dette kan eksempelvis være af to måneders varighed, men kan strække sig til 12 måneder af de samlede 24 måneder. Her befinder den unge sig enten i

Figur 1 illustrer ungdomssanktions faseinddeling (Servicestyrelsen, 2008, s. 31)

varetægtssurrogat eller indleder den akutte fase af sanktionen. Formålet med denne indledende anbringelse er at standse den unges kriminelle adfærd ved fuldstændig at fjerne den unge fra miljøet. Ligeledes påbegyndes det socialpædagogiske arbejde her (Servicestyrelsen, 2008, s. 31).

Ungdomssanktionens fase 1 vil i dette speciale omfatte den lovgivningsmæssige ramme, som specialets aktører indgår i og agerer ud fra, da specialegruppen har indgået et samarbejde med den sikrede institution Kompasset ¹.

2.1.1 Et kritisk blik på ungdomssanktionen som indsats

Da specialegruppen ønsker at undersøge det socialpædagogiske arbejde i ungdomssanktionens fase 1, findes det relevant at inddrage mulige opmærksomhedspunkter i forhold til blandt andet organiseringen af denne. Ungdomssanktionen blev indført som et udtryk for et politisk ønske om at styrke myndighedsindsatsen, over for børn og unge, som begår alvorlig personfarlig kriminalitet. Denne styrkelse af myndighedsindsatsen er ifølge Professor Jørn Vestergaard, fra Københavns Universitet, et udtryk for en national strafskærpelse, hvor offentlige myndigheder får flere reaktionsmuligheder over for den hårdeste kerne af socialt belastede og utilpassede kriminelle unge (Servicestyrelsen, 2008, s. 28). Vestergaard beskriver yderligere ungdomssanktionen som: *“et vidtgående og skønsbetonet indgreb i den personlige frihed over for unge lovovertrædere, der straffes markant strengere end tariffen for voksne kriminelle”*. (Frich & Vaaben, 2017).

¹ Den sikrede institution Kompasset vil i det efterfølgende blive omtalt som Kompasset

Ovenstående holdning deler lektor i kriminologi, Anette Storgaard. Storgaard sammenligner ungdomssanktionen med de gamle og nu afskaffede ungdomsfængsler, som også byggede på formodningen om, at frihedsberøvelse og behandling i én sammenkobling var givende for de unges resocialisering (Storgaard, 2007, s. 333-334). Storgaard beskriver blandt andet ungdomssanktionen således:

”Ungdomssanktionen kan bedst betegnes som en straf i behandlingsklæder. Den tilstræbte balancegang mellem straf og behandling forekommer lige så udfordrende som at gå på line med bind for øjnene. Det ville have været klogere og mere værdigt for retssamfundet, om man tilbød den rette hjælp og støtte, herunder om nødvendigt i institutionsregi, til alle med behov for det – uden at de skulle kvalificere sig gennem kriminalitet” (Storgaard, 2007, s. 335)

Storgaard viser med ovenstående essensen af kritikken rettet mod ungdomssanktionen som indsats, hvor det blandt andet problematiseres, at de unge kvalificeres til behandlingen gennem kriminalitet. I artiklen “Ungdomssanktionen - en straf i forklædning” beskriver Storgaard, hvordan ungdomssanktionen både rummer elementer fra det strafferetlige og det sociale system. I forlængelse heraf konkluderer Storgaard, at disse sammenkoblede elementer på visse områder medfører en række komplikationer og selvmodsigelser. Ligeledes udmunder denne kobling sig i en svær balancegang for det personale, der skal agere heri, hvorfor dette kan medføre en dilemmafyldt praksis (Storgaard, 2007, s. 321-322, 335).

Disse udvalgte kritikpunkter af ungdomssanktionen har været medvirkende til at skabe interesse og nysgerrighed for specialegruppen i forhold til netop at undersøge indsatsens indledende fase. Dette med hensigten at få et mere virkelighedsnært perspektiv på, hvordan der arbejdes med unge, der er idømt en ungdomssanktion.

2.2 Tendens til recidivering blandt kriminelle unge

I forlængelse af ungdomssanktionens formål, om at mindske tendensen til recidiv blandt unge kriminelle, vil statistik vedrørende de generelle tendenser for recidiv i blandt børne- og ungdomskriminalitet sammenholdes med recidivstatistikkerne for unge kriminelle, der er idømt en ungdomssanktion. Nedenstående afsnit har hovedsageligt til hensigt at kreere en forståelse for samfundsmæssige fænomener og bagvedliggende statistiske mønstre, som ungdomssanktionen har til hensigt at modvirke.

Tages der afsæt i børne- og ungdomskriminalitet i alderen 10-17 år, ses der generelt for denne målgruppe en gennemgående reducere af selve de kriminelle handlinger, analyseret i en tidsperiode, der strækker sig fra 2006-2016. Tilbage i 2006 forekom der 25.125 mistanker/sigtelser, hvortil et skel ses i forhold til 2016, hvor selvsamme statistik var faldet til 11.487 (Kyvsgaard, 2017, s. 6). Dette kan umiddelbart anses som en positiv tendens, hvorfor det dog findes væsentligt at inddrage statistikker i forhold til målgruppens tendens til recidivering. Det er nemlig hovedsageligt blandt unge i alderen 15-19 år, at der ses en tendens til recidiv. I år 2013-2015 var der 13.331 mænd, i denne målgruppe, som begik kriminalitet, hvoraf 6.805 recidiverede inden for to år af afsoningen. Blandt kvinder var der 2.489, som begik kriminalitet, hvoraf 574 recidiverede inden for to år af afsoningen. Det vil sige, at ca. 51 % af unge mænd og 23 % af unge kvinder recidiverede inden for to år. Dermed er recidivprocenten for målgruppen samlet set på 46,1%, hvilket belyser en tydelig forskel i henhold til grundpopulationen, hvor 25,3% recidiverede. Ydermere viser tallene fra Danmarks statistik, at recidivprocentsatsen falder proportionalt med stigning i alder, hvorfor det findes relevant for dette speciale at fokusere på netop ungekategorien, da disse altså recidiverer 21,2% mere end grundpopulationen (Danmarks Statistik, 2015).

En effektevaluering fra Justitsministeriet fra 2009 belyser ydermere at 49 % af unge kriminelle, idømt en ungdomssanktion, recidiverer inden for to år. Overordnet viser undersøgelsen, at ungdomssanktionen ikke mindsker tendensen til recidiv, men at den muligvis mindsker risikoen for ny frihedsstraf (Clausen & Kyvsgaard, 2009, s. 19). Eftersom ungdomssanktionens hensigt er, at de kriminelle unge skal undgå at recidivere eller recidivere i mindre grad, kan der stilles spørgsmålstegn ved, om dette er opnået? Dette da en recidivprocentsats på 49% synes relativt højt, sammenlignet med grundpopulationen, hvorfor det er interessant at se på effekten af den socialpædagogiske behandling. Anette Storgaard italesætter en aktuell udfordring, der forefindes i Kriminalforsorgen, der som instans både forventes at håndtere et strafrelateret fokus sideløbende med en forestilling om at yde støtte til den kriminelle igennem sanktionen. Storgaard mener, at recidivstatistikken vil kunne sænkes gennem et større fokus på det resocialiserende element. Dette blandt andet i forhold til at undgå isolering fra omverdenen gennem eksempelvis prøveløsladelse og ledsaget udgang (Wamsler, 2015, s. 39).

2.3 Børn og unges trivsel på sikrede institutioner

Når ovenstående afsnit påpeger en relativ høj recidivprocentsats i blandt kriminelle unge, findes det givende at fokusere på, hvorledes unge, der er anbragt på sikrede institutioner, opfatter de socialpædagogiske indsatser, som de idømmes. Følgende afsnit har til hensigt at inddrage eksisterende forskning, med fokus på kriminelle unges oplevelser af ungdomssanktionens fase 1. Ungeperspektivet belyses, da den socialpædagogiske indsats er centreret om de unge, hvorfor disse må anses som en central aktør, der har betydning for specialets genstandsfelt. Dette findes relevant, da specialet, grundet valg af casestudie, gør brug af relaterbar forskning til analyse af egen indsamlet empiri.

2.3.1 Pædagogikken fejler

Der er lavet flere undersøgelser om unges trivsel på forskellige institutioner, her i blandt aflåste og sikrede institutioner. Specialegruppen er blevet gjort opmærksomme på en ph.d.-afhandling, skrevet af adjunkt, Martin Hoffmann, omhandlende børns trivsel på sikrede institutioner. Afhandlingen er endnu ikke bedømt og dermed ikke tilgængelig. Dog er det, i en artikel til Information, beskrevet, hvorledes Hoffmann har fulgt 14 anbragte unges hverdagsaktiviteter på sikrede institutioner, hvortil han tydeliggør, hvordan de unge føler, at de befinder sig i isolationsfængsel. Ifølge artiklen dokumenterer Ph.d.en, hvor vanskeligt det er at tvinge børn til pædagogisk udvikling under strikse rammer. Hoffmann beskriver, hvordan de unge, som et udtryk for frustration og modmagt, eksempelvis laver sengestrejker, hvor de i fællesskab nægter at gå i seng. Disse hændelser kan hurtigt blive oversat til provokation af de ansatte og institutionens regler og rammer. Hoffmann peger i modsætning hertil på en forklaring, der har afsæt i de unges oplevelse af isolation, eftersom de eksempelvis kan låses inde i cirka otte timer hver nat, uden mulighed for interaktion med andre. Dette kan give anledning til rastløshed, da nogle unge ligger vågne i mange timer og prøver at forstå, hvad der skal ske med dem, hvilket beskrives som uudholdeligt, hvorfor de unge føler, at de er ved at blive ”sindssyge” (Frich, 2017).

Med afsæt heri pointerer Hoffmann, at den pædagogiske behandling på sikrede institutioner har meget svære betingelser samt at pædagogikken fejler, når læringspotentialet reduceres til at adlyde ordre. Problemet med den forcerede pædagogik er netop, at den unge afskæres fra det liv, de har haft samtidig med, at der ønskes et fokus på udvikling for den unge. Dertil følger, at de unge ikke selv mener, at de sikrede institutioner vil hjælpe dem; tværtimod. I

interviews med de unge er Hoffmann kommet frem til, at de unge anser anbringelsen på den sikrede institution som en barriere mod den positive udvikling, de gerne vil opnå (Frich, 2017).

2.3.2 Alternativ til almindelige fængsler

Som supplement til ovenstående inddrages seniorforsker og ph.d i sociologi Tea Torbenfeldt Bengtsson afhandling fra 2013: *"Youth behind bars"*. Bengtsson har, via etnografiske studier, fulgt unge kriminelles hverdag på en sikret institution i tonehelv måned (Bengtsson, 2012).

I sin afhandling pointerer Bengtsson, ligesom Hoffmann, at pædagogikken fejler på de sikrede institutioner. Bengtsson peger specielt på de unges oplevelse af manglende mening i deres hverdagsaktiviteter, hvorfor den kedsomhed, der kan medføre de kriminelle handlinger, ikke afhjælpes. Kedsomheden sammenkoblet med uvisheden om anbringelsens længde, strafudmålingen, med mere, beskrives som yderst frustrerende for de unge. Bengtsson påpeger yderligere, hvordan de unge drenge beskriver de lange ventetider som "doing time", som det ligeledes kan kaldes i fængslerne (Bengtsson, 2012, s. 85).

Bengtsson konkluderer ligesom Hoffmann, at de unge socialiseres ind i en kultur, der kan af føde mere kriminalitet. Bengtsson beskriver, hvordan de unge "arbejdede sig opad i hierarkiet" mens de befandt sig på den sikrede institution, hvorfor den samme form for "gadeorden" som de har i deres kriminelle miljøer, blev opretholdt (Tholl, 2013). Bengtsson beskriver blandt andet de unge således: *"Det er typisk unge, der som børn har været beskyttet af samfundet. Nogle af dem i anbringelser. De var sårbare og skulle beskyttes mod det onde, nu er det så vendt – og pludselig er det dem, vi beskytter samfundet imod."* (Tholl, 2013). Bengtsson konkluderer i sin afhandling, at de sikrede institutioner gemmer sig bag en pædagogisk tænkning, men at de i virkeligheden blot bliver benyttet som et alternativ til almindelige fængsler (Bengtsson, 2012, s. 25). Bengtsson er ikke imod sanktionering af unge kriminelle, men påpeger, at der er andre muligheder end frihedsberøvelse. Bengtsson påpeger blandt andet, hvordan forholdene er meget anderledes i eksempelvis Norge, hvor indsatserne sikrer, at de unge forbliver i deres lokalmiljø. Bengtsson beskriver, hvordan de i Norge er meget opmærksomme på ikke at få samme forhold som i Danmark, da de ser vores sikrede institutioner som ungdoms- og børnefængsler (Tholl, 2013).

2.3.3 Beretninger om straf og behandling

Et andet perspektiv på de unges oplevelser kan tydeliggøres ved inddragelse af Professor ved institut for Sociologi og Socialt Arbejde, Inge Bryderups bog: "Ungdomskriminalitet, socialpolitik og socialpædagogik" fra 2010, hvor Bryderup via biografiske interviews skildrer 14 unges fortællinger om straf og behandling. Otte af de 14 unge har været idømt ungdomssanktion, og det er især fortællinger fra ungdomssanktionens indledende fase på de sikrede institutioner, der lader sig belyse. Bryderup belyser, hvordan de unge har vidt forskellige oplevelser af opholdene på de sikrede institutioner. Det pointeres blandt andet, at de unge har positive erfaringer med de institutioner, der har haft overvejende fokus på det relationelle arbejde samt dialog i mellem medarbejder og den unge. Modsat hertil beretter flere unge dog også om oplevelsen af, at ungdomssanktionens fase 1 havde til hensigt at "knække dem". Med dette menes, at der i høj grad var fokus på straf og frihedsberøvelse på de institutioner, der lægger vægt på konsekvens og adfærdsregulering. Flere af de unge anser fase 1 i ungdomssanktionen som en straf og sammenligner det med et fængsel, hvor de oplever at blive ydmyget og frataget muligheden for at være sammen med andre (Bryderup, 2010, s. 112-115). *"Man bliver skør af at komme derind, ved du hvorfor? Du kan ikke bare sidde i et rum i 24 timer. De giver dig straf hele tiden for små bagateller og småting, som du slet ikke tænker over"* (Bryderup, 2010, s. 101). Citatet er fra en ung fyr, der har været anbragt på en sikret institution, i Jylland, i 11 måneder. Han beskriver, hvordan han ikke følte sig imødekommet af pædagogerne. Ligeledes fortæller han om en følelse af, at pædagogerne bevidst "kørte på ham" for at se, hvortil hans grænser gik. Desuden fortæller flere af de unge, at de vil foretrække at komme i fængsel frem for på de sikrede institutioner. En ung udtaler, efter han blev fremstillet for en dommer, en uge efter en rømning: *"(...) Da dommeren spurgte om jeg ville tilbage, sagde jeg, at jeg hellere ville i Vestre Fængsel end at sidde deroppe helt alene på en stol uden nogen at snakke med. Det var psykisk terror"* (Bryderup, 2010, s. 103). Flere af de unge oplever altså ungdomssanktionen som en straf som flere sammenkobler med psykisk terror, hvortil isolation og forbud mod at tale med de andre unge ligeledes nævnes. Ydermere er der i beretningerne fra de unge stor fokus på, hvorledes det kan afføde mere kriminalitet at være spærret inde sammen med andre kriminelle, specielt i de tilfælde hvor de unge ikke ønsker at være der. Dette da de unge der "sidder sammen" i flere måneder, netop ofte har et fælles tredje i kriminaliteten og derved kan lære af hinanden (Bryderup, 2010, s. 112-115).

2.4 Medarbejderne som aktører

Foregående afsnit beskriver udvalgt eksisterende forskning med afsæt i de kriminelle unges perspektiv i forhold til deres oplevelser af det socialpædagogiske arbejde, på de sikrede institutioner. Deres udsagn har for specialegruppen skabt interesse for videre undersøgelse af selvsamme indsats, dog med afsæt i medarbejderne som aktører. Dette med hensigten at skabe et mere dybdegående perspektiv for den socialpædagogiske indsats, der ydes over for unge kriminelle. Således ønsker specialet at undersøge, hvordan forskellige medarbejdergrupper, på en sikret institution, opfatter det akutte arbejde med de anbragte unge. Ligeledes ønskes et indblik i medarbejdernes mulige dilemmafyldte arbejde samt de indsatser og muligheder der har i det socialpædagogiske arbejde.

Det socialpædagogiske arbejde findes relevant at undersøge som et led i det sociale arbejde. Professor i Socialt arbejde, Walter Lorenz, konkluderer i en publikation, at socialpædagogik er et uudnyttet potentiale i det sociale arbejde, hvorunder der forefindes flerfoldige ressourcer, som på sin vis allerede ligger tæt op af det normalt definerede sociale arbejde (Lorenz, 2008, s. 641). Det sociale arbejde har, i sig selv, ingen fast definition, men er netop et foranderligt koncept. Det er dog et væsentligt fokus, at der gennem socialt arbejde ønskes at understøtte borgeres mulighed for ligeværdig deltagelse i samfundet (Skytte, 2013, s. 11).

Det sociale arbejde håndterer sociale problemer hvortil dette speciale opererer med en forståelse af ungdomskriminalitet som et socialt problem, da kriminalitet kan betragtes som en social afvigelse. Sociale afvigelser kan anses som et resultat af historiske processer, hvor sammenfletningen af viden og magt har skabt vores nuværende normalitetsbegreb. Forestillingen om det afvigende bliver altså den direkte modsætning til normalitetsbegrebet, hvorfor der mere eller mindre bevidst kan sanktioneres herfor. Dette kan i sidste ende enten føre til øget tilpasning til samfundets overordnede regelsæt eller til yderligere afvigelse, som et eventuelt udtryk for modmagt (Järvinen, Larsen, & Mortensen, 2005, s. 13). Dette stemmer endvidere overens med professorer i sociologi Earl Rubington og Martin S. Weinbergs definition på sociale problemer, som er: ”*an alleged situation that is incompatible with the values of a significant number of people who agree that action is needed to alter the situation*” (Rubington & Weinberg, 2011, s. 3). Gennem denne definition kan tilstedeværelsen af netop det paradoks, der opstår når et mindretal bryder med majoritetsgruppens forståelse og efterlevelse af den standardiserede og definerede forståelse for normen i et samfund, ses. Dette medfører således

indsatser til håndtering af social afvigelse, hvilket i dette speciale er ungdomssanktionen, som søger at resocialisere de unge gennem struktureret socialpædagogisk behandling.

2.5 Specialets fokus

På baggrund af ovenstående problemfelt følger kort en belysning af specialet fokus. Med forståelse for det øgede diskursive fokus på straf og den sigende tendens til recidivering blandt unge, der har været idømt en ungdomssanktion, findes det relevant at målrette dette speciale mod netop ungdomssanktionen. Ydermere findes det interessant at fokusere på ungdomssanktionens fase 1, da det igennem problemfeltet er belyst, hvordan en balance mellem social- og kriminalpolitiske aspekter kan være udfordrende. Med henblik på forståelse for de eventuelle udfordringer, der kan forbindes hermed, ønskes et fokus på medarbejderne på Kompasset, som primær aktørgruppe. Dette er ønskværdigt, da det, med afsæt i ovenstående forskning, er belyst, hvordan udfordringer for det socialpædagogiske virke, i en modsigende lovgivningsmæssig kontekst, kan medføre dilemmaer for medarbejderne. Derfor vil dette speciale lade sig styre af nedenstående problemformulering.

3.0 Problemformulering

Hvordan påvirkes arbejdet, med kriminelle unge, anbragt på en sikret institution, som et led i ungdomssanktionens fase 1, når medarbejderne skal agere i dilemmaer mellem kontrol og socialpædagogik?

Problemformuleringen lægger op til en undersøgelse, hvor hovedfokus ligger på mikro- og mesoniveau. Dette da medarbejderne og deres institutionelle kontekst bliver omdrejningspunktet. Yderligere inddrages aspekter fra makroniveau, da der gennem opgaven refereres tilbage til elementer, der er præsenteret i problemfeltet, hvortil lovgivning og samfundsmæssige forhold kan nævnes.

3.1 Begrebsafklaring

Ovenstående hovedspørgsmål indeholder seks centrale begreber for genstandsfeltet. Med henblik på at sikre en fælles forståelse, for dette speciales problemformulering, vil de meningsbærerne begreber blive uddybet:

Påvirkes

Den danske ordbog definerer begrebet "påvirkning" således: "*det at noget har en bestemt virkning på nogen eller noget, oftest med en ændring til følge*" (Den Danske Ordbog).

Kriminelle unge

Termen "kriminelle unge" omfatter, unge i alderen 15-18 år, der er idømt en ungdomssanktion og dermed 2 års struktureret, kontrolleret, socialpædagogisk behandling (Servicestyrelsen, 2008, s. 27-28).

En sikret institution

Den sikrede institution der i dette speciale samarbejdes med og refereres til, omfatter den sikrede døgninstitution, Kompasset.

Ungdomssanktionens fase 1

Ungdomssanktionens fase 1 har til formål på at fjerne den unge fra det kriminelle miljø i hensigten at standses den unges kriminelle adfærd. Denne fase omhandler den akutte fase af

ungdomssanktionen samt det element, hvor den unge befinder sig i varetægtsurrogat. Det er i denne fase, at det socialpædagogiske arbejde opstartes (Servicestyrelsen, 2008, s. 31).

Medarbejderne

Omfatter medarbejderne på Kompasset.

Dilemmaet mellem kontrol og socialpædagogik

“Dilemmaet mellem kontrol og socialpædagogik” definerer i dette speciale de dilemmaer, som opstår i det spændingsfelt og *krydspres*, som medarbejderne kan opleve, når de skal håndtere mangfoldige elementer (Møller, 2012, s. 166-167). Herunder kan nævnes balancen mellem det socialpædagogiske arbejdes muligheder sammenholdt med de strukturelle rammer, der kan definere en totalinstitution (Goffman, 2001, s. 11-12) Ydermere opstår dilemmaer, som belyst, når medarbejderne skal balancere mellem de kriminal- og socialpolitiske aspekter af ungdomssanktionen (Storgaard 2007, s. 320, 335).

4.0 Kontekstafklaring

I problemfeltet er læser blevet indviet i et udvalg af mulige fænomener med kausale potentialer, der kan have betydning for specialets undersøgelsesfelt. Nærværende speciale ønsker således at undersøge, hvad der kan skabe mulige dilemmaer i det socialpædagogiske arbejde, i ungdomssanktionens fase 1, på en sikret institution. Når dette således er omdrejningspunktet, er formålet med følgende afsnit at klargøre den præcise kontekst for undersøgelsen. Følgende afsnit indeholder beskrivelser og overvejelser over Kompassets organisatoriske rammer samt den mulig planlagte socialpædagogiske behandling. Yderligere indføres læser kort i socialpædagogikkens grundfaglighed, da majoriteten af medarbejderne på Kompasset har en uddannelse inden for socialpædagogik. Dette findes endvidere relevant, da specialet netop ønsker at undersøge medarbejderens mulige dilemmafyldte arbejde mellem kontrol og socialpædagogik.

4.1 Kompasset som en del af ungdomssanktionen

Som tidligere beskrevet idømmes ungdomssanktionen i henhold til straffelovens § 74a, men eftersom dommen omfatter socialpædagogisk behandling, giver dommen rammer for en social indsats jævnfør SEL § 63a-c (Servicestyrelsen, 2011, s. 2). Dette betyder, at indsatsen rummer elementer fra både det strafferetlige og det sociale system, hvilket således er her, det socialpædagogiske arbejde folder sig ud. Ifølge Anette Storgaard kan disse forskelligartede elementer være vanskelige at forene, hvilket hermed kan bidrage til en dilemmafyldt praksis (Storgaard, 2007, s. 321-322, 335). Det er netop denne praksis specialegruppen, gennem interviews med medarbejdere på Kompasset, ønsker at belyse. Kompasset er en forholdsvis nyetableret regional institution, der åbnede den 1. september 2012. Kompasset er normeret til 8 døgnpladser, hvor målgruppen er børn og unge, som anbringes som følge af sociale årsager eller retlige afgørelser. Det beskrives på Kompassets hjemmeside, at institutionen ofte modtager kriminelt svært belastede unge, som skal indgå i socialpædagogisk behandling (Den sikrede institution Kompasset, 2014). Aldersgruppen for de unge på Kompasset er 12-18 år, men tal fra Regionerne fra 2016 viser at størstedelen af de anbragte unge på sikrede institutioner er i alderen 16-17 år (Danske Regioner, 2016, s. 2).

Da specialegruppen ønsker at undersøge ungdomssanktionens fase 1, fokuseres der så vidt muligt på arbejdet med de retlige anbringelser. Til formødet med forstanderen blev speciale-

gruppen dog bekendt med, at tilgangen til de unge er ens uanset hvad, der ligger til grund for anbringelsen, hvorfor en skelnen muligvis er vanskelig at realisere. Forud for samarbejdet med Kompasset fulgte en proces, hvor undersøgelsesfeltet skulle vælges. Specialegruppen fandt Kompasset interessant, da denne især synliggjorde, hvorledes det socialpædagogiske arbejde foregår i et spændingsfelt. På Tilbudsportalen og Kompassets egen hjemmeside er det tydeligt beskrevet, hvorledes medarbejderne skal agere i en kontekst, hvor rammerne udstråler en magtinstans. Dette blev endvidere tydeliggjort via specialegruppens formøde med forstanderen, hvor forstanderen belyste balancegangen mellem kontrol og socialpædagogik som “de to ben”. Balancegangen anses som forudsætning for medarbejdernes pædagogiske grundlag, hvorfor der kan opstå et paradoks mellem medarbejdernes socialpædagogiske idealer og de vilkår, de arbejder under på Kompasset. Dette da organisationens struktur og rammer medfører, at de unge er underlagt frihedsberøvelse og regulering af Kompassets personale, som derved kontinuerligt skal balancere mellem to modpoler (Den sikrede institution Kompasset, 2014). Specialets kontekstafklaring ønsker videre at illustrere Kompassets definition af den socialpædagogiske behandling, der udføres i de strukturerede rammer.

4.2 Den socialpædagogiske behandling

I Socialstyrelsens “Håndbog om ungdomssanktionen” er det sparsomt beskrevet, hvad indholdet i det socialpædagogiske arbejde, i fase 1, skal bestå af. Det er derfor op til den enkelte institution selvstændigt at vælge de socialpædagogiske metoder og tilgange, der danner rammen for den socialpædagogiske behandling. Med afsæt heri ønskes det kort at indvie læser i Kompassets forståelse af den socialpædagogiske behandling. Ligeledes vil dette blive sammenkoblet med ‘Håndbog om ungdomssanktionen’ samt fagforeningen Socialpædagogernes Landsforbund (SL), som beskriver socialpædagogikkens kernefaglighed. Dette gøres med henblik på at give læser et yderligere indblik i konteksten for det professionelle arbejde. Slutteligt følger en refleksion over paradokset mellem socialpædagogiske idealer, hvorved den mulige dilemmafyldte praksis kan spores. Nedenstående udlægninger medtages, da dette skal skabe den videre forståelse for empiriindsamling og analyse.

I “Håndbog om ungdomssanktionen” beskrives det, at den socialpædagogiske behandling skal være individuel. Det beskrives, at dette stiller store krav til fagligheden, hvorfor enighed om mål og metoder påpeges som væsentlige opmærksomhedspunkter (Servicestyrelsen, 2008, s. 140). I SLs beskrivelse af “Socialpædagogernes kernefaglighed” belyses det ligele-

des, at socialpædagogiske indsatser skal tilpasses borgeren, hvorfor systemlogik- og tænkning ikke skal stå i centrum for socialt arbejde (Socialpædagogerne, 2015, s. 2). På Kompasset beskrives det at den socialpædagogiske behandling skal tilvejebringe en positiv udvikling, hvorfor dette er det overordnede mål med indsatsen. Den positive udvikling ønskes opnået gennem stimulering af den unges motivation. I "Socialpædagogernes kernefaglighed" belyses det ligeledes, at formålet med socialpædagogiske indsatser er at skabe en forandring i den enkeltes liv, hvortil det beskrives, at idealet er at hjælpe borgeren til "et bedre liv", som skabes på borgerens præmisser. Det anses som et meget ambitiøst mål, hvorfor det stiller høje etiske krav til de valgte metoder. For at sikre individets motivation for forandring bør det socialpædagogiske arbejde, ifølge socialpædagogerne, bygge på relationelt arbejde (Socialpædagogerne, 2015, s. 4-5). I "Håndbog om ungdomssanktionen" nævnes også både relations- og motivationsarbejde som væsentligt, hvortil medarbejderne skal sørge for at inddrage den unge mest muligt i beslutninger, da dette understøtter motivationen. Endvidere beskrives det, at der i fase 1 bør foretages en grundig udredning af den unges individuelle behov for støtte. Denne udredning kan således ligge til grund for en sammenhængende socialpædagogisk behandlingsindsats, hvortil den unge ligeledes skal inddrages i valg af indsats (Servicestyrelsen, 2008, s. 127-130). I overensstemmelse med Socialstyrelsens "Håndbog om ungdomssanktionen" udarbejder Kompasset en socialpædagogisk udredning, som danner grundlaget for deres socialpædagogiske behandling (Den sikrede institution Kompasset, 2014). I "Socialpædagogernes kernefaglighed" beskrives det, at socialpædagogik er en profession, hvor der arbejdes systematisk med metoder og teorier. Disse metoder og teorier trækker på flere videnskabelige traditioner, hvor der hentes inspiration fra blandt andet sociologi, psykologi og filosofi, hvorfor faget således bygger på en viden om mennesket i samfundet. Det belyses, at valg af de "rigtige" pædagogiske metoder kan kvalificeres gennem en balance mellem målet og midlet. Her nævnes blandt andet personinvolvering, guidning, miljøterapi og psykologisk funderede behandlingsmetoder (Socialpædagogerne, 2015, s. 3). Ovenstående vidner således om, at den socialpædagogiske behandling skal faciliteres gennem brug af forskelligartede metoder, som tilsammen skal kunne tilvejebringe "den positive forandring" hos den unge.

4.3 Socialpædagogernes dilemmafyldte arbejde

Følgende afsnit ønsker kort at belyse mulige årsager til generelle dilemmaer i socialpædagogisk arbejde. Afsnittet er ikke udtømmende, men det medtages da indholdet i den socialpædagogiske behandling, i "Håndbog om ungdomssanktionen", kun belyses beskedent. Herfor

medtages refleksioner over pædagogiske perspektiver og dilemmaer med inddragelse af Lektorer i pædagogik Christians Aabro og Unni Lind.

Ifølge "Håndbog om ungdomssanktionen" er der mange forskellige pædagogiske tilgange, på de sikrede institutioner, hvortil det ligeledes påpeges at institutionerne har forskellig grader af forankring af de pædagogiske tilgange (Servicestyrelsen, 2008, s. 131). Ifølge lektor i pædagogik, Christian Aabro, kendetegnes pædagogisk praksis ved, at arbejdet oftest udføres i en konstant navigering mellem forskellige værdier og interesser. Der opstår således dilemmaer, når der sker sammenstød mellem i princippet lige påskønnede værdier. Denne tosidighed kan ifølge Aabro oftest komprimeres til at handle om, hvad der anses som bedst for individet sat over for hensynet til fællesskabet eller samfundet. Dette dilemmafyldte arbejde er muligvis opstået som følge af de mange ændringer, der er sket i det pædagogiske professionsfelt, over de sidste årtier, hvor gradvist mere detaljerede styringsregulativer har vundet frem samtidig med en etablering af stadig flere tilgange til det pædagogiske arbejde. Dette medfører ifølge Aabro, at arbejdet udføres i et *krydspres*, som kan være skabt af gamle og nye idealer (Aabro, 2015, s. 431). Dette paradoks belyses ligeledes i bogen "At skabe en professionel", hvori det påpeges, at nutidens velfærdsarbejde er præget af praksisfelter, hvor nye idealer fortsat ikke er fuldt ud realiserede, hvilket dermed udløser et spændingsfelt med dertilhørende begrænsninger og muligheder (Järvinen, Larsen, & Mortensen, 2005, s. 23).

Til belysning af hvorledes der kan opstå dilemmaer i det socialpædagogiske arbejde, medtages konfliktende perspektiver på pædagogisk dannelse. Ifølge lektor i pædagogik Unni Lind er dannelsesbegrebet i centrum i det pædagogiske virke. Dannelsesbegrebet er komplekst og historisk foranderligt, hvortil det dog indebærer, at pædagogens opgave er at tilvejebringe muligheden for en idealiseret sluttilstand for dannelsesprocessen. Dette gøres gennem forskellige intentioner og påvirkninger, der kan være mere eller mindre bevidste, tilsigtede eller synlige (Lind, 2015, s. 21-23). Metoder til dannelse af børn og unge har historisk ændret sig markant fra at være kendetegnet ved afstraffelse og fjernelse fra gaderne til blandt andet frigørende pædagogik, tilgange i henhold til udviklingspsykologi samt sociologiske perspektiver med afsæt i samfundsmæssige opdragelsesidealer. Karikeret kan det siges, at der inden for pædagogikken er to dannelsesperspektiver, som udfordrer hinanden. På den ene side kan barnet eller den unge opfattes som et objekt, der skal indordne sig efter pædagogen, hvortil fokus er på opbevaring, opdragelse og indlæring. Det andet perspektiv anlægger en subjektforståelse af barnet eller den unge, hvor frigørelse og barnets udvikling, leg og læring er i fo-

kus (Lind, 2015, s. 24-25). Med afsæt heri kan det således udledes, at det pædagogiske arbejde kan være præget af dilemmaer, som muligvis er forankret i konfliktende værdier og manglende overensstemmelse mellem gamle og nye professionsfaglige idealer sammenkoblet med de tiltagende styringsrationaler. Som tidligere påtalt præges medarbejdernes socialpædagogiske arbejde på Kompasset af et paradoks, hvor der stilles krav til, at medarbejderne kan balancere mellem krav om sikkerhed og forvaring af de unge kontra et fokus på, at de unge opnår udvikling og selvstyring (Den sikrede institution Kompasset, 2014). Dette paradoks danner grundlag for den videre empiriindsamling, hvorfor der i analysen ønskes en belysning af de mulige fænomener, der kan rumme kausale potentialer til at skabe en dilemmafyldt pædagogisk praksis på Kompasset.

5.0 Videnskabsteori og metode

I følgende afsnit præsenteres specialets videnskabsteoretiske forankring og metodiske tilvalg. Hensigten med afsnittet er at belyse specialets forskningstilgang så transparent som muligt, hvorfor metodeafsnittet indeholder specialets grundlæggende antagelser og refleksioner. Nedenstående afsnit indeholder således en begrundelse for valg af videnskabsteoretisk position, hvortil denne sammenkobles med undersøgelsesfeltet. Ligeledes præsenteres specialets tilvalg af kvalitativ metode og casestudie, hvortil dataindsamling, interviewguide og valg af informanter vil blive belyst. Slutteligt følger en belysning af interviewstruktur, samt hvorledes disse er transskriberet og bearbejdet. Afsnittet afsluttes med en belysning af udvalgte etiske overvejelser, der har været gennemgående i processen.

5.1 Kritisk Realisme

Da nærværende speciale ønsker at belyse årsagsmekanismer, der kan skabe mulige dilemmaer i det socialpædagogiske arbejde på Kompasset, synes det relevant at finde inspiration fra en videnskabsteoretisk forankring i kritisk realisme. En kritisk realistisk tilgang giver mulighed for at tillægge undersøgelsesfeltet en betydelig ontologisk dybde, da denne har en forståelse for at: *“Socialt arbejde er en kompleks og dynamisk proces, med strukturer som kan identificeres med henblik på forståelse for, hvordan strukturer generer mekanismer, som styrer eller faciliterer de begivenheder, vi kan observere”* (Andersen, 2007, s. 126). Sagt med andre ord medvirker vores valg af videnskabsteori til et fokus og en forståelse for at sociale strukturer, og menneskelig ageren, udviser årsagskræfter, hvorfor det er vores socialvidenskabelige opgave at udforske samspillet herimellem (Andersen, 2007, s. 119). Netop dette forhold ønskes belyst i nærværende speciale, da analysens omdrejningspunkt bliver, hvorledes de strukturelle vilkår, sammenholdt med medarbejdernes menneskelige handlen, kan skabe en dilemmafyldt praksis, da medarbejderne muligvis skal agere mellem modstridende værdier. Udforskningen tilstræbes gennem dybdeanalyse af de strukturer og mekanismer, der kan forårsage det undersøgte fænomen, hvilket er muligt da virkeligheden, jævnfør kritisk realisme, rummer et dybt og ikke direkte observerbart domæne. Ovenstående vidner således om et metodologisk fokus på tilstedeværelsen af bagvedliggende sociale mekanismer, hvortil aktører og strukturer dynamisk spiller sammen. Dette giver os mulighed for søge efter dybere liggende forklaringer på, hvilke mekanismer, der rummer kausale potentialer til at generere manifesterede fænomener. I dette speciale er “genstanden” spændingsfeltet mellem kontrol og

socialpædagogik, hvorfor det undersøgte fænomen således er medarbejderne på Kompasset og deres dilemmafyldte arbejde (Buck-Hansen & Nielsen, 2005, s. 24-25). Disse dilemmaer er skabt af sociale forhold, som indledningsvis, i et vist omfang, er søgt belyst gennem specialets problemfelt (Buck-Hansen & Nielsen, 2005, s. 49-51). Den ideelle undersøgelse vil ifølge kritisk realisme være empiriske studier af virkeligheden, hvor sigtet er at nærme sig en bedre erkendelse af denne. Dette udføres gerne gennem en blanding af interviews, diverse dokumenter og observation. Vi har i opgaven præsenteret flere perspektiver på genstandsfeltet, hvortil specialets empiriske undersøgelse af medarbejderne på Kompasset, ønsker en udvidet erkendelse af virkeligheden og de mulige dilemmaer, som kan opstå i dette arbejde. Vi har i problemfeltet præsenteret dele af vores for forståelse, hvor det er forsøgt belyst, hvordan tilrettelæggelsen af ungdomssanktionen er medskaber af nogle sociale fænomener, der kan påvirke det spændingsfelt, som arbejdet befinder sig i. Vi har ligeledes belyst, hvordan de unge anskuer ungdomssanktionens formål og resultater. Ydermere har vi påpeget, hvordan makroperspektivet, i forhold til redicivstatistikken, tager sig ud, og vi har præsenteret, hvordan forskere har anlagt et kritisk blik på ungdomssanktionen. I denne undersøgelse ønskes således et medarbejderperspektiv, da dette muligvis kan hjælpe os til en dybdegående erkendelse af den virkelighed, som arbejdet i ungdomssanktionens fase 1 befinder sig i.

5.1.1 Kritisk realismes epistemologi og ontologi

Kritisk realisme forsøger at etablere sig mellem yderpositionerne positivisme og konstruktivisme, da den tillægger strukturer en ontologisk tyngde, hvortil strukturerne fremhæves som socialt produceret gennem menneskelig interaktion, hvorfor disse ligeledes er foranderlige (Buck-Hansen & Nielsen, 2005, s. 19). Denne positionering medvirker, at kritisk realisme både inkluderer og rummer en fortolkende hermeneutisk tilgang, samt inddrager social interaktion og et diskursivt niveau under en bred forståelse, som ikke undervurderer eller negliger genstandsfeltets dimensioner (Andersen, 2007, s. 14-16). Ifølge Kritisk realismes ontologi eksisterer virkeligheden uafhængigt af vores erkendelse af den, hvortil der findes kausale potentialer og tilbøjeligheder, der sætter sig igennem uafhængigt af vores forståelser af dem (Buck-Hansen & Nielsen, 2005, s. 22). Disse kausale mekanismer må ikke forveksles med sociale lovmæssigheder, hvorfor kausalitet ifølge kritisk realisme må forstås multikausalt, da en lang række samspillende faktorer er medskaber af tendenserne. Dette vil sige, at virkeligheden er differentieret, hvorfor der kan være kausalt potentiale til stede i mange sammenhænge uden at disse nødvendigvis aktiveres. Det betyder kort sagt, at virkeligheden er kon-

tekstafhængig, hvorfor verden altid er foranderlig og dermed uforudsigelig. Således kan et fænomen i nogenlunde sammenlignelige strukturer sagtens være meget anderledes i andre (Buck-Hansen & Nielsen, 2005, s. 25-26). Dette betyder, at videnskaben ifølge kritiske realister må begrænse sig til at forklare allerede eksisterende begivenheder og fænomener (Buck-Hansen & Nielsen, 2005, s. 31). Dette er blandt andet medvirkende til specialegruppens valg af casestudiemetode, hvor det ønskes at fokusere på et afgrænset genstandsfelt, som i dette tilfælde er medarbejdernes arbejde, på Kompasset. Valget af kritisk realisme betyder således, at vi "observerer" i konteksten og udskiller udvalgte træk (Andersen, 2007, s. 113). Udvælgelsen af disse træk sker under specialets sammenkobling mellem metodologisk tilgang og udvalgt teori. Her gøres brug af kritisk realismes fokus på begrebslige abstraktioner, hvor forskellige aspekter af den sociale verden isoleres fra tankerne (Andersen, 2007, s. 117). Under dybdeanalyse og identificering af strukturer har specialet med afsæt i kritisk realisme en epistemologisk forståelse for, at forskning er konkurrerende, teoriladet og fejlbarlig. Forskningen begrebsliggøres, hvorved begreberne medierer vores forhold til verden, hvilket betyder, at produktionen af ny viden altid bygger ovenpå allerede frembragt viden (Buck-Hansen & Nielsen, 2005, s. 22).

Den tilvalgte ontologiske- og epistemologiske forståelse medvirker til, at specialet gør brug af abduktion, hvorfor hensigten er at give betydning til hændelser, ud fra teori og begreber, med en slutningsform, der handler om at begrebsliggøre (Andersen, 2007, s. 109). Der skal ønskværdigt være en vekselvirkning mellem empiriske analyser og teoretiske udviklinger, hvortil vi, via abstrakt tænkning, ønsker forståelse og forklaring for, hvad der ligger bag fænomenerne, som i dette tilfælde er medarbejderens beskrevne arbejde. Ved anvendelse af abduktion muliggøres således en undersøgelse af de præmisser som alt efter at dømme, må være til stede for, at spændingsfeltet opstår (Buck-Hansen & Nielsen, 2005, s. 61). Begrebsliggørelse opfattes som resultatgivende på baggrund af en forventning om, at begreber medfører et abstrakt sprog med fremtidsudsigt for at tale om mere grundlæggende strukturer og mekanismer, med et mere konkret fokus (Andersen, 2007, s. 108). Ydermere ser vi, at brug af teorier, abduktion og kritisk realisme er sammenhængende, da de alle medvirker til et fokus på begrebsliggørelse gennem teori og empiri.

5.1.2 Videnskabsteoretiske begrænsninger

Valg af kritisk realisme giver mulighed for at selektere andre teoretiske pointer og mekanismer fra for at sikre et indsnævret fokus. Der kan i denne forbindelse dog være risiko for, at det indsnævrede fokus netop medfører, at andre relevante strukturer og mekanismer ikke opdages, hvorfor dette må anses som en begrænsning i den dybdegående forståelse af fænomenet. I kontekst hertil sammenligner Bhaskar kritisk realisme med en frigørende spiral, hvor videnskaberne skal producere viden om undertrykkende strukturer, hvortil dette kan medvirke til at skabe "et bedre samfund". Dette betyder, at kritisk realisme udgår af en normativ forståelse for videnskabernes formål, hvortil der kan være risiko for, at det kritiske fokus på idealistiske forhold kan medvirke til et muligt overdrevent fokus på strukturernes begrænsninger (Buck-Hansen & Nielsen, 2005, s. 66).

5.2 Kvalitativ metode

Specialets tilvalg af kvalitativ metode begrundes ved, at dette metodevalg medvirker til en stærk årsagsforklaring og fortolkning af betydninger, i kontekst til genstandsfeltet. Dette betyder, at specialegruppen kan opnå forståelse og muligvis forklare, hvordan specifikke fænomener med kausale kræfter kan have konkrete indvirkninger på et socialt fænomen. Metoden er en dybdegående og tidskrævende proces, hvis empiriske grundlag ofte er interaktive interviews (Andersen, 2007, s. 117). Tilvalg af kvalitativ metode er således sammenhængende med specialets brug af casestudie. Ifølge Steiner Kvale og Svend Brinkmann er kvalitative metoder givende, når der ønskes forståelse for menneskers grundlæggende oplevelse af livsverdenen. (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 47). I dette speciale ønskes der, via interviews med medarbejdere på Kompasset, forståelse for deres daglige arbejde, som videre skal danne grundlag for dybdeanalyse af årsagsforklaringer på det mulige dilemmafyldte arbejde.

5.2.1 Casestudie

I forlængelse af vores tilvalg af kvalitativ metode ser vi casestudiet som en måde, hvorpå det bliver muligt at undersøge, hvordan medarbejderne på Kompasset agerer i dilemmaet mellem socialpædagogik og kontrol. Ved valget af casestudie muliggøres et fokus på særlige kendetegn og udvalgte fænomener, som i dette tilfælde er at belyse mulige dilemmaer, der kan opstå i det socialpædagogiske arbejde på Kompasset (Antoft, Jacobsen, Jørgensen, & Kristiansen, 2007, s. 29).

I denne kontekst anses casestudiet som en metode, der kan skabe grobund for årsagsforklaringer på sociale forhold (Andersen, 2007, s. 117). På baggrund af specialets ønske om at identificere årsagsforklaringer er der tilvalgt en forklarende forskningstype. Vi har en forståelse for, at der ikke blot er enkle forklaringer på et givent fænomen, men at disse må belyses via sammensatte forklaringer med mange variabler (Ejrnæs & Guldager, 2015, s. 24). I kraft af vores videnskabsteoretiske tilgang er specialet under udarbejdelsen af casestudiet opmærksomme på ”(...) *hvordan det sociale livs praksis i høj grad er under indflydelse af kræfter af strukturel karakter.*” (Andersen, 2007, s. 111). Fokus på praksis gør vores valg af casestudiet fordelagtigt, da denne metode, ifølge Kvale og Brinkmann, medvirker til en overgang fra generelle principper til specifikke former for praksis (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 84). Herved ønsker specialet at undersøge en afgrænset case på Kompasset, hvor medarbejdernes arbejde er i fokus, for derved at muliggøre en identificering af mulige dilemmaer. Vi vil, med inspiration fra et fortolkende casestudie, søge at tilegne os ny empirisk viden inden for arbejdet med unge, anbragt på sikrede institutioner (Antoft, Jacobsen, Jørgensen, & Kristiansen, 2007, s. 39).

Med afsæt i specialets tilsigtede ønske om at klarlægge nye mulige forklaringer på, hvilke kausale potentialer, der kan være forbundet med arbejdet på Kompasset, finder specialegruppen det nødvendigt at inddrage elementer fra tidligere præsenterede forskning. Dette omfatter Bryderups bog “Ungdomskriminalitet socialpolitik og socialpædagogik”, Martin Hoffmanns ph.d. omhandlende børns trivsel på sikrede institutioner, samt Tea Torbenfeldt Bengtsson ph.d.-afhandling fra 2013: “*Youth behind bars*”. Specialegruppen er opmærksomme på, at denne tidligere forskning ikke i tilstrækkelig grad kan erstatte egne observationer af det pædagogiske arbejde med de unge. Det har dog ikke været muligt at foretage disse grundet etiske overvejelser, i forhold til de unges strukturerede dagsskema og deres behov for at modtage den nødvendige støtte, uden indvirkning af specialegruppen. Ved inddragelse af anden forskning findes det dog muligt at anskue mulige potentielle årsagsforklaringer, som kan have indvirkning på medarbejdernes socialpædagogiske arbejde på Kompasset.

5.3 Dataindsamling

I nedenstående afsnit vil der blive redegjort og argumenteret for tilgangen og håndteringen af dataindsamlingen. Dette sker på baggrund af en forståelse for, at fremgangsmåden under dataindsamling formodes at have indvirkning på kvaliteten af indsamlet empiri, hvorfor specia-

let har en forståelse for, at interviewenes kvalitet har en indvirkning på specialets validitet (Kvale og Brinkmann, 2009, s. 148) Ovenstående tilvalg af casestudie medvirker, at specialet gør brug af interview, hvorved der forsøges: *"(...) at forstå verden ud fra interviewpersonernes synspunkter, udfolde den mening, der knytter sig til deres oplevelser, afdække deres livsverden forud for videnskabelige forklaringer."* (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 17).

5.3.1 Interviewguide

Inden de afholdte interviews, blev der udarbejdet en interviewguide (Bilag 1). Interviewguiden er, med inspiration fra Kvale og Brinkmann, opbygget i tre kolonner, hvoraf den første indeholder forskningsspørgsmål. Den anden indeholder det teoretiske grundlag for forskningsspørgsmålet, og den tredje indeholder interviewspørgsmålene (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 152-153). Interviewguidens opbygning medvirker til, at specialet under opstilling af denne har haft mulighed for inddragelse af teoretiske og empiriske forforståelser, herunder et ungeperspektiv samt en national forståelse for baggrunden og effekten, af ungdomssanktionens fase 1. Yderligere er inddelingen, i en vis grad, nødvendig på baggrund af vores abduktive tilgang til opnåelse af forståelse og forklaring for, hvad der ligger bag de mulige dilemmaer mellem kontrol og socialpædagogik. Omtalte abduktive tilgang medvirker dermed, at interviewguiden er kreeret af en vekselvirkning mellem empiriske og teoretiskfunderede spørgsmål, videnskabelige spørgsmål og de spørgsmål, som stilles til informanterne (Buck-Hansen & Nielsen, 2005, s. 62-63). Yderligere medvirker specialets semistrukturerede interviewform, at der er mulighed for uddybende og opklarende spørgsmål (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 186). Vi valgte at anvende semistrukturerede interviews, da dette hverken fungerer som en åben samtale eller som et lukket spørgeskema, hvilket åbner op for, at informanten kan bringe interviewet i en retning, som muligvis ikke var forudset (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 43).

5.3.2 Udvalgelse af informanter

Da vi ønsker at undersøge mulige dilemmaer, i det socialpædagogiske arbejde, har vi, i forbindelse med udvælgelsen af specialets informanter, fundet det fordelagtigt, at flertallet af informanterne har en pædagogisk uddannelse. Informanternes pædagogiske uddannelser har dog ikke været et inklusionskriterium, da vi netop ønsker en overordnet belysning af arbejdet i fase 1, som udføres af forskellige professioner. Hertil kan det diskuteres, hvorvidt empirien kunne have set anderledes ud, hvis dataindsamlingen udelukkende fokuserede på socialpæda-

goger. Vi har i samarbejde med forstanderen opsøgt relevante informanter og endte med syv interviews, hvilket Ifølge Kvale og Brinkmann kan anses som passende, da antallet af informanter i kvalitative undersøgelser oftest er 15 +/- 10. Kvale og Brinkmann belyser dog, at antallet af interviews ikke umiddelbart kan afgøre, hvorledes der opnås datamætning indenfor et givent felt (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 134). På baggrund af specialets overordnede fokus skelnes der ikke i mellem informanternes profession, hvorfor specialet har gjort brug af informanter med forskellige fagprofessioner, herunder; tre socialpædagoger, en psykolog, en socialrådgiver samt en forstander med pædagogisk baggrund. I det følgende vil der med henblik på anonymisering ikke blive differentieret mellem disse, hvorfor alle informanter benævnes "medarbejderne". Informanterne har forskellig anciennitet, hvortil det kan nævnes at tre har været med fra Kompassets start i 2012 og de resterende fire har mellem halvanden og tre års erfaring på Kompasset. Vi anser denne difference i anciennitet som givende for undersøgelsen, da det kan belyse arbejdet ud fra forskellige erfaringsgrundlag.

5.3.3 Interview og transskribering

Nedenstående afsnit har til hensigt at illustrere specialets overvejelser i forhold til interview-situationen. Overvejelserne findes relevant ud fra en forståelse for, at interviewsituationen har en indvirkning på dataindsamlingens validitet, da interviewsituationen anses som fleksibel, kontekstfølsomt og afhængigt af den personlige relation mellem interviewer og interviewperson (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 192). De semistrukturerede interviews blev foretaget på Kompasset, da medarbejderne ønskværdigt kunne føle sig trygge i interviewsituationen og velkendte i deres omgivelser. Det kan dog diskuteres, hvorvidt medarbejdernes fokus alligevel har været forstyrret, da arbejdspladsen netop var lige på den anden side af døren. Vi havde to interviews, der blev afbrudt af blandt andet arbejdsdagens kompleksitet og en alarmsituation. Det kan diskuteres, hvorvidt disse omstændigheder kan have forårsaget, at medarbejdernes travlhed og hektiske hverdag kan have haft betydning for at opretholde et fokus i interviewsituationerne, hvilket muligvis kan have udfordret de faglige refleksioner.

Alle interviews er foretaget af samme gruppemedlem, for således at forsøge at ensarte tilgangen og understøtte dataindsamlingens reliabilitet. Foruden interviewer blev det fundet relevant at have en observatør med til interviewene, som havde til opgave at sikre, at alle spørgsmål blev stillet. Interviewene er blevet optaget til lydfil, hvorefter disse er transskriberet (Bilag 2). De gennemførte interviews er blevet transskriberet af alle 4 medlemmer af spe-

cialegruppen. I henhold til dette, har specialegruppen besluttet at transskribere interviewene ordret, hvilket også inkluderer tænkepauser, forstyrrelser, grin eller lignende (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 203). Herved ønskes det at være så loyal som muligt overfor informanternes hensigt med omtalte udsagn (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 246).

5.3.4 Ethiske overvejelser

Nedenstående afsnit illustrerer specialets etiske overvejelser under udformning af specialets interviewguide og afvikling af interviews. Under udformningen har der været fokus på etiske refleksioner i kontekst til indhentning af interviewpersonernes informerede samtykke i sammenhæng med deres deltagelse i specialet. Yderligere har der været fokus på det etiske ansvar under rapportering af viden, hvorfor informanterne naturligvis er anonymiseret. Ydermere er der selvsagt fokus på, at specialets rapporterede empiri skal være så pålidelig og verificeret som muligt. I forhold til interviewsituationen har der yderligere været opmærksomhed på samspillet under interviews samt dets personlige konsekvenser for informanterne, herunder om informanterne eksempelvis oplever stress under interviewet (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 81). Ovenstående opmærksomhed bevirker et fokus på moralsk opførsel under interviewsituationen, hvilket blandt andet opnås gennem brug af situeret skøn (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 76). Ifølge Kvale og Brinkmann er det væsentligt at være opmærksom på, hvordan interviewer formår at håndtere moralske, kritiske og følsomme spørgsmål, hvorfor dette naturligvis har været et opmærksomhedspunkt under empiriindsamlingen (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 82). Medarbejderens oplevelse af dilemmaer, i spændingsfeltet mellem kontrol og socialpædagogik, kan muligvis være et følsomt emne, som de dagligt konfronteres med. Derfor har vi ved mulige konfronterende spørgsmål indledt disse med henvisning til tidligere præsenterede forskning, hvortil dette muligvis har legaliseret spørgsmålene.

5.4 Analysestrategi

Følgende afsnit har til hensigt at beskrive specialets analysestrategi, som har været vejledende til bearbejdningen af specialets empiri. Som et led i denne proces blev det relevant at inddrage en analysemodel med henblik på at strukturere analyseprocessen.

I overensstemmelse med specialets valg af en kvalitativ metode har der, ved bearbejdning af indsamlet data, været fokus på meningsskabelse under interviewanalysen. Ifølge Kvale og Brinkmann påbegyndes fortolkningen af empirien allerede under transskriberingen, hvorfor dette må anses som det indledende analyseelement i bearbejdningen af empirien (Kvale &

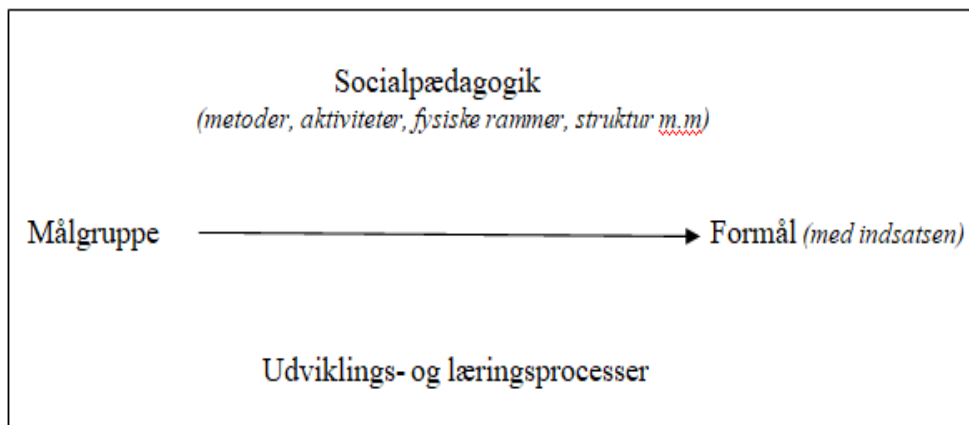
Brinkmann, 2009, s. 202-204). Efter denne proces har det, for specialet, været essentielt, at meningskode interviewene, hvorved der er blevet knyttet korte overskrifter, temaer eller nøgleord, som har været centrale i de forskellige interviews, for herved at få skabt et overblik over alle udtalelserne. Kodningen er struktureret via farver, hvor hver enkelt interview har fået sin egen farve. Kodningen af transskriptionerne har overvejende været datastyret, hvorfor udvalgte temaer, overskrifter, etcetera har haft afsæt i, hvad der har været relevant i forhold til specialets problemformulering. Derforuden, grundet interviewguidens opbygning, har det, under kodningen, været muligt at forudsige nogle generelle temaer i transskriptionerne (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 223-225).

Videre bearbejdning af interviewene har været meningskondensering. Herved ses der på de udvalgte citater, hvortil disse forkortes med henblik på at kunne fremhæve det essentielle i udtalelsen (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 227). Ved denne kondensering af citaterne er det blevet tydeligere, hvilke tematikker hvert citat indeholder. Derforuden er hvert citat blevet defineret og præciseret i korte sætninger for at understrege citatets mening og skabe forståelse for konteksten. Grundet den store empirimængde, specialet har indsamlet til belysning af udvalgte fænomener, er der endvidere lavet sammenskrivninger af meningsbærende enheder. Sidste fase, i specialets bearbejdning af empiri, har været at skabe meningsstrukturer for herved at danne en helhedsforståelse for empirien (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 230). Bilag 3 illustrerer udsnit af disse tre faser, for bearbejdelsen af de transskriberede interviews.

5.4.1 Strukturering af analysen

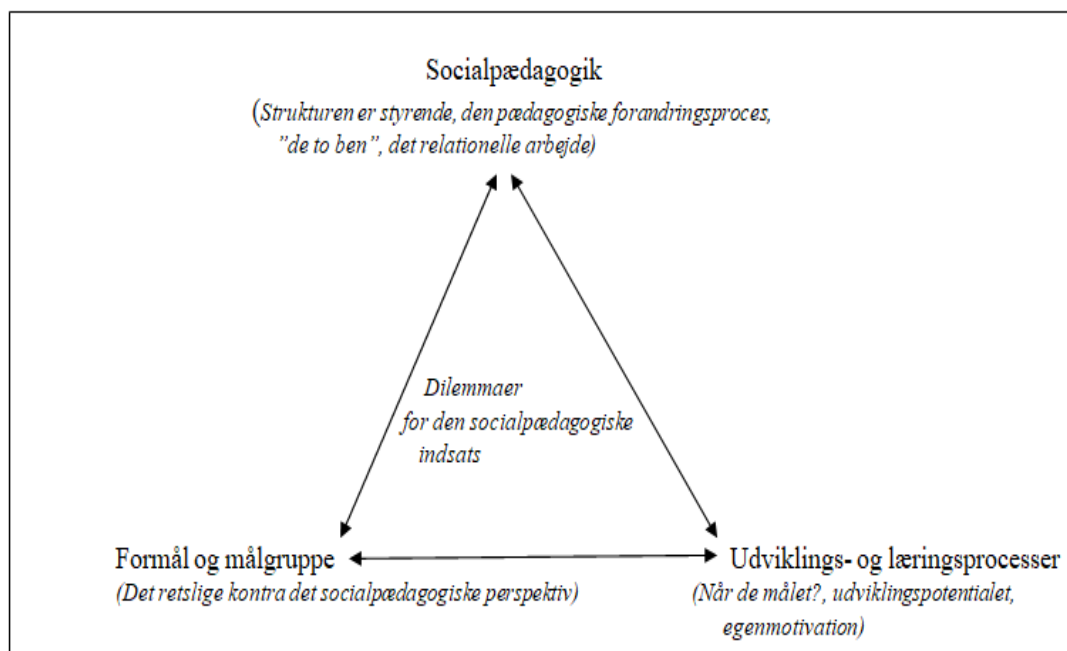
Da analysen blandt andet har til hensigt at skabe forståelse for den socialpædagogiske indsats, for hertil at opspore og tydeliggøre de medfølgende dilemmaer, der kan opstå i arbejdet på en sikret institution, har vi søgt inspiration fra Inge Bryderups analysemodel, som det præsenteres i bogen: "Socialpædagogisk arbejde med børn og unge".

Bryderup beskriver, at socialpædagogiske indsatser, bygger på tre komponenter: 'målgruppen', 'formålet' og 'socialpædagogikken' (Figur 2). Disse komponenter udgør hovedingredienserne i forhold til at tilrettelægge et forløb med positiv indvirkning på de unges 'udviklings- og læringsprocesser' (Bryderup & Frørup, 2011, s. 85-104).

Figur 2: Bryderups analysemodel vedrørende komponenterne for socialpædagogiske indsats

Med inspiration herfra har specialegruppen justeret analysemodellen og udarbejdet en lignende model, således den passer til pågældende speciale og besvarelsen af problemformuleringen, der omhandler de dilemmaer, der kan opstå i medarbejdernes ageren mellem kontrol og socialpædagogik (Figur 3). Analysemodellen er derfor inddelt i tre hovedoverskrifter som er henholdsvis ‘formål og målgruppe’, ‘socialpædagogik’ og ‘udviklings- og læringsprocesser’. Mellem disse komponenter for den socialpædagogiske indsats, vil dilemmaerne søges lokaliseret og forklaret. Denne opbygning og inddeling muliggør en struktureret fokuseret analyse, hvilket findes givende grundet den store datamængde.

Figur 3: Specialegruppens analysemodel vedrørende komponenterne for den socialpædagogiske indsats og som kan lokalisere dilemmaer i medarbejdernes ageren mellem kontrol og socialpædagogik

At lade sig inspirere af Bryderups analysemodel skaber mulighed for at belyse socialpædagogernes indtryk af målgruppen, samt hvordan det socialpædagogiske arbejde formår at forbinde målgruppen med det forudbestemte formål, som indsatsen skal styre efter at håndtere; herimellem de udviklings- og læringsprocesser som skal understøttes i arbejdet (Bryderup, 2005, s. 19). I dette speciale findes denne struktur netop relevant, da det således vil kunne medvirke til at opretholde et fokus på problemformuleringen samt illustrere eventuelle dilemmaer i forhold til den socialpædagogisk indsats, for herefter at belyse mulige årsagsforklaringer.

6.0 Teori

Nedenstående afsnit har til formål at beskrive det udvalgte teoretiske grundlag for den kommende analyse. Teorien er valgt ud fra en vurdering af relevansen i henhold til problemfeltets belyste problemstillinger samt de dilemmaer, som er blevet beskrevet under formødet på Kompasset. Teorierne bruges, qua vores kritisk realistiske retning til opsporing af indbyrdes forhold med relevans for vores specifikke undersøgelsesområde (Andersen, 2007, s. 123). Udvælgelsen af teorier præges af en forståelse for, at teorierne ikke kan sammenkobles med empirien uden dybdegående overvejelser om teoriernes forskellige forklaringskraft og abstraktionsniveauer. Specialet har valgt Erving Goffmans deskriptive teori *totalinstitutionen* med hensigten at analysere Kompassets grundlæggende strukturer, mekanismer og relationer, således vi kan tolke og forstå forskellige sociale fænomener i konteksten (Andersen, 2007, s. 108). Yderligere sammenkobles Michael Lipskys teori om *krydspres* med Peter Høilund og Søren Juuls normative teori omhandlende *dømmekraft*. Ovenstående teorier fungerer som tolkningsramme, som specialet ser og forstår det undersøgte fænomen ved hjælp af (Andersen, 2007, s. 110). Teorierne vil ydermere kunne bidrage til at skabe forståelse for specialets analysemodel, da teorierne indgår på flere komponenter, hvilket findes anvendeligt i forhold til en sammenhængende fokuseret analyse.

6.1 Den totale institution

Goffman ønsker med sit udgangspunkt i symbolsk interaktionisme at analysere de sociale processer, der udfolder sig inden for rammerne af en *totalinstitution*. Teorien belyser, hvordan *totalinstitutionen* har betydning for menneskene, der befinder sig heri, samt hvordan klienter og fagpersoner agerer og samarbejder under disse rammer (Goffman, 1997, s. 9). Nærværende speciale har fokus på medarbejdernes socialpædagogiske arbejde, på en sikret institution, hvortil der ønskes en analyse af mulige fænomener, der kan påvirke arbejdet i spændingsfeltet mellem kontrol og socialpædagogik. Goffmans teori findes relevant, da den beskæftiger sig med samfundets reaktion på afvigelser, samt hvordan den *totale institution* har vundet indpas i denne sammenhæng. Goffmans teori bruges under analyse og diskussion til at belyse, hvorvidt Kompasset kan betragtes som værende eller havende fælles træk med en *totalinstitution*. Med teorien ønskes en kritisk belysning af totalinstitutionens betydning for medarbejdernes arbejde i spændingsfeltet mellem kontrol og socialpædagogik, hvorfor vi således antager at dette arbejde kan være påvirket af de rammer som totalinstitutionen sætter.

Hverdagen på den totale institution

Goffman præsenterer med følgende citat, hvordan *totale institutioner* karakteristisk er organiseret: “*Den totale institution kan defineres som et opholdssted- og arbejdssted, hvor et større antal ligestillede individer sammen fører en indelukket formelt administreret tilværelse, afskåret fra samfundet udenfor i en længere periode*” (Goffman, 1997, s. 9). Den *totale institution* karakteriseres således ved dennes barriere mod socialt samspil eller interaktion med omverdenen, hvortil dette blandt andet kan tydeliggøres med hegn og låste døre (Goffman, 1997, s. 12).

Den *totale institution* rammersætter, ifølge Goffman, borgernes hverdag ved brug af rutiner og faste strukturer. Et centralt karakteristika er blandt andet, at hverdagslivet ikke adskilles. De anbragte sover, arbejder/går i skole, indtager måltider og har fritid samme sted og under samme myndighed. Ydermere afvikles alle disse aktiviteter sammen med andre anbragte, som alle behandles ens og skal indgå under samme overordnede struktur (Goffman, 1997, s. 13).

Tilpasningen

Goffman henviser til, at *totalinstitutionens* formål er at forandre de mennesker, der anbringes. Han pointerer, at målet med et opholdet er en ”reformerings” i retning af en eller anden ideel norm: “*I vort samfund står de som en slags drivhuse til at forandre mennesker i: hver og et af dem er et naturligt eksperiment over, hvad man kan gøre med personligheden*” (Goffman, 1997, s. 18). *Totalinstitutionerne* er karakteriseret ved fratagelse af individets civile rettigheder, hvorledes dette “tvinger” individet til at tilpasse sig til de nye rammer. I denne sammenhæng fremhæver Goffman, at borgerne skal tillære sig rollen som medlem af *den totale institution*, hvorved de skal acceptere, at de i en vis grad har mistet selvbestemmelse og skal indgå i en forandringsproces (Goffman, 1997, s. 20). Lige så snart opholdet på institutionen starter, bliver stabiliteten i personligheden påvirket, da der igennem socialiseringsprocessen opstår en række krænkelser, der kan medføre radikale ændringer, fordi den anbragte skal tilpasse sig strukturen (Goffman, 1997, s. 18). Når de anbragte, på en *totalinstitution*, via tilpasningen, oplever krænkelser, benytter Goffman begrebet *looping*, som omhandler den anbragtes brug af beskyttelsesreaktioner, som et forsøg på at opretholde personligheden. Disse beskyttelsesreaktioner kan således medføre, at medarbejderne mere eller mindre bevidst påfører den an-

bragte yderligere krænkelse, da reaktionerne kan blive tolket som modvilje, hvortil *looping-processen* påbegyndes (Goffman, 1997, s. 33-34). Ovenstående kan i analysen benyttes til at analysere, hvordan medarbejderen kan befinde sig i dilemmafyldte situationer, hvis de unge ikke ønsker at tilpasse sig den institutionelle identitet, som medarbejderne tilskriver dem, hvortil dette antageligvis har betydning for, hvorledes medarbejderne agerer i det undersøgte spændingsfelt (Goffman, 1997, s. 18-19).

Privilegiesystemet

Når medarbejderne skal forsøge at tilskrive borgerne den institutionelle identitet, kan dette blandt andet ske ved brug af privilegiesystemer, som, ifølge Goffman, indeholder elementer af straf og belønning. I forbindelse med krænkelse og socialiseringsprocessen på *totalinstitutionen* finder borgeren, via formelle og uformelle instruktioner, ud af, hvorledes privilegier tilegnes og fordeles. Hvis både de formelle og uformelle krav efterleves tilbydes borgeren et antal belønninger eller privilegier, som ofte er ting, der tidligere har været en selvfølge for borgeren (Goffman, 1997, s. 42-43). I forlængelse heraf nævner Goffman også afstraffelse som en del af privilegiesystemet. Afstraffelsen fungerer som en konsekvens ved overtrædelse af de formelle, men også uformelle krav, som klienten stilles overfor. Afstraffelsen består ofte af varig eller midlertidig fratagelse af privilegier. Disse privilegier kan betyde meget for borgerne, da de genopretter forbindelsen til den verden, der kan synes tabt, hvorfor en fratagelse af disse kan være yderst indgribende for borgeren (Goffman, 1997, s. 43-44).

Personalets verden

Ovenstående uddrag af Goffmans teori kan således være behjælpelig med at finde forklaringer på medarbejdernes mulige dilemmafyldte arbejde. Foruden ovenstående, medtages også udvalgte af Goffmans beskrivelser af "personalets verden", da specialet netop har fokus på medarbejdernes socialpædagogiske arbejde.

Goffman pointerer, at der kan være uoverensstemmelse mellem institutionens officielle mål, og det der faktisk tager sig ud på institutionen, hvorfor denne selvmodsigelse er noget, medarbejderne dagligt skal håndtere. Dette kan medføre dilemmaer i arbejdet, da de ofte modsatte formål kan være vanskelige at afveje og derfor oftest opretholdes gennem diverse behandlingsnormer (Goffman, 1997, s. 60-63). Medarbejderne på en *totalinstitution* vil i denne forbindelse forsøge at legalisere deres arbejde gennem rationaliserende sprogbrug, som

blandt andet kan ses, når medarbejderne beskriver de forskellige tiltag, som noget der “foregår for den anbragtes eget bedste”. Medarbejderne kan ligeledes gøre brug af “professionel afstandstagen”, hvorfor de således forsøger at distancere sig og dermed ikke sympatisere med de anbragte (Goffman, 1997, s. 66-69). Ovenstående kan belyse hvorledes medarbejdere på en *totalinstitution* kan befinde sig i dilemmaer, når de muligvis skal opretholde behandlingsnormer ud fra modstridende værdier og formål.

6.2 Krydspres

Med henblik på at skabe en begrebsforklaring og teoretisk forståelse for *krydspres* vil Michael Lipskys teori om “Street Level Bureaucrazy” blive beskrevet, da denne teori vil kunne sættes i sammenspil med specialets analysemodel. Teorien vil især kunne skabe forståelse og sammenhæng mellem målgruppen kontra formålet med arbejdsindsatsen. Lipskys teori vil desuden, understøttes af Høilund og Juuls forståelse for *dømmekraft* i hensigten at være opmærksomme på, hvad der har betydning for mulige dilemmaer. Teorierne findes relevante for specialet, da de kan medvirke til forklaring på, hvordan strukturer kan påvirke medarbejderens arbejde, samtidig med, at det kan belyse, hvordan medarbejderne kan stå i situationer med ambivalens.

6.2.1 Michael Lipsky - Street Level Bureaucrazy

Michael Lipsky har udarbejdet et teoretisk udgangspunkt i forhold til ‘Street Level Bureaucracy’, der belyser mødet mellem borgere og socialarbejdere, som interagerer i det givne samarbejde, om en given problemstilling. I dette møde kan der opstå et *krydspres*, når socialarbejderen skal håndtere mangfoldige elementer og processer i mødet med borgeren. Det er socialarbejderne i frontlinjen, og dermed i den yderste delproces af en større kompliceret politisk og administrativ håndtering af det sociale arbejde, hvor de skal formidle og belyse de muligheder borgeren har. Dette skal blandt andet gøres i bearbejdning af organisatoriske, politiske og administrative elementer, hvortil socialarbejderen endvidere skal opretholde en personlig og faglig integritet samt foretage retfærdige og *professionelle skøn* i henhold til forståelsen af de nedskrevne politikker (Møller, 2012, s. 166-167). I forhold til de skønmæssige beslutninger er denne proces søgt styret med hensigten at sikre, at ovenstående bestemmelser fortolkes korrekt. Endvidere kan der i denne forbindelse belyses et *krydspres* i den forstand, at alle individer er forskellige, hvortil det kan være en udfordring for socialarbejderne at be-

arbejde de ofte skarpt kategoriserede politikker, i arbejdet med individer (Møller, 2012, s. 168-169).

6.2.2 Dømmekraft

For yderligere at belyse krydspresset medtages Høilund og Juuls skelnen mellem tre former for dømmekraft, som er henholdsvis: *personlig dømmekraft*, *institutionel dømmekraft* og *social dømmekraft*. *Den personlige dømmekraft* dannes med afsæt i den individuelle medarbejders perspektiv, der vil være formet af blandt andet opvækst og uddannelsesmæssig baggrund. *Den personlige dømmekraft* vil ofte tilpasses efter de samfundsmæssige rammer, der indgås i, eksempelvis regelsætning på arbejdspladsen og lignende. Herfor opstår også en tilbøjelighed til at overtage vaner og rutiner fra institutionelle rammer, som ubevidst vil komme til udtryk i en given persons dømmekraft. Herunder ligger en reflektiv opgave for socialarbejderen i den forstand, at dømmekraften skal vurderes med afsæt i både egne refleksioner i forhold til at agere hensigtsmæssigt i forhold til borgeren, samt om disse refleksioner stemmer overens med både den givne socialpolitik samt institutionens regelsæt (Høilund & Juul, 2011, s. 68-69).

Den institutionelle dømmekraft er den type dømmekraft, der uundgåeligt er præget af de normer, der definerer en given institution. Som professionel inden for forskellige fag er den enkelte person udstyret med kompetencer, der gør det muligt at vurdere forskellige situationer. Dømmekraften vil dog ligeledes være påvirket af den givne institution, der ageres under, hvortil denne bliver en afgørende faktor i forhold til de rutiner og tænke måder, der er integreret i det professionelle virke og som kommer til udtryk i dømmekraften (Høilund & Juul, 2011, s. 69).

Den tredje form for dømmekraft omhandler *den sociale dømmekraft*, som er den, der kommer til udtryk i selve mødet mellem borgeren og socialarbejderen. Dette møde er præget af forskellige faktorer, der alle indvirker på dømmekraften. Dette omhandler blandt andet borgers livshistorie, der bør tages udgangspunkt i samt selve de institutionelle rammer for fremgangsmåden i mødet med borgeren. *Den sociale dømmekraft* vil da være den, som socialarbejderen foretager på baggrund af disse indfaldsvinkler, med afsæt i de personlige og institutionelle vilkår (Høilund & Juul, 2011, s. 70).

Dømmekraften i sociale institutioner vil dermed være forskellig fra person til person, der skal agere i disse situationer alt efter, om det er de personlige forhold til de mere strukturelle elementer, der indvirker i handlesituationerne. Det er ifølge Høilund og Juul uundgåeligt at handlesituationerne ikke bliver påvirket af den *institutionelle dømmekraft*. Der kan være risiko for, at den *institutionelle dømmekraft* vil være det fremherskende udtryk, hvorfor nærværet i mødet mellem borgere og socialarbejdere kan blive begrænset heraf (Høilund & Juul, 2011, s. 70-74).

7.0 Analyse

I nedenstående afsnit analyseres den bearbejdede empiri sammenkoblet med de tilvalgte teoretiske standpunkter. Analysen er bygget op med inspiration fra Inge Bryderups analysemodel, som står beskrevet i metodeafsnittet. I analysen vil der være fokus på at opspore mulige kausale forklaringsprincipper for, hvilke dilemmaer, der kan påvirke det socialpædagogiske arbejde, på Kompasset.

Som det første i analysen vil casen beskrives med henblik på at konkretisere den givne kontekst for analysen. Her vil der endvidere forekomme en analyse for, hvordan Kompasset kan betragtes som en *totalinstitution*, hvilket gøres med afsæt i Goffmans teori herfor. Analysen er endvidere opbygget under tre hovedoverskrifter, jævnfør tidligere præsenterede analysemodel, som er: 'formål og målgruppe', 'socialpædagogik' og 'udviklings- og læringsprocesser'. Eftersom dette speciale har fokus på medarbejderne som primære aktører, findes det væsentligt at prioritere 'socialpædagogikken' med henblik på dybdegående analyse og forståelse for de aktuelle dilemmaer som medarbejderne oplever i deres arbejde. Gennem analysen vil der udover analytiske pointer løbende forekomme diskuterende perspektiver, som vil blive samlet op til bearbejdning i den efterfølgende diskussion. Der vil ligeledes samles op på indholdet løbende gennem korte opsamlinger med henblik på at holde fokus og overblik over resultaterne.

7.1 Er Kompasset en total institution?

Nedenstående afsnit medtages som en belyst af, hvorledes udvalgte dele af Kompassets organisering kan anses som sammenlignelige med Goffmans definition af "*den totale institution*". Følgende medtages som belæg for, at der gennem analysen netop refereres til Kompasset som en *totalinstitution*.

Det kan overordnet belyses at Kompasset på flere punkter er sammenlignelig med Goffmans beskrivelse af *totalinstitutionen*. Når de unge anbringes på Kompasset afskæres de fra samfundet, hvortil de indgår i en indelukket formel administreret tilværelse. Ved ankomsten til Kompasset er det første synlige tegn på *den totale institution*, at Kompasset omgives af højt hegn. For at komme ind på institutionen skal der, via et samtaleanlæg ved indgangen, kommunikeres med administrationspersonalet, som derefter vil åbne portene. Port og yderdøre er

låst døgnnet rundt, hvortil de unge også låses inde på deres værelser om natten. Et element af ungdomssanktionens fase 1 er netop frihedsberøvelse, hvorfor Kompasset altså i den forbindelse rummer sammenlignelige elementer med en *totalinstitution*. Goffman belyser, at den totale institution blandt andet er karakteriseret ved, at individer opholder sig der i en længere periode. I forbindelse hermed kan det diskuteres, om Kompasset kan karakteriseres som en totalinstitution, da det af empirien fremgår af størstedelen af de anbragte er på institutionen mellem 1,5 og 3 måneder. Det skal dog i sammenhæng hertil pointeres, at de unge i fase 2 fortsat er institutionaliseret, dog på en åben institution. Den samlede tid som den unge, ifølge straffelovens § 74a, kan opholde sig på institutioner er 18 måneder, hvoraf op til 12 måneder kan afvikles på sikrede institutioner, hvilket således kan give anledning til at karakterisere Kompasset som en *totalinstitution* (Justitsministeriet, 2017). Goffman inddeler *totalinstitutionen* i 5 forskellige idealtyper, hvoraf specielt 2 af disse er sammenlignelige med Kompasset. Den første omhandler de institutioner, der er har til formål at beskytte samfundet, såsom fængslerne. Yderligere kan det diskuteres, om Kompasset er sammenlignelig med de institutioner, der varetager medlemmer af samfundet, der ikke kan klare sig selv og muligvis anses som farlige, hvilket kan være behandlingsinstitutioner (Goffman, 1997, s. 12). Kompasset er således sammenlignelig med fængslet i den forstand, at arbejdsdagen præges af rammer og reglementer, som kan minde om de, der findes i en straffeinstans. Omtalte rammer og reglementer omfatter blandt andet frihedsberøvelse, hegn, brev- og besøgskontrol og restriktioner i forhold til kontakt med omverdenen. Som forlængelse heraf kan det påpeges, at sikkerheden vægtes højt på Kompasset. Dette er påtalt flere gange og ligeledes erfaret under indsamling af empiri, da en medarbejder var nødsaget til at reagere på en alarm om assistance i en af afdelingerne. Ydermere er Kompasset sammenlignelig med en behandlingsinstitution, da de unge, i henhold til straffelovens §74a, idømmes 2 års struktureret socialpædagogisk behandling, som skal indledes på de sikrede institutioner (Justitsministeriet, 2017). Den socialpædagogiske behandling udføres på Kompasset gennem en rammesat dagsstruktur, hvor der lægges vægt på at de unge: *“har en aktiv og indholdsrig hverdag”* (Den sikrede institution Kompasset, 2014) (Figur 4).

08.00	Døren låses op og personalet vil sige godmorgen
08.15	Bad, påklædning, tandbørstning mm.
08.30	Morgenmad med personalet
08.55	Du følges sammen med dagpædagogen og/eller skole/værkstedpersonale til skole/værkstedet
09.00-12.00	Skole/Værksted
12.00-13.00	Frokost i bohus med personalet, efterfølgende er der mulighed for afslapning eller mindre aktivitet i bohuset; f.eks. spil, læse, høre musik, omklædning mm.
13.00	Du følges sammen med dagpædagogen og/eller skole/værkstedpersonale til skole/værkstedet
13.00-14.55	Skole/værksted
14.55	Skole/værksted personale følger dig tilbage til Bohuset
15.00-16.00	Egentid på værelset - du har mulighed for at tage frugt, kaffe og saft
16.00	Du kan handle i kiosk via bestillingsseddel.
16.00-18.00	Fritid. Mulighed for multibane/fitness/hal/boldgård.
18.00-19.00	Aftensmad
19.00	Du har mulighed for at vælge film til natten.
19.30-22.00	Aktiviteter, Mulighed for multibane/fitness/hal/boldgård, spil, læse m.m.
22.15	Klargøring til nat. Tandbørstning mm.
22.30	Godnat. Lav aftale for vækning næste morgen. Filmen tændes.

Figur 4 illustrerer, hvorledes der arbejdes med en klar rammesat hverdag.

I henhold hertil belyser Goffman, hvordan *den totale institution* ofte er præget af rutiner og fastsatte strukturer, hvor dagens gøremål er planlagt gennem et system af formelle regler og personale, der sikrer, at de forskellige aktiviteter afløser hinanden på præcise klokkeslæt. Ud fra ovenstående kan det derfor argumenteres for, at Kompasset kan være sammenlignelig med en *totalinstitution*. Goffman belyser, hvordan rutiner og fastsatte strukturer er sammenhængende med institutionernes opfyldelse af officielle mål, såsom Kompassets brug af skole og værksted, der er en fast del af både dagligdagen og den unges handleplan (Goffman, 1997, s. 13).

Slutteligt skal det pointeres, at Goffman belyser, hvordan det kan være vanskeligt at adskille hverdagslivet på en totalinstitution, da de anbragte går i skole, spiser, sover og har fritid samme sted og under samme myndighed (Goffman, 1997, s. 13). Dette aspekt synes at være i fokus på Kompasset, da det beskrives, hvordan Kompasset overordnet består af seks bygninger med hver deres formål: bostedet, undervisningstilbudet, værksteder og sportsbygningen.

Bygningerne er placeret, så de er adskilt fra hinanden, hvilket tydeliggør en skelnen mellem de obligatoriske og strukturerede læringsforløb samt de friere og tilvalgte aktiviteter (Den sikrede institution Kompasset, 2014). Desuagtet så forefindes samtlige aktiviteter fortsat inden for samme hegn og under samme myndighed, hvortil det med henvisning til frihedsberøvelsen, i en vis grad, kan argumenteres for, at adskillelsen er vanskelig, hvorfor dette i nogen grad kan sidestilles med Goffmans beskrevne karakteristika for *den totale institution*.

Opsamlende kan det således udledes, at Kompasset rummer sammenlignelige elementer med en *totalinstitution*, hvortil nogle aspekter dog er mere fremtrædende og synlige end andre.

7.2 Formål og målgruppe

Hensigten med følgende afsnit er at analysere og diskutere medarbejdernes forståelse af formålet med ungdomssanktionen samt deres forståelse for målgruppen. Dette for at identificere mulige mekanismer, der kan have betydning for de dilemmaer, som medarbejderne oplever i deres ageren mellem kontrol og socialpædagogik på Kompasset. Disse mulige mekanismer vil blive inddraget i den videre analyse for at understøtte de analytiske pointer sammenkoblet med den præsenterede teori. Specialegruppen har en formodning om, at medarbejdernes forudindtagede forventninger til de unge kan have betydning for dagligdagens dilemmaer på Kompasset.

7.2.1 Det retslige kontra det socialpædagogiske perspektiv

Indledningsvist beskrives formålet med ungdomssanktionen, i henhold til socialstyrelsens "Håndbog om ungdomssanktionen", som følgende: "*Formålet med ophold i sikret regi er dels at få standset den unges kriminelle handlinger ved at fjerne den unge fra lokalmiljøet og dels at tilvejebringe grundlaget for den videre socialpædagogiske behandling*" (Servicestyrelsen, 2008, s. 122). Formålet med fase 1 beskrives kort, da dette og baggrunden for ungdomssanktionens fase 1 er beskrevet i specialets problemfelt, via brug af selvsamme "Håndbog om ungdomssanktionen" fra 2008. Under indsamling af empiri blev det fundet interessant at få en forståelse for medarbejdernes forståelse af formålet med ungdomssanktionens fase 1. Dette kan formodentligt have indvirkning på medarbejdernes holdning, håndtering og forståelse af den socialpædagogiske behandling af de unge, især hvis forståelserne er forskellige fra hinanden, da dette antageligvis kan medføre dilemmaer for medarbejderne. Ligeledes kan det formodentligt være dilemmafyldt, hvis deres overordnede forståelse ikke er sammen-

lignelig med sanktionens formelle formål. Umiddelbart har flertallet af medarbejderne dog en forståelse af formålet med ungdomssanktionen som både en hjælp til “en positiv forandring”, gennem socialpædagogiske metoder, samt en klar grænsesætning over for den unges uhenigtsmæssige adfærd. Dette synes at være overensstemmende med det formelle formål, som det beskrives i “Håndbog i ungdomssanktionen” (Servicestyrelsen, 2008, s. 122). Denne forståelse udfoldes på forskellige vis blandt medarbejderne, hvori det ligeledes er tydeligt, at informanterne befinder sig vidt forskellige steder i spændet mellem de to overordnede formål med ungdomssanktionen, herunder fase 1. Dette kan antageligt forårsage et dilemmafyldt arbejde at agere i, da de to mest dominerende forskelle har været perspektiverne vedrørende, hvorvidt ungdomssanktionen er en indsats, der igangsættes for samfundets eller for den unges skyld.

“Tit synes jeg, at vores fase 1 og de rammer omkring det også bliver brugt som en løftet pegefinger i forhold til at sige "Jamen nu sender vi et tydeligt signal, dels af rets-samfund, dels som kommune, til den unge om at, det her, det er simpelthen så skævt og langt ude, at det skal ophøre.” Og øhm... Det synes jeg da er meget fornuftigt, der skal bare lægge noget i den ramme samtidig, så man ikke spilder tiden, og så man kommer i gang med at lave noget pædagogisk arbejde fra dag ét.” (Interview C)

Ovenstående citat illustrerer det omtalte fokus med forståelse og inddragelse af det retlige aspekt, hvor den lukkede institution har til hensigt at fremstå som en ”løftet pegefinger”. Endvidere udvises samtidig en forståelse for vigtigheden ved socialpædagogisk behandling med formålet at fremme “en positiv udvikling” hos den unge. Ovenstående kan, som præsenteret i kontekstafklaringen, vidne om en pædagogisk praksis, hvor der kan opstå dilemmaer, når der opstår sammenstød mellem forskelligartede formål. Denne tosidighed kan, ifølge lektor i pædagogik Christian Aabro, oftest komprimeres til at handle om, hvad der anses som bedst for individet, som, i ungdomssanktion, er den individuelle tilrettelagte socialpædagogiske behandling. Dette sættes således over for hensynet til fællesskabet eller samfundet, som, i ungdomssanktionen, er den klare grænsesætning ved fuldstændig fjernelse fra miljøet. Dette medfører, ifølge Aabro, at arbejdet således udføres i et *krydspres*, som er præget af flere mulige dilemmaer (Aabro, 2015, s. 431). Dette underbygger Lipsky, som omtaler, at *krydspres* kan opstå i dette arbejde, da medarbejdernes forskelligheder kan medføre, at det kan være en udfordring at bearbejde de ofte skarpt kategoriserede politikker og formål i arbejdet med de unge (Møller, 2012, s. 168-169). Ligeledes kan tidligere omtalte “løftede pegefinger”, via Goffmans teori om *totalinstitutionen*, belyse, hvordan fase 1 kan anses som samfundets reaktion på afvigelser, hvorved den “løftede pegefinger” indikerer, at den unge skal erfare, at de

kriminelle handlinger får konsekvenser (Goffman, 1997, s. 20). Forståelsen for, at de kriminelle handlinger skal have synlige konsekvenser, er ligeledes at spore i tidligere omtalte regeringsforslag: "Alle handlinger har konsekvenser", som underbyggende giver et billede af en samfundsdiskurs, hvor unge kriminelle i højere grad skal sanktioneres (Justitsministeriet, 2017, s. 14). I forlængelse af disse samfundsdiskursive tendenser kan holdninger til håndteringen af kriminalitet, teoretisk belyses ud fra to modstridende menneskesyn, som, ifølge forskere i samfundsvidenskab Per Jensen og Annick Priuers, muligvis har været under forandring i takt med velfærdsstatens udvikling. De pointerer, at den danske velfærdsstat i dag, muligvis afspejler en politisk holdning til sociale problemer, herunder kriminalitet, som værende udtryk for individets egennyttighed. Denne håndtering afspejler ligeledes et fokus på genoprettelse af selvkontrol, hvorfor straf og sanktionering bliver løsningen (Jensen & Prieur, 2015, s. 147, 149, 157). Det er selvsagt vanskeligt at belyse, hvorledes medarbejderne er påvirkede af disse konfliktende menneskesyn. Når de dog kan spores i de gængse samfundsdiskurser, kan det antageligt også have indvirkning på medarbejderne, da disse er et produkt af samfundet, hvortil deres handlinger ligeledes er dette. Jævnfør kritisk realisme konfronteres medarbejderne netop af strukturer, som en objektiv virkelighed, der både muliggør, men i høj grad også begrænser, deres handlemuligheder (Buck-Hansen & Nielsen, 2005, s. 82).

I forlængelse heraf illustrerer følgende citat, at medarbejderne netop har en forståelse for, at formålet med fase 1 skal ses i et samfundsmæssigt perspektiv, omend fokus fortsat ligger på at få den unge på rette vej. "*Vi er der ikke for den unges skyld, vi er der for samfundet. For at få den unge væk fra samfundet, og fordi at vi forhåbentligt kan få dem på den rette vej.*" (Interview B). Af dette citat fremgår det, at institutionen er til for samfundets skyld, hvilket kan sammenholdes med Goffmans beskrivelse af formålet med *totalinstitutionen*. Goffman omtaler *totalinstitutionen* som et drivhus, der har til formål at forandre menneskers personlighed (Goffman, 1997, s. 18). Sammenkobles dette med Kompasset som institution, kan denne beskrives som et anbringelsessted, som har til hensigt at udvikle de unges kompetencer til at imødekomme samfundets krav. Af empirien fremgår det ydermere, at flere medarbejdere omtaler ungdomssanktionen som en straf og sammenligner anbringelsen i denne med en afsøningsperiode: "*Det er jo en dom man har fået ikk? Øhm, så på den måde så, så, så tjener den måske til, at man sådan ligesom signalerer til den unge, at: "nu er det faktisk skudt i gang, nu er du jo i gang med at afsone eller udstå din straf, om man vil eller konsekvens".*" (Interview D). En anden medarbejder beskriver ligeledes: "*Jamen det er jo en straf, Kompasset er jo en straf. Straffen består i frihedsberøvelse. De bliver straffet - derudover er resten jo soci-*

alpædagogisk arbejde” (Interview B). Denne forståelse af ungdomssanktionen som en straf beskrives yderligere på Kompassets hjemmeside, hvor det, som i citaterne, beskrives som en alternativ strafafsoning. Hertil kan det dog pointeres, at de unge modtager samme behandling som de øvrige beboere, hvilket blandt andet omhandler specialiseret udredning og behandling (Den sikrede institution Kompasset, 2014). Denne forståelse af ungdomssanktionen som en straf kan ligeledes spores i tidligere præsenterede forskning, som tager udgangspunkt i de unges perspektiver (se afsnit 2.3). Bryderup belyser at de unge, som underforstået præmis, antager, at de skal modtage en straf, når de har begået kriminalitet, hvortil flere beskriver, at de oplever ungdomssanktionens fase 1 som en ydmygende straf, der har til hensigt at “knække dem” (Bryderup 2010, s. 113-114). Problematikken, om det strafrelaterede fokus, benævnes allerede i 2003 i en rapport skrevet af SFI kaldet: “Ungdomssanktionen på vej”. Heri beskriver en forstander fra en sikret institution, at det socialpædagogiske arbejde til tider kan blive hæmmet af en gennemgående forståelse for, at de unge netop afsoner en straf frem for, at de skal modtage socialpædagogisk behandling: *”Ingen kan finde ud af det; de unge tror de afsoner, og nogle gange tror personalet det også”* (Thomsen, Sørensen, & Rasmussen, 2003, s. 21). Med afsæt heri kan det formodentligt have betydning for det socialpædagogiske arbejde, da dette ligeledes tidligere er pointeret som en barriere for behandlingen. Det er i nærværende speciale ikke muligt at komme dette nærmere, hvortil det dog kan pointeres, at dette fænomen muligvis rummer kausale potentialer, der kan generere dilemmaer i arbejdet. Disse mulige genererede dilemmaer, om ungdomssanktionen som afsoning, kan antageligvis have betydning for medarbejderens udførsel af den socialpædagogiske behandling. Dette, da samfundsdiskurserne, ifølge Høilund og Juul, kan have indvirkning på medarbejderens refleksionsevne og dermed tilgang (Høilund & Juul, 2015, s. 68-69).

Foruden fokus på sanktionens strafelementer har medarbejderne i høj grad fokus på de unges potentielle udvikling gennem den ønskede positive forandring. Denne forandring skal ske gennem blandt andet brug af undervisning og udviklende samtaler, hvilket kan sammenkobles med “Håndbog om ungdomssanktionens” beskrivelse af et ønske om at mindske den unges tilbagefald til kriminalitet (Servicestyrelsen, 2008, s. 27). En medarbejder beskriver yderligere dette således: *“Det er at møde den unge, og finde frem til de ressourcer de har og pleje dem og så måske så et frø.”* (Interview B). Afslutningsvist kan det dermed påtales at begrebet udvikling, i kontekst til fase 1s formål, ligeledes må ses som et fokus, der har betydning for medarbejdernes arbejde med den socialpædagogiske behandling. Dette, da organisationens fokus på udvikling medvirker til, at samtlige medarbejdere konstant skal forsøge at arbejde

med de unges udvikling af faglige og sociale kompetencer indenfor den organisatoriske ramme, de befinder sig i (Servicestyrelsen, 2008, s. 102).

Ifølge Høilund og Juul, påvirkes *den sociale dømmekraft* altid både af personlige og institutionelle vilkår, hvorfor medarbejdernes bredere perspektiv af erfaringer og rutiner kan have betydning i mødet med den unge. Ydermere præges medarbejderne uundgåeligt af den *institutionelle dømmekraft*, hvilket således kan betyde, at medarbejderen i mødet med den unge kan udøve *dømmekraft*, der muligvis er i strid med de overbevisninger, som præger den enkelte medarbejders *personlige dømmekraft* (Høilund & Juul, 2015, s. 73). Ifølge Høilund og Juul, er der ofte ubalance mellem etiske og juridiske normer, hvortil dette ligeledes pointeres af Lipsky som medskaber af et *krydspres*, der kan genere en dilemmafyldt praksis for medarbejderne, da de skal forvalte eventuelle modstridende værdier og opgaver (Høilund & Juul, 2015, s. 73) (Møller, 2012, s. 168-169). Således kan medarbejdernes forskellige forståelser for formålet, jævnfør Lipsky, betyde, at medarbejderne befinder sig i et *krydspres*, hvor de i udøvelsen af *den sociale dømmekraft* skal søge at kombinere *den personlige* og *institutionelle dømmekraft*. Omtalte *krydspres* bevirker, at medarbejderne i denne kontekst skal håndtere mangfoldige formål og elementer i mødet med den unge, hvilket formodentligt kan medføre en tvetydighed under den socialpædagogiske behandling, hvilket dermed kan skabe nogle dilemmaer (Møller, 2012, s. 166-167).

7.2.2 Kompasset som frikvarter

I forlængelse af ovenstående afsnit, vedrørende formålet med anbringelsen på Kompasset, beskriver flere medarbejdere, at anbringelsen kan ses som "et frikvarter" for den unge. Dette beskrives ligeledes i Kompasretningen,² hvor der allerede her tages forbehold for det spændingsfelt, medarbejderne arbejder under i forhold til sanktionens aspekter af kriminal- og socialpolitik:

"I mange tilfælde kan modsætningen mellem polerne derfor siges at ophæve sig selv, idet netop frihedsberøvelsen kan ses som et "frikvarter", hvor der frisættes fra pres fra eksempelvis jævnaldrendes negative indflydelse. Hermed kan den unge opleve det lettere at fokusere på egne udviklingsbehov. Den socialpædagogiske praksis skal i det tilfælde således understøtte den unges egen oplevelse og bygge videre herfra." (Kompasset, 2017, s. 6)

---

² Kompasretningen er kompassets interne retningslinjer

Således illustrerer ovenstående citat, at den institutionelle forståelse af de unges anbringelse på Kompasset ses som “et frikvarter”, hvor polerne mellem sanktionens kontrol- og socialpædagogiske elementer “ophæver sig selv”. Mange af medarbejderne omtaler da også fastholdelselementet, i fase 1, som en unik mulighed for at “nå” de unge, som der eventuelt ikke er mulighed for på åbne institutioner:

“Vi er sammen med dem 24/7 og de kan ikke stikke af her fra os.. Så personalet har jo en unik adgang, som man ikke har haft andre steder, og det gør jo også, at vi kan understøtte, at det bliver et “refleksivt frikvarter” (...) Så på den måde har vi en unik mulighed for at nå nogle af dem, som man faktisk ikke har kunne nå på andre måder.”
(Interview C)

Med afsæt i ovenstående kan forståelsen af Kompasset som “et frikvarter” ses ind i en kontekst, hvor medarbejderne anser institutionens rammevilkår, herunder frihedsberøvelsen, som en væsentlig medspiller i deres udøvelse af den socialpædagogiske behandling. Ifølge Goffman, udføres det professionelle arbejde i en *totalinstitution* i en kontekst, hvor der skal findes rationale i arbejdet. De officielle formål er herved altid åbne for fortolkning, hvorfor det dermed bliver muligt at finde mening med indsatsen via sprog, der legaliserer institutionens overordnede formål (Goffman, 1997, s. 69). Et eksempel på det legaliserede sprogbrug ses netop, når medarbejderen i citatet beskriver frihedsberøvelsen som et “refleksivt frikvarter”, hvortil det ligeledes beskrives, at spændingsfeltet ophæver sig selv gennem denne refleksive periode. Denne forståelse belyser således Kompassets institutionelle fortolkning af ungdoms-sanktionens fase 1. Der er en reel mulighed for, at de fortolkede formål ikke er sammenlignelig med medarbejdernes egen forståelse, hvortil den institutionelle beskrivelse kan medføre, at medarbejderne skal gå på kompromis med deres egne overbevisninger på grund af *den institutionelle dømmekrafts* omfattende betydning for arbejdet (Høilund og Juul, 2015, 73-74). Dette kan formodentlig medvirke til dilemmaer i arbejdet med de unge på Kompasset, da medarbejderne befinder sig i et *krydspres* mellem institutionens rammer og egen professionsidentitet, der kan have betydning for deres daglige arbejde. Kompassets beskrivelse af anbringelsen, som et “frikvarter”, kan bidrage til en modsætningsfyldt forståelse af arbejdet med den unge, hvorved fastholdelselementet anses som en styrke. Den unge presses således til at reflektere over egen udvikling og identitet, som, ifølge Hoffmann, netop kan reducere udviklingspotentialer, da det således bliver påtvunget (Frich, 2017). Medarbejderen belyser i citatet, at de har en unik mulighed for at være sammen med de unge 24/7, da de ikke kan stikke af. Jævnfør Goffman, tvinges de unge netop til at indgå i sociale relationer med mennesker, som iagttager dem i svære situationer og presser dem til adfærd, som er determineret

af institutionelle strukturer og forståelser (Goffman, 1997, s. 99). I dette tilfælde anses frihedsberøvelsen således som “et frikvarter”, hvortil det dog kan påpeges, at der i den tidligere præsenterede forskning, af blandt andet Bryderup, fra de unges perspektiver, ses klare forståelser om netop at føle sig indespærret, hvortil beskrivelsen af Kompasset som “et frikvarter” kan give anledning til misforståelser (Bryderup, 2010, s. 112-115).

7.2.3 “Vi er dem de andre ikke må lege med”

I “Håndbog om ungdomssanktionen” beskrives det, at målgruppen for ungdomssanktionen skal opfylde en social profil. Dette betyder, at den unge skal have markante tilpasningsproblemer og kan have uhensigtsmæssige og grænseoverskridende reaktionsformer (Servicestyrelsen, 2008, s. 29). Medarbejderne på Kompasset beskriver, af flere omgange, at de unge, der anbringes på Kompasset, kommer fra svært belastede vilkår, som medarbejderne har en forståelse for kan forklare de unges afvigende og normbrydende adfærd: *“De har jo været så skæve i forhold til normalitet at de har været dem de andre ikke må lege med.”* (Interview C). Det beskrives ydermere, hvordan der ikke ses umiddelbare forskelle på opvækstvilkår afhængigt af, om den unge er anbragt på retlig eller social plads, hvortil det også pointeres, at medarbejderne ikke kan se “forskel” på dem, når de unge er anbragt: *“Men når jeg kigger så er det de samme opvæksthistorier. Ekstremt belastede vilkår. For det meste.... Der er selvfølgelig niveauer ind i det”* (Interview A) Medarbejderne beskriver ydermere, at de unge besidder en “umoden moral”, og har tidligt i livet været på kanten af samfundet, hvorved medarbejderne også påpeger, at de unge føler sig “gode til at begå kriminalitet”. Hertil beskrives det, at det kan være yderst vanskeligt for de unge at se en vej ud af denne adfærd, da de anser sig selv som “en stor fisk” i det kriminelle miljø, mens de vil blive set som “en lille fisk”, hvis de pludseligt skulle starte i 9. klasse igen og ændre hele deres identitet og lære at forstå de sociale spilleregler på ny. *“Det kan være svært for dem at se et realistisk bræk (...) hvis de hellere vil være “big shot gangsta” end “lowlife””* (Interview F). I sammenhæng hermed kan det, ifølge Goffman, fremhæves, at de unge på Kompasser netop skal tillære sig rollen som medlem af *totalinstitutionen*, hvorved de skal acceptere, at de skal indgå i en forandringsproces (Goffman, 1997, s. 20). Når den unge ankommer til Kompasset er formålet, at den unge indgår i “en positiv forandring”. Den unge tages væk fra et miljø, hvor deres opfattelse af selvet er skabt og har været accepteret og tåleligt. Når den unge således træder ind på institutionen, er dette med et forestillingsbillede af sig selv, som er muliggjort af stabile sociale forhold i nærmiljøet. Lige så snart ungdomssanktionen starter, bliver denne stabilitet i person-

ligheden påvirket, da der opstår en række krænkelse, der kan medføre radikale ændringer i den unges identitetsopfattelse, fordi den unge skal tilpasse sig strukturen. Hvis den unge ikke umiddelbart indgår i processen, kan dette ses som et udtryk for den unges *uforsønlige holdning* til institutionens tilpasningslinjer, hvorved en nægtelse af tilpasning til Kompassets regler og rammer antageligt kan skabe faglige dilemmaer for medarbejderne, hvis de unge ikke ønsker at "modtage" den institutionelle identitet, som medarbejderne tilskriver dem (Goffman, 1997, s. 18-19). Dette faglige dilemma belyses blandt andet med følgende citat:

"(...) Vi har nogle [unge], hvor deres største drøm er at komme i "Vestre fængsel". Det er klart, de kommer aldrig dertil, hvor de synes, at det bare er fedt. Dem kommer jeg aldrig nogensinde til at kunne agere socialpædagogisk på, på samme måde som ham, der gerne vil mig. (...) Det er i hvert fald en ting, jeg aldrig kommer til at kunne lære at forstå - at de har en drøm om at være kriminelle i hele deres liv." (Interview B)

Ovenstående citat belyser, hvordan pågældende medarbejder anser nogle unges manglende motivation til "positiv forandring" som et bevidst ønske om at fortsætte i den kriminelle løbebane efter endt ungdomssanktion. Det der ofte kan karakterisere tilstedeværelsen af en *totalinstitution*, er den bemærkelsesværdige skelnen mellem "os og dem". Med dette menes, at forholdet mellem de unge og medarbejderne kan være konfliktfyldte, da begge grupper, ifølge Goffman, har en tendens til at opfatte hinanden stereotyp, hvilket betyder, at de mere eller mindre ubevidst kan tillægge hinanden nogle egenskaber og intentioner, der muligvis ikke er virkelige (Goffman, 1997, s. 14). Tendensen til stereotypificering forekommer når der skabes forenklede forklaringsprincipper af typer af mennesker, som, på sin vis, bliver fremlagt som sociale fordomme (Skytte, 2009, s. 118). Hertil nævner Goffman, at medarbejderne dermed stereotyp kan komme til at anskue de unge som bitre og upålidelige, hvilket dermed muligvis kan forklare medarbejdernes oplevelse af de unges manglende motivation (Goffman, 1997, s. 14). I kontekst hertil påtales det ligeledes i Børnerådets rapport fra 2015 "*Jeg var faktisk en god dreng engang*", at de unge, som er anbragt på lukkede institutioner, udtrykker en stor frygt for, og har indtrykket af, at nogle medarbejdere møder dem med fordomme (Børnerådet, 2015, s. 25). Modsat hertil kan de unge ligeledes tillægge medarbejderne nogle forudindtagne intentioner, men da vi ikke har talt med de unge, er det vanskeligt at belyse, hvorledes dette forekommer på Kompasset. Det kan medtages, at Bryderup konkluderer, at de anbragte unge oftest anser medarbejderne ud fra to kategoriseringer, hvortil den autoritære medarbejder identificeres som "den voksne" og den relationsorienterede medarbejder betegnes "pædago-gen" (Bryderup, 2010, s. 113). Medarbejderne beskriver da også, at flere unge har mødt

pædagoger ”på godt og ondt” (Interview A). Dette kan have betydning for den interaktion, der ønskes, hvilket formodentlig kan medvirke til at skabe et dilemmafyldt spændingsfelt i det socialpædagogiske arbejde. Dette, da Goffman påpeger, at den sociale bevægelighed mellem de to grupper er stærkt begrænset, hvortil det kan medføre en social afstandstagen og være med til at opretholde de stereotypiske opfattelser (Goffman, 1997, s. 16).

7.2.4 Opsamling

Opsamlende kan det udledes, at medarbejderne forholder sig forskelligt til, om formålet med ungdomssanktionens fase 1 hovedsageligt er centreret om de unges positive udvikling eller samfundets grænsesætning. Dette kan formodentlig forårsage arbejdsvilkår, der præges af dilemmaer, da medarbejderne, i forhold til formålet, kan befinde sig i et *krydspres*, når de skal forvalte eventuelle modstridende værdier og opgaver. Ydermere blev det tydeligt, at nogle medarbejdere kan opleve dilemmaer i arbejdet med de unge, når de befinder sig i et *krydspres* mellem institutionelle rammer, egen professionsidentitet og de unges forståelse for medarbejdernes professionsidentitet. Dette, da Kompassets beskrivelse af anbringelsen som et ”frikvarter” kan bidrage til en modsætningsfyldt forståelse af arbejdet med den unge, som muligvis kan give anledning til misforståelser. Afslutningsvis kan det påtales, at nogle unges uforsonlige holdning til institutionens tilpasningslinjer antageligvis kan skabe faglige dilemmaer for medarbejderne. Yderligere beskriver medarbejderne, at flere unge har mødt pædagoger på ”godt og ondt” Dette kan medvirke til, at interaktionen mellem medarbejderne og de unge kan opleves som dilemmafyldt i det socialpædagogiske arbejde.

7.3 Socialpædagogik

Følgende afsnit har til formål at analysere det socialpædagogiske arbejde, med afsæt i den givne analysemodel, for her at komme nærmere en dybdeanalyse og dermed spore centrale mekanismer, der kan påvirke arbejdet med de unge på Kompasset. Herunder vil der skabes forståelse for medarbejdernes oplevelser og tilgange til den socialpædagogiske behandling, hvilket endvidere vil sammenkobles med de strukturelle rammer, der definerer Kompasset som institution. Det er i dette afsnit, at spændingsfeltet mellem socialpædagogik og kontrol vil blive søgt analyseret og diskuteret, da specialegruppen igennem interviewene kun er blevet bekræftet i, at dette paradoks er en tilstedeværende udfordring at agere i.

7.3.1 Strukturen er styrende

I "Håndbog om ungdomssanktionen" står det beskrevet, at indsatsen skal bygge på struktureret socialpædagogisk behandling, hvortil dette skal opstartes i fase 1 (Servicestyrelsen, 2008, s. 27-28). Dette er altså det overordnede fokus, hvortil det som tidligere beskrevet er op til den enkelte institution at tilrettelægge forløbet herudfra (Bryderup, 2010, side 98). Når medarbejderne tilrettelægger de unges forskellige forløb, påtaler de, at de overordnet har samme positive tilgang, da de arbejder ud fra samme metoder og en dominerende struktur: *Altså man har forskellige indgangsvinkler (...) Og så har man altid forskellige personligheder med. Men altså den overordnede pædagogik er den samme og skal være den samme.*" (Interview D). Eftersom ungdomssanktionens fase 1 finder sted på sikrede døgninstitutioner, er det selvsagt uundgåeligt, at både de indre og ydre strukturer er determinerende i forhold til arbejdsprocesserne med de unge. Dette var ligeledes et tema, der hyppigt fremtrådte i den indsamlede empiri, som samtlige medarbejdere beskrev, at en stor del af deres arbejde skulle indordne sig under: *"(...) strukturen er styrende på Kompasset. Uanset om vi vil det eller ej, så har vi en stram struktur, som er nødvendig fordi, at vi har de der varetægtssurrogater, som vi har"* (Interview B). Citatet understreger, hvordan *totalinstitutionen* kan være beskrivende for medarbejdernes organisatoriske rammer. Det synes sigende, at alle medarbejdere meget eksplicit adresserer, hvor styrende strukturen på Kompasset er, hvilket tilsyneladende kan belyse en bevidsthed om deres arbejdsvilkår. Endvidere medtages det, at medarbejderne oplever, at deres handlemuligheder er påvirket af at arbejde på en *totalinstitution*: *"Ja og det er den jo fordi, at vi også er underlagt nogle regler fra dit og dat, som bestemmer, så vi har en lille boks, som vi kan slå os løs i"* (Interview B). Medarbejderens beskrivelse af regler omfatter antageligvis Straffelovens § 74a samt den sociale indsats jævnfør SEL og dennes reglementer for indsatser rettet mod børn og unge (Servicestyrelsen, 2011, s. 2). Hertil uddyber en anden informant ligeledes: *"For det er en parallel virkelighed vi har herinde. Så vi kan tilbyde det vi kan i de her rammer"* (Interview A). Beskrivelserne af den "den lille boks" samt hvorvidt Kompasset anses som en parallel virkelighed kan med afsæt i Goffman beskrives som en institution, der er afskåret fra og står i kontrast til omverdenen (Goffman, 1997, s. 13). Citaterne kan indikere, at medarbejdernes handlemuligheder, i det daglige arbejde, er indskrænket til en begrænset ramme, som antageligvis kan betyde, at medarbejderne kan opleve at stå i dilemmaer, når strukturen medvirker til en tilgang, som muligvis er i modstrid med deres egen fagforståelse. Dette må formodes at påvirke medarbejdernes fagidentitet, da de faglige ressourcer som medarbejderne har af redskaber i forhold til den personlige *dømmekraft*, kan op-

leves begrænset af de strukturelle rammer, da den *institutionelle dømmekraft* kan dominere i mødet med den unge. Dette kan antages at have betydning for medarbejdernes sociale *dømmekraft* og hertil interventionsmuligheder (Høilund & Juul, 2011, s. 69-70). De institutionelle vilkår kan formodes at sætte medarbejderne i nogle faglige dilemmaer og kan, jævnfør Lipsky, ses som en indikation på medarbejdernes oplevelse af *krydspres*, hvor de i minimal grad kan indvirke på det fastsatte struktur. Dette kan blive problematisk ud fra en forståelse af, at individer er forskellige, hvorfor det kan være kompliceret at bearbejde skarpt kategoriserede strukturer (Møller, 2012, s. 168-169). Lipsky pointerer ligeledes, hvordan arbejdet i strengt definerede rammer kan påvirke medarbejdernes loyalitetsfølelse over for det fagligt definerede arbejde, hvortil de kan stå i dilemmaer i forhold til at opretholde strukturen samt at skulle gå på kompromis med den pædagogiske kernefaglighed og integritet (Møller, 2012, s. 166-167). En medarbejder forsøger at operationalisere strukturen i arbejdet, hvortil vedkommende netop beskriver, at tendensen bliver, at pædagogerne fremstår styrende i dagligdagen:

“Det er mig der har styringen. Jeg er ligeglad med om det er en konge fra vollsmose eller en lille forsømt dreng, som bare er misbrugt. Det betyder ingenting for mig. Det er mig, som sætter dagsordenen, så må de godt komme med nogle input, til hvad de vil lave i løbet af dagen, men det er mig, der sådan bestemmer.” (Interview B)

Hvis medarbejderen ikke forholder sig til de unges individuelle behov for anbringelsen, kan der være risiko for, at medarbejderne ikke formår at forholde sig til de specifikke årsagsforklaringer for de unges anbringelse. Dette synes at være modstridende med den ønskede tilrettelagte socialpædagogiske behandling, som netop skal planlægges ud fra den unges individuelle behov. Det ideelle grundlag for mødet mellem den unge og medarbejderen bør, jævnfør professor ved institut for sociologi og socialt arbejde Lars Uggerhøj, være præget af respekt, ligeværd og menneskelighed samt have et omdrejningspunkt om den unges liv og sociale problemer, i et involverende fokus (Järvinen, Larsen, & Mortensen, 2005, s. 81). Med afsæt i citatet kan det hertil antages, at idealet for mødet ikke efterleves i realiteten, da medarbejderen beskriver sig selv som den styrende instans i samarbejdet, hvilket dermed kan fremstå ekskluderende og uligeværdigt. Dette kan antageligvis kompromittere medarbejderens faglige identitet, da det på sin vis er de strukturelle rammer, der definerer det handlerum, som medarbejderne oplever for deres professionelle arbejde. Hvis dette er tilfældet, kan det forventeligt skabe en frustration og et dilemmafyldt arbejde for medarbejderne. Modsat dette påtaler nogle af medarbejderne organisationsstrukturen som en fordel og hjælpende hånd: *“(…) Og så er der en helt, helt klar, defineret struktur her, som man kan støtte sig til som personale.*

Så vi undgår mange af de der: "Det måtte vi godt i går"-snakke, som er sådan ret fremherskende på, socialpædagogiske institutioner." (Interview E). Heraf kan det antages, at medarbejderne formår at operationalisere strukturen og sætte den i spil som et handlederskab med hensigten at regulere de unges adfærd på Kompasset. Et positivt blik på strukturen kan, ifølge Goffman, skyldes institutionens moralske perspektiv, hvortil det positive syn for medarbejderne kan være med til at retfærdiggøre strukturer, fysiske rammer og de unges begrænsninger (Mørch, 2009, side 95). Et eksempel på en struktur, der definerer de unges hverdag, beskrives af en informant:

"Altså her starter alle på dag 2 med at gå i skole fx og med at komme på værksted og med at have en fornuftig hverdagsrytme... Og, og man kan sige man bliver låst inde på værelset klokken 22.30. øhm.. så er der x-antal timer indtil tv og dvd-signalet går ud, og så er der ikke så meget andet at lave end at sove." (Interview E)

Citatet kan med afsæt i Goffman illustrere et eksempel på de rammer og strukturer, som de unge skal indordne sig under. Det forventes, at disse rammer tillæres af den unge, hvorfor processen hermed antageligvis kan påvirke den unges følelse og oplevelse af autonomi (Goffman, 1997, s. 20). Når en hverdag er fuldstændig forudbestemt og skemalagt og den unges mulighed for indflydelse er vag, kan dette opleves som krænkende for individet (Goffman, 1997, s. 39). I denne sammenhæng er det sigende at forholde sig til de unges oplevelse af at indgå i en sådan struktureret hverdag. Ifølge den tidligere præsenterede forskning belyser Hoffmann, at de unge under strikse rammer kan forsøge at yde modmagt, ved eksempelvis at lave sengestrejker, hvor de i fællesskab nægter at gå i seng. Disse hændelser kan hurtigt blive oversat til provokation af de ansatte og institutionens regler og rammer (Frich, 2017). Tendensen til "modmagt" ses ligeledes af empirien, hvor medarbejderne beskriver, at de unge kan have en tendens til at forsøge at finde "sprækker" i strukturen, hvor de muligvis kan agere på en anden måde end foreskrevet og hermed forsøge at modarbejde strukturen: *"Vi har også haft nogen som (...) så åbner de et vindue og så sidder de og råber til hinanden.. Og holder hinanden vågne, altså... (...) For hver gang der er en eller anden sprække, så skal den nok blive fundet."* (Interview A). Dette citat kan jævnfør Goffman ses som en tilpasningslinje præget af uforsonlighed. Denne tilpasningsstrategi kendetegnes ved, at den unge udfordrer eller nægter at følge institutionens rammevilkår og struktur. Omtalte tilpasning kategoriseres som *den uforsonlige holdning* og ses som værende en typisk tidlig, men dog midlertidig reaktion blandt de unge, under deres anbringelse på *totalinstitutioner* (Mørch, 2009, s. 98). Det beskrives af flere medarbejdere, at det specielt i starten kan være svært for de unge at "ind-

ordne” sig under strukturen og leve op til de krav, der stilles, hvorfor det beskrives, at det gerne tager nogle uger at vænne sig til at være på en sikret institution. De unges problemer med at indordne sig beskrives: “(...) så kan der komme nogen som sådan.. altså, hvad kan man sige... Tænker mere i “os og dem”: "Jeg skal ikke gøre som de voksne siger. Jeg skal ikke øh... indordne mig efter jeres regler" Jamen så bliver der jo arbejdet med det.” (Interview A). De unges tilvænning til Kompassets krav og struktur beskrives i følgende citat: “De fleste af dem der er her de falder til ro, altså efter et par uger. (...) Ellers så når man arbejder med folk, som er her imod deres vilje, så har man en struktur, der styrer dem” (Interview B). Citaterne kan, i henhold til Lipsky, indikere, at medarbejderne i starten af de unges anbringelsesperiode kan blive påvirket af de unges udfordrende adfærd. Dette kan sætte medarbejderne i et krydspres, da de unges midlertidige modvilje kan skabe dilemmaer og besværliggøre den socialpædagogiske behandling, da det må formodes, at de unge i denne periode ikke er motiveret til at underlægges “en positiv forandring” (Møller, 2012, s. 166-167). Ifølge Hoffmann bør de unges “modvilje” nærmere forklares med den store rastløshed, de unge oplever, når de afskæres fra omverdenen, hvortil de unge beskriver dette som uudholdeligt (Frich, 2017). De unges modvilje kan, ved inddragelse af Høilund og Juul, yderligere antages at sætte store krav til medarbejdernes *social dømmekraft*. Det må dermed formodes, at medarbejderne bliver påvirket af institutionens regler for den unges behandling på Kompasset, hvorfor den *institutionelle dømmekraft* igen bliver dominerende i mødet (Høilund & Juul, 2011, s. 70). Her ved må det formodes, at medarbejdernes socialpædagogiske behandling af den unge, i den første tid, forbliver en tilpasningsperiode, således den unge, med tiden, formår at efterleve Kompassets regler og rammer (Mørch, 2009, s. 98). Som det beskrives i ovenstående citat, oplever medarbejderne på Kompasset netop, at “de fleste falder til ro, altså efter et par uger”, hvilket antageligvis medfører, at det først er herefter, at medarbejderne kan påbegynde den egentlige behandling af de unge, hvis dette overhovedet er formålet i fase 1? Det er unægteligt svært for specialisten at komme denne tilpasning nærmere, da vi ikke har talt med de unge, hvorfor det ikke umiddelbart kan præciseres yderligere, om tilpasningen sker som følge af *looping-processen*, der oftest forekommer på *totalinstitutioner* eller fordi den unge, som medarbejderne pointerer, finder ro i at være der. Med afsæt i Goffmans *totalinstitution* kan det dog antages, at *looping-processen* har betydning for, hvordan de unge, efter perioden med den *uforsønlige holdning*, således finder en reaktionsform, der kunne minde om accept. *Looping* er netop den beskyttelsesreaktion, som de unge kan udvise overfor de krav og forventninger, der stilles. Dette kan medføre, at medarbejderne mere eller mindre bevidst påfører den unge yderligere krænkelse, da reaktionerne kan blive tolket som modvilje, hvortil der

altså må forsøges med andre, muligvis mere indskrænkende tiltag, hvilket kan indebære, at medarbejderen direkte ”straffer” den unge og tillige kan bruge denne tidligere opførsel, som argument i en senere situation, med det formål at kontrollere adfærden og øge tilpasningen (Goffman, 1997, s. 33-34).

Som følge af de strukturer de unge er underlagt, beskrives det, at de unge heller ikke kan påvirke dagligdagens struktur, men at de kan have medindflydelse på få ting, såsom madplan, undervisningsmateriale samt hvilken film, de vil se. I forlængelse heraf oplever flere medarbejdere, at denne medindflydelse af de unge skal foregå i henhold til Kompassets rammevilkår: *“Så på den måde bliver der arbejdet meget med medindflydelse, men på en spillebane som de voksne bestemmer over.”* (Interview A). Dette uddyber en anden medarbejder med følgende: *“Man kan have en ordentlig kontakt og man kan have en respektfuld omgang og man kan have en lydhørhed i forhold til det de unge de står i. Men vi kan ikke være ligeværdige. Det ligger også i hele rammen”* (Interview E). Jævnfør Uggerhøj kan ovenstående citater indikere, at ungeinddragelsen er begrænset på Kompasset, da Uggerhøj pointerer, at socialarbejderens møde med sin givne målgruppe bør være præget af respekt, ligeværd og menneskelighed, hvorfor det er paradoksalt, at medarbejderne ikke mener, at arbejdet kan være præget af ligeværdighed. Hertil skal det medtages, at den unge og medarbejderen i mødet selvsagt ikke er ligestillede, da den unge netop et underlagt en magtinstans. Med afsæt heri bliver det relevant at åbne for en diskussion om, hvorvidt denne forståelse har betydning for medarbejdernes arbejde, da princippet om ligeværd, ifølge Uggerhøj, netop er en forudsætning for et profiterende samarbejde (Järvinen, Larsen, & Mortensen, 2005, s. 81).

7.3.1.1 Hegnet som socialpædagogisk ramme

I forlængelse af analysen, vedrørende betydningen af de strukturelle rammer for Kompasset, blev der af flere informanter givet udtryk for betydningen af det omkringliggende hegn, som i denne forbindelse fremstår som en synlig ydre og indrammende struktur:

“Så oplever vi jo faktisk også, at rigtig mange af dem slapper af, når de kommer ind bag det her hegn. Vi har en ung her, der faktisk har sat meget godt ord på det. "jeg hadede det først, så accepterede jeg det og nu holder jeg af det". (...) rygtet siger, at det er svært at stikke af fra en sikret institution,, hvilket gør, at de [unge] virker til ikke at føle, at de behøver at bevise noget overfor deres "homies", som stadigvæk er der ude. Det ved de godt, at man ikke kan. I modsætning til de åbne steder er dette en væsentlig forskel. Der skal man ligesom stikke af. Man skal i hvert fald ikke gøre som de voksne siger.” (Interview A)

Som det fremgår af ovenstående citat, oplever medarbejderne, at de unge på sigt finder ro ved at opholde sig i synligt strukturerede rammer, som hegnet i denne sammenhæng fremstår som. Dette kan i henhold til *totalinstitutionen*, i sammenkobling med Goffmans *tilpasningslinjer*, ses som en typisk reaktion blandt anbragte unge. Først udtrykker og udviser de unge anbragte *den uforsonlige holdning*, hvor de bevidst udfordrer institutionen for efterfølgende at udvikle en situationsbestemt tilbagetrækning, hvorved den unge tilpasser sig institutionen for efterfølgende at *kolonisere* eller *omvendes*. Herved påtager de unge sig den officielle opfattelse af dem for således at udleve rollen, som den er tilønsket. Dette kan for medarbejderne syne om, at den unge er tilfreds med tilværelsen på institutionen (Goffman, 1997, s. 50-52). Som tidligere påpeget kan denne kolonisering være et udtryk for, at de unge oplever en midlertidig tilpasning, som muligvis brydes, når de sendes videre til andre institutioner eller lignende (Mørch, 2009, s. 101). I forlængelse heraf kan det medtages, at medarbejderen påpeger, hvorledes hegnet udgør en barriere, som de unge ikke kan omgå. Citatet påtaler dog et modsatrettet mønster på åbne institutioner, hvor de unge har tendens til at “stikke af” efter modtagelse. Herfor kan det formodes, at de unge netop midlertidigt tilpasser sig strukturen, fordi de ikke har andre muligheder, hvilket ifølge medarbejderne anses som en styrke og en stor mulighed for at “nå” den unge: *“Fordi vi har muligheden for at være sammen med de unge herinde, fordi at de ikke kan gå. Altså de kan ikke smutte fra os. Det er den der påvirkning hele tiden.”* (Interview D). Heraf kan det således belyses, at det socialpædagogiske arbejde med de unge på sin vis er betinget af, at de unge er påtvunget at underlægge sig strukturen, som dermed bliver determinerende for det socialpædagogiske arbejde. Medarbejdernes forståelse for frihedsberøvelsen af de unge er altså præget af, at de anser hegnet som givende for den positive forandring. Dette da hegnet netop omslutter det pædagogiske arbejde og sikrer en konstant påvirkning af den unges adfærd: *“Altså alle unge vil sige, at hegnet er træls og de vil hellere på den anden side. Men jeg opfatter det faktisk mest som noget man “siger-agtigt. Fordi øhm altså de kan godt føle sig lidt indespærret (...)”* (Interview D). Informanten forholder sig i citatet til, at det selvfølgelig kan være træls for de unge at være bag hegnet, men dette beskrives videre som noget de unge *“sådan siger-agtigt”*, hvorfor medarbejderen muligvis ikke anerkender de unges frustrationer, hvilket kan betyde, at relationen og samarbejdet opleves uligeværdigt. Herved kan der være risiko for, at samarbejdet ikke vil nå i mål med de overordnede hensigter (Høilund & Juul, 2011, s. 29-30). Dette kan antageligvis have betydning for det socialpædagogiske arbejde, da den unges villighed til samarbejde er essentiel for at opnå positive resultater, hvorfor mere eller mindre bevidst manglende anerkendelse af frustrationer må formodes at have betydning for samarbejdet. Herfor er det sigende, at

medarbejderne ikke oplever et dilemma vedrørende den synlige ydre struktur, som er hegnet, på trods af, at de unge selv oplever store frustrationer ved den determinerende struktur. Derfor kan der belyses et dilemma i forhold til betydningen af det omkringliggende hegn samt det, der signaleres hermed. Ved specialegruppens ankomst til Kompasset var der ingen tvivl om, at hegnet definerede institutionens formål i forbindelse med frihedsberøvelse. Det fremstod sigende for det visuelle udtryk, at det første der møder gæsten, er et omsluttende højt hegn. Yderligere sås endnu et hegn, der omsluttede de socialpædagogiske faciliteter, hvilket vidnede om, at det sikkerhedsmæssige perspektiv er i stor fokus. En anden vinkel i forhold til oplevelsen af isolation blev ligeledes beskrevet gennem referering til Hoffmanns ph.d, i problemfeltet, hvor det pointeres, at de unges frustrationer og rastløshed over oplevelsen af netop isolation kan have betydning for deres positive udvikling (Frich, 2017). Dette lader dog ikke til at være en opfattelse medarbejderne på Kompasset har, hvortil det mulige dilemma bliver mere eller mindre usynligt, når de muligvis ikke anerkender dette i særlig grad.

7.3.1.2 Nætterne på Kompasset

Jævnfør SEL §63a-c adskiller de sikrede institutioner sig fra øvrige institutioner ved, at de har udvidede magtbeføjelser såsom mulighed for at anvende isolationsrum, og ligeledes kan personalet låse de unges døre om natten. At værelsesdørene er aflåst om natten, anses ikke som isolation, hvortil det dog pointeres, at den unge ikke må være låst inde på værelset om dagen (Børne- og Socialministeriet, 2018).

På Kompasset beretter medarbejderne ligeledes om, at de unge låses inde om natten, hvortil dette er endnu et element af strukturen, der kan belyses som styrende for medarbejdernes socialpædagogiske arbejde. Medarbejderne beskriver formålet med at låse dørene om natten som et sikkerhedsprincip, hvorved de unge fastholdes på værelset. Aflåsningen anses som en nødvendig og positiv foranstaltning, da det sikrer ro på afdelingerne:

“Det har også et rigtig positivt formål, da det er med til at skabe ro om natten. Og igen, det er jo også en del af den unges grundlæggende problematik - at de netop har været vågne hele natten, så hvis de skal ind på en positiv udvikling, så er det faktisk helt basalt, selvom det virker åndssvagt, men så er det faktisk rigtig rigtig vigtigt, at de lærer, hvornår det er dag og hvornår det er nat.”(Interview C)

Ovenstående citat skildrer den overordnede forståelse for vigtigheden af, at de unge gennem aflåsning om natten får oparbejdet en “sund døgnrytme”, hvilket kan medvirke til, at den unge opstarter den positive udvikling. Dertil skal det ydermere påpeges, at alle informanter reflekterer over de frustrationer, der kan følge af at blive låst inde om natten, hvor de yderligere

fortæller, at de hjælper den unge med nogle pædagogiske interventioner, som de kalder "at lave en plan b", hvilket kan bestå af at tegne, tage et glas vand, gå rundt på stuen eller lignende. Ifølge Goffman kan denne aflåsning dog anses som en krænkelse af den unge, hvilket vil medføre, at denne kommer i en underdanig position. Dette, da medarbejdernes formål om at ensrette adfærden styres via social kontrol, hvor den unges handlemønster påvirkes i en sådan grad, at alle aktiviteter er regulerede på forhånd. Dette betyder, at medarbejderne ikke har et stort handlerum til at tilgodese den unges eventuelle behov for andre foranstaltninger (Goffman, 1997, s. 35-38). Dette kan antageligvis have indflydelse på samarbejdet med den unge, da det i tidligere præsenteret forskning netop påpeges, at de unge anser aflåsningen som yderst indgribende og sammenlignelig med isolationsfængsel, hvor en ung blandt andet beretter: "Og det var ikke bare en dag eller to (...), hvor jeg var inde på det værelse alene, det var jeg to måneder i træk. De voksne var jo totalt kolde (...) Du får så meget had inde i dig at du tænker... at det hele kan være ligemeget." (Bryderup, 2010, s. 102). Ligeledes beskriver de unge, at de ikke har mulighed for anden kontakt med omverdenen end det samtaleanlæg, der findes på værelset, hvor de kan tale med den vagthavende pædagog (Bryderup, 2010, s. 101). Om ovenstående følelse af de aflåste døre er gældende for de unge på Kompasset, vides ikke, men målgruppen i bogen "Ungdomskriminalitet, socialpolitik og socialpædagogik" er tilsvarende målgruppen på Kompasset. Ligeledes beskriver medarbejderne, at kontakten gennem samtaleanlæg også er gældende for Kompasset. Det pointeres da også, at medarbejderne er opmærksomme på, hvordan aflåsningen kan påvirke de unge, hvortil en medarbejder beskriver:

"Det er et krav [at låse dørene om natten], sådan er det bare. Det er noget sikkerhedsmæssigt (...) Det vi sommetider oplever, er, at når vi låser dem inde, så ringer de til os, nogle grædende og så går vi så ind til dem og snakker med dem, det kan godt blive en lang nat. Så går vi også ind til dem og beroliger dem og det er også socialpædagogik" (Interview B)

En anden medarbejder beskriver ligeledes:

"(...) vi har haft nogle unge, som man så kan høre, når du har låst døren, at så begynder de at sidde og hulke på den anden side af døren. Altså så kan de godt på den ene side af døren stå og være nok så... hårde og kriminelle og.. men når først døren bliver låst, så er de ikke... så er det jo kun børn." (Interview G)

Således tydeliggøres medarbejdernes måde at forholde sig til skellet mellem de organisatoriske og definerede politikker, som her må anses som aflåsning af dørene. Desforuden pointerer medarbejderne, at det socialpædagogiske arbejde bliver centralt, når de skal forsøge at

berolige de unge, ved eksempelvis at tilbyde alternative aktiviteter, de kan foretage sig på værelset. Ovenstående citater belyser hermed, ifølge Lipsky, et dilemmafyldt arbejde, hvor medarbejderens faglige integritet kan blive udfordret af de fastsatte strukturerede rammer (Møller, 2012, s. 166-167). Dette kan endvidere have indflydelse på den *socialle dømmekraft*, da de institutionelle vilkår kan fremstå markant indrammende for medarbejdernes muligheder (Høilund & Juul, 2011, s. 69-70). Denne vekselvirkning mellem de fastsatte rammer og den faglige og personlige integritet, kan med afsæt i følgende citat belyse, hvorledes medarbejderne netop befinder sig i et *krydspres*:

“Vi har jo fået en eller anden beføjelse til at kunne låse nogle børn inde.... som i og for sig egentligt ikke er så naturligt jo.. Altså nogle gange... jeg har selv børn på alder med nogle af dem hernede, altså det er mange gange lidt at tænke.. det ville jo være det samme, hvis jeg gik hjem og låste døren... på værelset altså. Det ville jeg jo ikke gøre der vel.... Så det er jo sådan lidt et spændingsfelt om... kan man, kan man ikke?”
(Interview G)

Det føromtalt spændingsfelt findes tydeligt i ovenstående citat, hvorved medarbejderen forholder sig til, hvorledes beføjelsen til at låse børn inde ikke er naturligt. Dette må formodes at være udfordrende, da medarbejderne øjensynligt ønsker at inddrage deres personlige elementer som forsøg på at gøre aflåsningen mere tålelig for de unge. Jævnfør Lipsky kan dette spændingsfelt eller *krydspres* medføre, at arbejdet skal udføres i situationer, der kan blive konfliktfyldte, hvortil medarbejdernes skønsmæssige beslutninger påvirkes af de ofte modsatrettede målsætninger, de skal arbejde under (Møller, 2012, s. 166-167). Med dette menes, hvorledes de både skal efterleve det individorienterede fokus, de unges behov samt den struktur det forventes, at de følger, hvilket aflåsning af dørene placeres under. Dette vidner således om en praksis, hvor modsatrettede dannelsesperspektiver i det pædagogiske arbejde, sideløbende skal praktiseres. I forhold hertil kan dilemmaer således opstå, når medarbejderne skal anvende pædagogiske metoder, der både har forankring i en objekt- og subjektorienteret forståelse af dannelse (Lind, 2015, s. 24-25). Hermed må det formodes, at dette *krydspres* i varierende grad kan påvirke medarbejdernes socialpædagogiske arbejde, herunder hvordan de forvalter henholdsvis de social- og kriminalpolitiske aspekter af sanktionen. I forhold til dette påpeger forsker i socialpædagogik og socialt arbejde, Steen Juul Hansen, at manglende fokus på socialpædagogiske output ved aflåsning af de unge medvirker til, at medarbejderne kan opleve det føromtalt *krydspres*, da de kan mangle forklaringsmuligheder, der kan rationalisere deres handlinger (Ladefoged, 2010). Herved illustrerer den indsamlede empiri således, at medarbejderne har en fælles forståelse for, at det er en sikkerhedsmæssig foranstaltning at

låse de unge inde om natten. Det kan dog diskuteres, i henhold til Goffman, om disse forklaringsprincipper er opstået, som led i et forsøg på at finde rationaler i handlingerne, som muligvis udføres uden dybdegående forståelse herfor (Goffman, 1997, s. 68-70). Det kan ligeledes diskuteres, om der lægges et overdrevent fokus på den tilpasning og “positive effekt” som aflåsningen har såsom “sund døgnrytme”, “ro på afdelingen”, “sikkerhed”, hvortil de unges frustrationer muligvis kan blive nedprioriteret, når strukturen er styrende. Denne proces, hvor medarbejderne søger at finde et legaliserende sprog for de strukturbaserede handlinger, adresserer Goffman også, hvor det netop beskrives, at rationaliseringen kan ses ved sprogbrug, der søger at legalisere handlingerne gennem den ønskværdige positive effekt (Goffman, 1997, s. 70).

7.3.1.3 Opsamling

Opsamlende kan det påpeges, at medarbejdernes handlemuligheder i det daglige arbejde er indskrænket til en begrænset ramme, som antageligvis kan betyde, at de institutionelle vilkår kan sætte medarbejderne i nogle faglige dilemmaer. I kontekst hertil pointeres det, hvordan arbejdet i strengt definerede rammer kan påvirke medarbejdernes loyalitetsfølelse over for det fagligt definerede arbejde, hvortil de kan stå i dilemmaer i forhold til at opretholde strukturen samt at skulle gå på kompromis med den pædagogiske kernefaglighed og integritet. Yderligere kan de unges midlertidige modvilje skabe dilemmaer og besværliggøre den socialpædagogiske behandling, da det må formodes, at de unge i denne periode ikke er motiveret til at underlægges “en positiv forandring”. Det belyses ydermere, hvorledes hegn kan anses som en medspiller i den unges positive forandring, da dette muliggør en konstant påvirkning af den unge. Herfor belyses der et dilemma i forhold til, hvad det omkringliggende hegn signalerer for den unge og om de unges oplevelse herfor muligvis nedprioriteres. Afslutningsvis tydeliggøres det, at de unge låses inde om natten. Dette finder de fleste unge meget ubehageligt, hvorved medarbejderne forsøger at berolige de unge, ved eksempelvis at tilbyde alternative aktiviteter de kan foretage sig på værelset. Dette belyser et dilemmafyldt arbejde, hvor medarbejderens faglige integritet kan blive udfordret af de fastsatte strukturerede rammer.

7.3.2 Den pædagogiske forandringsproces

I det følgende analyseres empiriske fund, der gennem databearbejdning, har været fremtrædende, i medarbejdernes beskrivelser af tilgangen til den unges forandringsproces. Afsnittet er ikke udtømmende for det pædagogiske arbejde. Desuagtet søges der en analyse af, hvilke tilgange der kan have betydning for medarbejdernes balance mellem kontrol og socialpæda-

gogik. I det følgende analyseres Kompassets relationelle og motiverende arbejde, hvorved der ønskes en belysning af mulige fænomener, der kan påvirke medarbejdernes arbejde i spændingsfeltet mellem socialpædagogik og kontrol.

7.3.2.1 “Vi arbejder ikke med relationer”

I “Håndbog om ungdomssanktionen” påpeges det, at en væsentlig del af den socialpædagogiske behandling i fase 1 sikres gennem relationelt arbejde: *“Udviklingen af en bæredygtig relation grundlægges i den første tid og kan blive afgørende for den unges senere udbytte af ungdomssanktionen”* (Servicestyrelsen, 2008, s. 128). I henhold hertil kan det anses som væsentligt, at det relationelle arbejde således skal påbegyndes, når den unge opholder sig på sikrede institutioner. På Kompassets hjemmeside står der endvidere, at der skal opbygges en ligeværdig professionel relation til de unge med respekt for de individuelle kulturer og baggrunde (Den sikrede institution Kompasset, 2014). Dette betyder, at det socialpædagogiske arbejde på Kompasset bør inkorporere relationelle aspekter for at sikre et fuldt udbytte af ungdomssanktionen. Imidlertid blev det, af flere informanter, påpeget, at kontakten til de unge på Kompasset bærer præg af interaktionsarbejde og ikke relationsarbejde: *“Vi arbejder ikke med begrebet ‘relationsdannelse’ ret meget. Vi arbejder med at få en kontakt til de unge. Og det handler om, at relation, for os og vores forståelse af det, er en forholdsvis ligeværdig kontakt mellem mennesker. Og det kan man ikke have her”* (Interview E). På trods af Kompasset beskrevne hensigt med at opbygge en ligeværdig relation, belyser medarbejderne, at de ikke anser det som muligt at skabe en ligeværdig relation med den unge, hvorfor der i stedet skabes “kontakt” til de unge. Det er ligeledes tidligere i analysen påpeget, hvordan medarbejderne ikke anser de unge som ligeværdige samarbejdspartnere. Ifølge Uggerhøj, er dette, som tidligere påpeget, i strid med idealet for medarbejderens møde med den unge, da mødet bør være præget af ligeværdighed, for at samarbejdet har de bedst mulige vilkår (Järvinen, Larsen, & Mortensen, 2005, s. 81). Hermed kan det diskuteres, om denne forståelse har betydning for deres arbejde i spændingsfeltet, da de, som tidligere diskuteret, ikke er ligestillede, grundet den magtinstans de unge er underlagt på Kompasset. Det må dog medtages, at de unge på trods af dette fortsat må kategoriseres som værende “lige meget værd”, hvorfor respekten i mødet kan være påvirket, hvis denne forståelse ikke er gennemgående i samarbejdet. Det findes derfor givende at belyse, hvorledes medarbejdere på en *totalinstitution*, ifølge Goffman, bevidst ønsker at holde afstand til “det menneskelige materiale”, som i dette tilfælde er de anbragte unge. Denne bevidste afstandtagen kan medarbejderne benytte som en beskyttelsesmekanisme, hvortil de kan opretholde en distance mellem “os og dem” (Goffman, 1997, s.

66). Som tidligere påpeget konkluderer Bryderup, at de anbragte unge oftest anser medarbejderne ud fra to kategoriseringer, hvortil den autoritære medarbejder identificeres som “den voksne”, og den relationsorienterede medarbejder betegnes “pædagogen” (Bryderup, 2010, s. 113). Hvis medarbejderne kommer til at tage for stor afstand, kan der være risiko for at de unge kommer til at se medarbejderne som autoritære, da de dermed muligvis ikke arbejder relationsorienteret. Det er ikke muligt at komme dette nærmere på Kompasset, da det ikke har været tilgængeligt at tale med de unge. Det kan dog antages, at ovenstående kan være medskaber af flere mulige dilemmaer, hvortil de unge i henhold til Bryderup netop efterlyser mere fokus på det relationelle arbejde (Bryderup, 2010, s. 114).

I forlængelse heraf belyser en medarbejder, at relationsarbejdet kan anses som et decideret overgreb på unge, da de er anbragt på Kompasset i kort tid:

Det kan være en udfordring fordi det meste pædagogiske personale vil jo faktisk rigtig ned og arbejde sådan meget relationelt. (...) Men det, det bliver ikke sådan her (...) Det er på grund af den korte tid [de unge er der], det er, det er simpelthen... Vi arbejder med, hvad kan man sige, interaktion. (...) vi ved også godt, at der er en relation, men vi arbejder (...) på en kontakt og interaktion. Fordi det vil være overgreb og gå ind og lave relationelt arbejde med dem, altså nogen af dem er her (...) 6 uger ikke.” (Interview A)

En anden medarbejder adresserer ligeledes tidsaspektet:

“Altså jeg har mellem 6-8 vagter med personalemøde om måneden, jeg kan jo ikke gøre en hel masse. Det er meget svært for mig at skulle lave en personlig relation med det, det er slet ikke bæredygtigt, til en man ses seks gange. Det kan man ikke nå, og det skal vi heller ikke.” (Interview B)

Således kan det, jævnfør ovenstående citater, belyses, hvordan medarbejderne forklarer, hvorfor de ikke har mulighed for relationsdannelse, hvor tidsaspektet især fremhæves. Ifølge “Håndbog om ungdomssanktionen” anses det alligevel som en væsentlig faktor, hvortil den manglende relation muligvis har betydning for udfaldet af sanktionen. I henhold til Lipsky, kan det antages, at den manglende relationsdannelse i en socialpædagogisk optik kan compromittere medarbejdernes faglige integritet (Møller, 2012, s. 166-167). I udgivelsen “Den Socialpædagogiske Kernefaglighed” tydeliggøres det, at kernefagligheden for socialpædagogik omhandler at skabe forandring, hvilket bør understøttes af relationelt arbejde. Hertil er det væsentligt for socialpædagogikken at understøtte menneskers værdighed og integritet, hvilket prioriteres forud for ønsket om at skabe forandring (Socialpædagogerne, 2015, s. 3-5). Efter-

som det relationelle arbejde anses som et af socialpædagogikkens væsentligste ressourcer, kan arbejdstilgangen på Kompasset forventeligt være præget af dilemmaer i forhold til fravælgelsen af det relationelle arbejde. Dette, grundet argumentationen for, at det ikke kan lade sig gøre på baggrund af den organisatoriske struktur, der her omhandler tidsperspektivet. Endvidere kan det have betydning for medarbejderens fagintegritet, da denne, ifølge Lipsky, kan “presses” af det organisatoriske formål med de unges anbringelse (Møller, 2012, s. 166-167). Eftersom der både i “Håndbog om ungdomssanktionen” og “Den socialpædagogiske kernefaglighed” står beskrevet, at medarbejderne bør arbejde med relationer, synes det væsentligt at skabe forståelse for informanternes udsagn, hvor de beskriver, at de, grundet tidsperspektivet, ikke anser relationsarbejdet som en forsvarlig arbejdstilgang. Det manglende relationsarbejde finder medarbejderne belæg for ved at beskrive det som “et overgreb”, hvilket, ifølge Goffman, kan anses som endnu en rationalisering af arbejdet, som kan benyttes til at skabe mening (Goffman, 1997, s. 69). Når dette er sagt, skal det dog anerkendes, at 6-8 uger selvsagt ikke er lang tid til at skabe en relation. Det påpeges dog, som tidligere nævnt, at denne tidligt påbegyndte relation er afgørende for udbyttet af ungdomssanktionen, hvortil det i “Den socialpædagogiske kernefaglighed” påpeges at: *“hvis en metode skal have fremgang, skal den bygges på en god relation.”* (Socialpædagogerne, 2015, s. 5). Det kan herved diskuteres, hvorvidt de unge, som er anbragt på Kompasset i en længerevarende periode, også vil opleve denne afstandstagen fra det relationelle arbejde. Det kan derfor diskuteres, om ungdomssanktionens potentiale bliver begrænset, når opstarten af det relationelle arbejde ikke iværksættes efter hensigten, idet flere medarbejdere beskriver, at den indskrænkede tidsramme til dels begrænser dem i det relationelle arbejde.

Med inddragelse af Goffman kan det endvidere diskuteres, om medarbejdernes manglende relationsdannelse er påvirket af den påtalte rationalisering af arbejdet, hvor tilgangen er struktureret af *totalinstitutionens* vilkår og behandlingsnormer. Herved kan den påpegede afstandstagen ligeledes anses som en beskyttelsesforanstaltning for medarbejderne, da tidsaspektet kan have betydning for graden af involvering, hvorfor medarbejderne, for at beskytte sig selv, skaber en distance til de unge (Goffman, 1997, s. 66). På baggrund af dette findes det relevant at inddrage bogen “At skabe en professionel”, hvor Antropolog og Ph.d i sociologi, Malene Molding Nielsen, beskriver fængselsfunktionærens dobbeltrolle. Det skal indledningsvis påpeges, at socialpædagogerne på Kompasset naturligvis ikke fungerer som fængselsfunktionærer, men de varetager dog opgaver, som kan sidestilles hermed. Det er ligeledes påpeget, hvordan Kompasset har sammenlignelige elementer med et fængsel, hvor

indespærring, kontrol og frihedsberøvelse kan nævnes (Goffman, 1997, s. 12). Nielsen påpeger at fængselsfunktionærer har et ønske om at skabe en "professionel distance" til de indsatte, hvilket blandt andet gøres ved at fængselsfunktionærerne undgår at sympatisere og identificere sig med de indsatte (Järvinen & Mik-Meyer, 2012, s. 198-200). På Kompasset beskriver medarbejderne, at de ikke arbejder med relationer, men derimod opererer med en ide om interaktion, hvilket kan beskrives som et ønske om at holde en professionel distance og dermed beskytte sig selv. En medarbejder udtrykker følgende: "*De fleste folk kan jo godt lide folk som lader som om at de kan lide dem*" (Interview B). Dette citat kan belyse, hvordan medarbejderen netop forsøger at holde en professionel distance, hvorved medarbejderen, i arbejdet med den unge, "lader som om, at vedkommende kan lide dem". Dette kan antageligvis benyttes som en beskyttelsesmekanisme, hvor medarbejderne ikke sympatiserer med den unge. Ydermere kan dette, ifølge Goffman, anses som givende for samarbejdet, da de unge ellers kan udvikle en mangel på samarbejdsvilje (Goffman, 1997, s. 65). Da manglende samarbejdsvilje øjensynligt kan medføre dilemmaer, tydeliggør Goffman, at socialiseringsprocessen af de unge allerede starter ved ankomsten, hvor en "lydighedstest" skal spore, om de unge udviser modvillighed. Medarbejdernes modtagelsesprocedure bliver undertiden udviklet til noget, der blot kan kaldes "velkomsten", hvor personalet kan gøre sig store anstrengelser for at vise den unge, hvad "klokken er slået" (Goffman, 1997, s. 21-22). Denne tendens kan ses i følgende citat:

"Vi havde en der havde en noget lav IQ og havde lavet lidt ballade, så første gang jeg gik hen til ham, gav jeg ham hånden og sagde "Brian - jeg er et dumt svin" og så gik jeg bare igen, så er han mødt. Og han påtalte det stadigvæk 3 måneder efter. Han sagde, at han simpelthen blev så bange (griner), men jeg opnåede, det jeg ville, jeg ville have hans opmærksomhed, og han har ikke lavet noget, i den periode han har været her. Det er et eksempel på, hvordan man kan give et skarpt indtryk" (Interview B)

Ovenstående giver et indblik i, hvorledes "velkomsten" kan udføres, hvor medarbejderen netop pointerer, at vedkommende ønsker at give et "skarpt indtryk". Medarbejderen belyser herved, hvorledes vedkommende antageligvis har erfaret, at denne tilgang til de unge er givende for den kommende socialpædagogiske behandling. Det nævnes dog, at den unge reagerede med frygt, hvortil medarbejderen tillægger denne reaktion stor betydning for den unges ordentlige opførsel. Goffman beskriver, at denne proces igangsættes for at opspore eventuelt modvilje, således at *looping-processen* omgående kan iværksættes, hvorved den unge korrigeres ved eventuelle modreaktioner, som dermed kan kategoriseres som krænkende for den

unge (Goffman, 1997, s. 21). Herved kan det formodes, at medarbejderen, som i dette tilfælde lægger mere vægt på kontrolelementet af arbejdet, hvilket muligvis bliver på bekostning af den socialpædagogiske tilgang, hvilket således kan påvirke arbejdet med den unge. Medarbejderens håndtering af "velkomsten" kan være et eksempel på den førømtalte professionelle distance. Som tidligere påpeget kommer de unge oftest fra socialt belastede vilkår, hvorfor det findes sigende, at medarbejderen finder denne tilgang givende for udbyttet af relationen, da de unge antageligvis kunne have mere gavn af en velkomst, der udstråler imødekommenhed. Dette kan underbygges af en udtalelse om anbringelsen på en sammenlignelig sikret institution, hvor en ung beskriver: *"Jeg er selv opvokset med hårde forhold. Det var normalt for mig at få tæsk af min far, hvis jeg havde lavet lort (...) Jo hårdere de [pædagogerne] var ved mig, jo hårdere blev jeg selv. (...) Jeg gad ikke respektere dem, når de var sådan."* (Bryderup, 2010, s. 102). Så hvis ovenstående er den gængse tilgang, kan dette muligvis skabe dilemmaer, da det tydeligvis påvirker nogle unges samarbejdsvilje i en uønsket retning. Det kan ligeledes diskuteres, om den unge, der beskrives at have en lav IQ, overhovedet evner at reflektere og meningsforstå en sådan tilgang, der tilsyneladende blot efterlader den unge med et skarpt indtryk af medarbejderen.

7.3.2.2 Det motiverende privilegiesystem

Som påpeget i ovenstående afsnit bør en bæredygtig relation grundlægges allerede ved ungdomssanktionens start. Den påbegyndte relation belyses i "Håndbog om ungdomssanktionen" som væsentlig for de unges motivation til at indgå i "den positive forandring" (Servicestyrelsen, 2008, s. 127-128). Medarbejderne på Kompasset beskriver det motiverende arbejde som omdrejningspunktet for deres arbejde. Af Kompassets hjemmeside fremgår det, at den unges egen motivation er det mest fundamentale for positiv og social udvikling. Denne egenmotivation skal således understøttes og stimuleres af medarbejderne, hvilket skal sikre, at den unge mestrer egen tilværelse (Den sikrede institution Kompasset, 2014).

I forlængelse af ovenstående medtages udvalgte konkretiserede eksempler på, hvorledes det motiverende arbejde kan se ud på Kompasset. Hertil beskriver medarbejderne, at "den positive forandring" netop kan vise sig som følge af motivationsarbejdet, der eventuelt kan handle om, at den unge skal op om morgenen:

"Der er noget, der hedder at de skal være oppe 8:30 om morgenen... Og der er nogle [pædagoger], der er meget firkantede med at sige...: "Hvis ikke du sidder ude ved bordet 8:30, så har du valgt, at du ikke vil se fjernsyn og film om aftenen." Men så er der nogen, der sådan bøjer det sådan at: bare det at de kommer op inden de nærmest

skal afsted i skole klokken 9, så optjener de [unge] stadigvæk det [bonus].” (Interview G)

Citatet illustrerer, at medarbejderne kan opleve dilemmaer i forhold til forhandlingen med den unge i henhold til formålet med motivationen. Medarbejderne kan på den ene side gøre brug af konsekvenstænkning, hvor den unge mister rettigheder til at se tv om aftenen, som således tilskrives som et bevidst og aktivt valg. Når arbejdet er præget af konsekvenstænkning kan det, i henhold til Goffman, svare til en fratagelse af den unges rettigheder, hvorigennem der søges at tillære den unge en påtvungen rolle i *totalinstitutionen* (Goffman, 1997, s. 20). Dette kan illustrere, at de unge søges styret gennem de institutionelle rammer via tendensen til brug af straf og belønning med henblik på at få den unge til at samarbejde (Goffman, 1997, s. 65). Af empirien fremgår det netop, at der forefindes belønning, hvis den unge samarbejder. Omvendt kan medarbejderne også gøre brug af forhandling, hvor de, i et vist omfang, kan forsøge at tilpasse dagsskemaet. I denne forbindelse kan det med inddragelse af socialpædagog, Ida Schwartz, diskuteres, hvorvidt den unges tillærte rolle også vil være den, der tages med ud på den anden side af Kompassets hegn. Dette, da styringen af den unge foregår ved brug af privilegiesystemer, hvorfor det kan være usikkert, hvorvidt den unge reelt har oplevet en positiv varig adfærdsændring eller blot en midlertidig tilpasning med det formål at opnå en belønning (Mørch, 2009, s. 101). Brugen af privilegiesystemer til adfærdregulering ses ligeledes i Bryderups biografiske interviews, hvor en ung opsummerende fortæller: *“De giver dig straf hele tiden for små bagateller og småting, som du slet ikke tænker over”* (Bryderup 2010, s. 101). Når de unge på Kompasset fratages tv-rettigheder, kan det således give anledning til frustrationer, da det, af den unge, kan anses som en straf. Det kan ligeledes medtages, at flere medarbejderne nævner, at de unge ofte har svært ved at blive i den “tillærte” rolle, når de udsluses til fase 2. Herved bliver rammerne mindre strukturerede, hvilket, ifølge medarbejderne, kan betyde, at de unge ikke kan efterleve kravene for “afsoningen”: *“De er måske kommet til at stikke af - tage på en springtur, taget en masse stoffer - og på den måde har de overtrådt vilkårene for afsoningen. Så får vi dem nogle gange tilbage i en fase 1 for at få dem rettet op i et tidsbegrænset omfang”* (Interview A). Ifølge Goffman, kan ovenstående indikere, at Kompassets og ungdomssanktionens krav til tilpasning kan være yderst vanskeligt for den unge at indgå i, da dette medvirker til, at den unge kommer til at befinde sig i et spændingsfelt, som omhandler, hvorledes den unges identitet skal presses i en ny retning (Mørch, 2009, s. 95).

Nedenstående citat skal illustrere, dilemmaet medarbejderne agerer i, når de unge ikke ønsker at følge strukturerne samt hvilke pædagogiske redskaber, der gøres brug af for at motivere den unge til at følge Kompassets retningslinjer:

“Hvis de aldrig kan stå op om morgenen, så må vi jo lave en antagelse om, at de ikke sover godt om natten. Så går vi jo ind med nogle støttemidler til det, og hvis ikke de sidder ude ved morgenbordet kl halv 9 om morgenen, så har de ikke mulighed for at se tv, når der siges godnat om aftenen. Det kan være sådan nogle ting, også som understøtter det, men vi må gøre det på en neutral måde, så det ikke klinger af straf, men mere af "vi bliver nødt til at drage omsorg for dig - det er så vigtigt for os, at du får et godt liv, at du øver dig i at stå op om morgenen”” (Interview C).

Citatet eksemplificerer det dilemma, som medarbejderne kan befinde sig i, når de skal følge de institutionelle bestemmelser og rammer samtidig med, at de også ønsker at opretholde en pædagogisk tilgang til den unge. Citatet kan indikere, at Kompasset, i en vis grad, har en struktur, der er sammenlignelig med Goffmans begreb vedrørende privilegiesystemer, hvor de unge, via socialiseringsprocessen på *totalinstitution*, muligvis gennemskuer, hvorledes formelle og uformelle privilegier tilegnes og fordeles (Goffman, 1997, s. 44). I henhold til citatet sammenholdes evnen til at stå op om morgenen med muligheden for at tilvejebringe “et godt liv”. Medarbejderen antager, at den unges manglende evne til at stå op om morgenen må bunde i manglende nattesøvn, som således kobles til tv-privilegierne. Ifølge Goffman, kan dette endnu engang anses som en rationalisering af arbejdet, hvor tv-rettighederne anses som noget, der står i vejen for den positive udvikling, hvortil medarbejderen belyser, at fratagelsen således er omsorg for den unge. Dette kan synes paradoksalt, da medarbejderne tidligere har forholdt sig til de unges frustrationer om natten, hvor aflåsning og minimal kontakt med omverdenen har en betydning. Dette synes dog ikke medtaget som årsagsforklaring på trætheden, hvor den unge således kommer i risiko for at miste nogle rettigheder på et modsigende grundlag, da muligheden for at se tv, formodentligt kan hjælpe den unge til at falde i søvn. Disse privilegier kan betyde meget for de unge, da de genopretter forbindelsen til den verden, der kan synes tabt, hvorfor en fratagelse af disse kan være yderst indgribende (Goffman, 1997, s. 43-44). Herved kan udsigter til fratagelsen af tv-privilegier institutionelt virke som en metode til at få den unge til at stå op om morgenen, da fratagelsen ellers vil have stor betydning for den unges tid på værelset. Der kan således opstå et dilemma, når medarbejderne skal balancere mellem straf og belønning med henblik på at få den unge til at samarbejde. Der er, ifølge Goffman, en risiko for, at medarbejderne kan blive for fokuserede på de positi-

ve effekter, som netop lever op til målet om “positiv forandring”, hvortil de muligvis bliver blinde for at tilpasningen formodentlig er midlertidig (Goffman, 1997, s. 44-45).

Kompassets brug af privilegiesystemer ses ligeledes ved institutionens “bonusordning”. Denne drejer sig kort fortalt om, at de unge, hvis de deltager i henholdsvis undervisning om morgenen, værksted om eftermiddagen samt Kompassets andre regler og rutiner, modtager 25 kr. pr godkendt deltagelse (Den sikrede institution Kompasset, 2017, s. 15). Denne ordning anser medarbejderne som en stor motivationsfaktor, som giver de unge mulighed for at købe varer i kiosken og sammenligner ordningen med incitamenter for at tage på arbejde: “*Det [bonusordningen] har sådan en hel nær motivation. Altså det har det jo også for os andre, når vi går på arbejde (...) så får man penge med hjem, ikke. Så jeg oplever det motiverende.*” (Interview D). Citatet indikerer, at medarbejderne ikke oplever et dilemma ved brug af bonusordningen, da de ser den som et effektivt pædagogisk redskab: “*Når de er låst inde bag hegnet, så er der ikke nogen mulighed for at købe nogle ting eller få nogle ting. Så hvis ikke du står op om morgenen, så får du ingen penge, hvis du ikke vil deltage, så får du ingen penge.*” (Interview B). Bonusordningen kan således, jævnfør Goffman, medvirke til, at de unge hurtigt tillærer sig rollen som medlem af *totalinstitutionen*, da de således indgår i en institutionelbestemt forandringsproces (Goffman, 1997, s. 20). At de unge tilpasser sig rollen på Kompasset, kommer ligeledes til udtryk i følgende citat: “*Nogen gange så kommer der nogle unge, de har meget fokus på, at de skal bare af sted, fordi så kan de optjene nogle penge (...) Og så kommer de af sted på grund af det*” (Interview G). Herfor kan det antages, at det muligvis udelukkende er pengene, der motiverer, og får de unge til at deltage i aktiviteterne og overholde Kompassets regler. På baggrund af tidligere analyse kan det også her reflekteres over, hvorvidt den unge oplever en varig adfærdsændring eller blot en midlertidig tilpasning (Mørch, 2009, s. 101). Dette eftersom de unge lader til at indrette sig efter bonusordningen, hvorfor det er uvist, om denne adfærd stadig vil forefindes på den anden side af Kompasset. Privilegiesystemet er, ifølge Goffman, et relativt simpelt kontrolsystem, men det medfører generelt, at der opnås samarbejdsvilje hos de individer, der ellers ville modsatte sig, hvortil individets samarbejdsvillighed således kan anses som en positiv udvikling mod adfærdsændring (Goffman, 1997, s. 44-45)

Det kan på baggrund af ovenstående analyse antages, at der kan opstå et dilemma for medarbejderne ved at fravælge nogle unges belønning, da dette kan modvirke de unges motivation for fremtidigt samarbejde. Dilemmaet, i forhold til bonusordningen, kan belyses som værende

medarbejdernes ønske om at lade bonusordningen motivere de unge, velvidende at det er det pengemæssige aspekt, der motiverer. Det er dog et langsigtet ønske, at de unge skal opnå nogle positive oplevelser i forhold til egne evner, hvilket ønskværdigt kan bidrage til at udvikle en varig forandringsproces, hvor de unge kan udvikle nye værdier i overensstemmelse med Kompassets. Bonussystemet lader tilsyneladende også til at have grund til etiske overvejelser i forhold til brug af denne ordning på Kompasset:

“Ja det gør det altså også. Vi er lidt... vi står sådan lige midt i mellem, at øhm... at det skal kaldes en arbejdsdusør. Det må ikke kaldes en bonus længere. Og for at få en arbejdsdusør, skal man udføre et reelt stykke arbejde. Så vi står lige faktisk og skal lave lidt om i det system. Øhm..... og det er ærgerligt, fordi det fungerer faktisk (...) men det er tilsynet. Man må ikke... det er lovstof. Det må man ikke.” (Interview D)

Jævnfør foregående analyse, kan citatet medvirke til at belyse tilstedeværelsen af et dilemma i forhold til, hvorvidt bonussystemet er den rette måde at motivere de unge på, og om der er nogle etiske problemstillinger i forhold til denne ordning, da næsten alle medarbejdere oplever at det virker.

7.3.2.3 Den motiverende kedsomhed

Nedenstående afsnit analyserer kedsomhed, da det, af empirien, fremgår som et pædagogisk virkemiddel, der kan bruges til at motivere de unge til deltagelse i aktiviteter på Kompasset. Medarbejderne beskriver, hvorledes de kan benytte argumenter om at de unge *“ligeså godt kan deltage”*, da de ellers skal opholde sig på værelset. Ligeledes beskrives det, at weekendene kan være præget af kedsomhed, hvorefter dette kan bruges som argumentation for, at de unge skal deltage i dagsstrukturen i hverdagen. De unges kedsomhed ses således som givende for de unges samarbejdsvilje:

“(...) man får en masse goder ud af samarbejde. Når man bare sidder på sit værelse, og ser de andre være udenfor, så keder man sig, og vi har nogle gulerødder i løbet af dagen, hvis du står op om morgenen, kan du se film om aftenen, hvis du ikke står op om morgenen, jamen så er der ikke nogen film om aftenen.” (Interview B)

Foruden ovenstående citat, beskriver flere medarbejdere, at de har oplevet, at kedsomhed formindsker det dilemma, de kan opleve, når de skal motivere de unge til deltagelse i arrangementer, de ikke udviser interesse i. Jævnfør Goffman, kan kedsomheden medføre, at de unge finder på *removal activities*, som kan hjælpe de unge til at “holde tiden ud”, hvor de er afsondret fra deres tidligere liv. Dette kan vise sig i forskellige selvopfundne aktiviteter der: *”kan hjælpe individet til at modstå den psykiske belastning, det sædvanligvis affødes af an-*

greb på personligheden” (Goffman, 1997, s. 56-57). Eksempelvis tydeliggør medarbejderne, hvordan de unge kan have tendens til et større forbrug af cigaretter, da dette fungerer som et element i forhold til tidsfordriv: “(...) de ryger jo lidt flere cigaretter i en periode, fordi der skal ske et eller andet.” (Interview E). De unges øgede rygning kan dermed illustrere, hvorledes de unge kan benytte *removal activities* til at “fylde tiden ud”. Kedsomheden kan ligeledes medføre en brug af *removal activities*, som kan medvirke til dilemmafyldte situationer for medarbejderne: “(...) der kan jo være nogen, som der keder sig så meget herinde, at de begynder at provokere de andre” - “Det er faktisk det jeg plejer at sige, at når de unge keder sig, skal man passe på” (Interview B). Ovenstående belyser således, hvordan kedsomheden også kan medføre dilemmaer i socialpædagogiske arbejde, da de unges reaktioner kan blive anset som provokation af medarbejderne eller blandt de unge. I forlængelse heraf påpeger Bengtson, at de unges manglende oplevelse af mening i deres hverdagsaktiviteter, sammenkoblet med en gennemgribende følelse af kedsomhed, kan medføre store frustrationer hos de unge (Bengtsson, 2012, s 25). Hoffman påpeger i sammenhæng hermed, at disse frustrationer oftest kan blive oversat til direkte provokation, hvortil dette kan medføre yderligere sanktioner for de unge (Frich, 2017). Ovenstående kan, i henhold til Goffman, anses som et udtryk for en utilfredshed med den struktur, de unge skal indordne sig under. Ovenstående citat kan illustrere, hvorledes der kan opstå et dilemma for medarbejderne, da deres tilgang kan medvirke, at de unge reagerer på en måde, som medarbejderne muligvis ikke kan kontrollere (Goffman, 1997, s. 68). Endvidere kan det formodes, at der, på baggrund af ovenstående analyse, kan opstå et dilemma, hvor medarbejderne skal agere i et *krydspres*. Dette, da de institutionelle og organisatoriske rammer efterlader “tomrum” i den daglige struktur, hvor de unge kan have tendens til at kede sig. Medarbejderne forsøger øjensynligt at sætte det *professionelle skøn* i spil i denne situation, i forhold til at belyse de muligheder den unge har, gennem en argumentation og opfordring til at få de unge til at engagere sig og deltage som en løsning på den kedsomhed de oplever (Møller, 2012, s. 166-167).

7.3.2.4 Opsamling

Det kan opsamlende pointeres, at medarbejderne ikke finder det muligt og fagligt forsvarligt at arbejde relationsorienteret i ungdomssanktionens fase 1. Dette kan muligvis skabe nogle faglige dilemmaer, da det belyses, hvordan det relationelle arbejde er yderst væsentlig i alt socialpædagogisk arbejde. Det kan pointeres, at der kan opstå dilemmaer under interaktionen mellem medarbejderne og de unge, hvis de unge kommer til at se medarbejderne som enerådende, når de ikke arbejder relationsorienteret. Yderligere påpeges det, at medarbejderne,

som et forsøg på selvbeskyttelse, opretholder en professionel distance til de unge, hvilket muligvis kan skabe dilemmaer, da det kan påvirke nogle unges samarbejdsvilje i en forkert retning. Det påpeges yderligere, at medarbejderne kan opleve dilemmaer i forhold til forhandlingen med den unge i henhold til formålet med motivationen. Yderligere påpeges det, at der kan opstå et dilemma, når medarbejderne skal balancere mellem straf/belønning med henblik på at få den unge til at samarbejde. Afslutningsvis kan det belyses, hvordan de institutionelle og organisatoriske rammer kan efterlade "tomrum" i den daglige struktur, hvor de unge kan have tendens til at kede sig. Det kan påpeges, at medarbejderne kan opleve, at kedsomheden formindsker det dilemma, de kan opleve, når de skal motivere de unge til deltagelse i arrangementer. Modsat dette, kan der opstå dilemmaer for medarbejderne, når de unges kedsomhed og utilfredshed sommetider medvirker, at de unge agerer på en måde, som medarbejderne ikke kan kontrollere.

7.3.3 "De to ben"

"De to ben" er fra første møde med Kompasset blevet belyst som et spændingsfelt, som fremkalder flere væsentlige dilemmaer, som medarbejderne agerer i. Dette er ligeledes udførligt beskrevet, på Kompasset hjemmeside, at medarbejderne skal udføre socialpædagogisk arbejde i en rammesat hverdag samt at Kompasset beskrives som en magtinstans, der dog befinder sig i det sociale system (Den sikrede institution Kompasset, 2014). Medarbejderne beskriver, at det kan være en svær balancegang at håndtere, hvortil en informant belyser dilemmaet herfor: *"Der kunne være en risiko for, at det lige pludselig bliver, som om at det er fængselsbetjente, der er her. Eller omvendt, at vi kun sad i rundkreds og holdt hinanden i hånden og sagde: "Det er godt nok synd for dig, det håber jeg ikke, du tager skade af"* (Interview C). Heraf kan det antages, at medarbejderne er opmærksomme på det *krydspres*, der opstår, når mangfoldige elementer og processer skal håndteres af medarbejderen på Kompasset (Møller, 2012, s. 166-167). Medarbejderen beskriver et karikeret eksempel på de to yderligheder, der forefindes i deres spændingsfelt mellem en kontrollerende organisatorisk ramme og deres socialpædagogiske tilgang, hvilket kan anses som et dilemma, som medarbejderne reflekterer over i deres professionelle virke. Gennem inddragelse af Børnerådets rapport fra 2015 kan det påtales, at medarbejderne skal være rustet til håndtering af mange forskelligartede opgaver med de unge, som reagerer og responderer voldsomt fysisk og psykisk. Herved ses, at arbejdet med de unge kan være krævende, hvortil dilemmaer kan opstå i forskellige

sammenhænge og kontekster på de enkelte institutioner, da der endnu er flertydige og forskelligartede forståelser blandt den socialpædagogiske profession (Børnerådet, 2015, s. 28).

Medarbejdernes videre svar på, hvordan de agerer i dette spændingsfelt er meget varierende. Nogle beskriver, at de ikke tænker over det i det daglige arbejde, men at det blot følger med som en naturlig del af denne. Andre fortæller, at det i sit mest væsentlige træk handler om at agere imellem socialpædagogik og sikkerhed: *“Vi har hele tiden den der bue mellem socialpædagogik og sikkerhed, og det er sådan vores overordnede pejlemærke hele tiden.”* (Interview A). Samme informant uddyber senere i interviewet:

Sikkerheden ligger som det vigtigste fundament. (...) Så personalet skal være sikre, men det skal de unge mennesker også. Det skal hele organisation. Så på den måde bliver sikkerhed helt vildt vigtigt på mange niveauer. Og det at der jo er hegnet og rutiner med låse - der er nogle meget meget ydre faktorer i forhold til sikkerhed (Interview A).

Ovenstående citater kan illustrere, hvordan medarbejderne i høj grad er opmærksomme på institutionelle krav, hvortil de har til opgave at agere i og vurdere forskellige situationer, således sikkerheden konstant kan sikres (Høilund & Juul, 2011, s. 69). Gennem citatet bliver det synligt, at medarbejderne har forståelse for de elementerne, der sikrer dem under arbejdet, hvilket må antages at have indvirkning på deres gøren gennem en ubevidst påvirkning af *den institutionelle dømmekraft*. Herved kan det formodes, at det socialpædagogiske arbejde, med de unge på Kompasset, fremstår som dilemmafyldt, da medarbejderne skal skabe ligevægt mellem egen pædagogiske faglighed samt institutionens udvendige og indvendige organisatoriske rammer (Høilund & Juul, 2011, s. 68-70). En medarbejder beskriver, hvorledes det er at agere i dette dilemmafyldte spændingsfelt:

“Ja, altså der bliver jeg simpelthen nødt til at tage denne der kasket på, der siger, at nu er jeg på arbejde.. her, og der er altså nogen, der må tage en bestemmelse om, at jeg skal gøre det... og så er det, det jeg arbejder ud fra. Når jeg så kommer hjem, så er det så en anden... en anden person, jeg så må finde frem (...)” (Interview G)

Med afsæt i citatet kan det antages, at *totalinstitutionen* nødvendiggør, at medarbejderen påtager en professionel rolle, som er tilpasset Kompassets behandlingsnormer og -kultur, hvilket kan skabe en konflikt mellem de menneskelige normer og den institutionelle effektivitet (Goffman, 1997, s. 63). De menneskelige normer kan sammenholdes med *den personlige dømmekraft*, som i denne situation muligvis bliver undertrykt af de forventninger, som Kom-

passet har til medarbejdernes arbejde. Når medarbejderen oplever sig nødsaget til at “tage en bestemt kasket” på i arbejdet, kan det antages, at de institutionelle vilkår er dominerende i forhold til, hvorledes medarbejderen udfører den socialpædagogiske behandling overfor den unge. Dette kan muligvis medføre dilemmaer for medarbejderne, hvis disse, som tidligere påpeget, føler sig nødsaget til at gå på kompromis med deres fagintegritet. Dette kan antageligvis være noget medarbejderen er påvirket af, da vedkommende netop beskriver sit arbejde som determineret af andres bestemmelser, som således kan belyse en stor ubevidst vægtning af *den institutionelle dømmekraft*. (Høilund & Juul, 2011, s. 68-71).

7.3.3.1 Med dilemmaer følger frustrationer

I forlængelse af ovenstående afsnit fremgår det af empirien, at der blandt medarbejderne opleves frustrationer i henhold til at agere i spændingsfeltet mellem socialpædagogik og kontrol og den medfølgende balancegang mellem “de to ben”. Dette har, alt andet lige, førhen bevirket en tendens til hyppig udskiftning i medarbejdergruppen: *“Jeg tror, jeg har sagt goddag til lige så mange nye medarbejdere, som jeg har sagt goddag til unge, der kommer ind.”* (Interview G). Den store udskiftning i medarbejdergruppen kan antages at være forårsaget af nogle af de dilemmaer, der forefindes ved arbejdet med de unge på Kompasset:

“Derfor er strukturen styrende, og det er vigtigt, når man bliver ansat heroppe. Vi har en ny kollega, der har arbejdet med støttebolig for 2 unge, som har kunnet kontakten ham hele tiden i døgnet - han påstår, at han ikke kan hjælpe de unge her, han ser dem en gang, og så er de væk igen.” (Interview B)

Samme informant understreger ligeledes: *“Det er spændingsfeltet heroppe, tidsmængden. Der er nogle af de unge mennesker, som jeg kun ser tre gange”* (Interview B). Citaterne kan illustrere et dilemma for medarbejderne i forhold til at skulle handle i et *krydspres*. Dette kan i citaterne anskues gennem forventningen om medarbejdernes evne til at agere og operere med mangfoldige elementer og processer, der er foruddefinerede for deres professionelle virke. Strukturen kan dermed begrænse medarbejdernes mulighed for intervention, hvilket kan kompromittere deres faglige og personlige integritet (Møller, 2012, s. 166-167). En sammenligning mellem personalets tidsmængde med de unge og Børnerådets rapport fra 2015 kan illustrere, at medarbejderne kan opleve tidsmængden som et dilemma, da det de unge generelt savner er personale med interesse for deres baggrund og anerkendelse for sammenhængen mellem de unges opvækst, og den kriminalitet de har begået (Børnerådet, 2015, s. 54). Flere medarbejdere har beskrevet, som tidligere påpeget, at de ikke forholder sig til de unges kriminalitet, hvortil en informant beskriver:

“Altså, jeg forholder mig faktisk slet ikke til straffen eller til forseelsen (...) Jeg skal egentligt ikke interessere mig for, om han har lavet et hjemmerøveri eller voldtægt. Eller ting som egentligt måske ville have det sådan lidt “aaarg” med ikk? Fordi, at hvis jeg tager det for meget ind, så kommer jeg til at forholde til den gerning, de har lavet i stedet.” (Interview D)

Medarbejderne kan, som tidligere påpeget, befinde sig i et dilemma, når de skal prøve at undgå, hvad Goffman kalder en *involveringscyklus* med henblik på at sikre balancen mellem kriminal- og socialpolitiske aspekter af sanktionen. Sikring af denne balance kan ses som vanskelig, da de unge på en *totalinstitution* ofte kan vække medarbejdernes sympati, hvorved det kan være svært for medarbejderne at holde en social balance og professionel afstand (Goffman, 1997, s. 66-67). Hvis de unge således, som ovenstående indikerer, ønsker, at medarbejderne involverer sig, kan det betyde, at den professionelle distance antageligt kan påvirke samarbejdet og dermed muligvis udfaldet af sanktionen. Sammenlignes den styrende struktur med *totalinstitutionen*, påpeges det, at denne typisk er struktureret af hensyn til institutionens effektivitet frem for eksempelvis af hensyn til medarbejdernes mulighed for at agere i henhold til socialpædagogernes kernefaglighed. Herved kan der opstå en konflikt mellem medarbejderne og institutionen, hvor institutionen altid vil tilvælge den struktur, som forekommer mest effektiv (Goffman, 1997, s. 64). Derved kan ovenstående citater, jævnfør Goffman, ses som et udtryk for de konstante dilemmaer, som medarbejderne befinder sig i.

Ud over den tidsmæssige begrænsning for interventionsmuligheder med de unge beskriver en medarbejder ligeledes, hvordan de organisatoriske rammer og ydre strukturer kan være hæmmende for en kollegas handlemuligheder:

“Jeg havde en... kollega, som også var med (...) fra starten, (...) han kom og sagde til mig: "For mig betyder det der, for mig, jeg kan ikke i det der med at låse dørene hele tiden.... Hele tiden, man skal trykke en kode, sætte nøgle i og... låse op og lukke...." Der var en anden, der sagde: "Jeg kan ikke være i det der med, at vi ikke kan køre nogen steder.... Man kan ikke lige gå ned i byen. Man kan ikke lige køre en tur i morgen."” (Interview G)

Herfor eksemplificeres hvorledes *totalinstitutionen*, i dens ydre rammer og sigende struktur, kan opleves at indvirke på den socialpædagogiske behandling af de unge i forhold til de begrænsninger, de oplever i deres interventionsmuligheder. Denne udfordring ved arbejdet kan formodes at støtte sig til begrænsningen ved den barriere, som *totalinstitutionen* har mod omverdenen, da det førstnævnte citat beskriver en mangel for muligheder ved blandt andet at kunne forlade Kompasset, når dette fagligt vurderes givende. Det kan derved antages, at

medarbejderen føler sig hæmmet af den manglende fleksibilitet og spontanitet, der synes ønskværdig (Goffman, 1997, s. 12-13). Citaterne illustrerer endvidere de flertydige dilemmaer, som medarbejderne skal agere i, hvortil ovenstående kan tydeliggøre, at nogle medarbejdere oplever en frustration og begrænsning i deres handlemuligheder under interaktion med de unge. Børnerådet påtaler i kontekst hertil, at lukkede institutioners hegn, låse og struktur generelt kræver, at medarbejderne i høj grad forholder sig til, at strukturen har en mulig negativ indvirkning på de unges oplevelse af trivsel og resocialisering, hvorved medarbejderne kan opleve forskellige fagligtfunderede dilemmaer (Børnerådet, 2015, s. 23).

7.3.3.2 Opsamling

Opsamlende kan det belyses, at medarbejderne kan opleve balancegangen mellem “de to ben” som vanskelig, hvorfor dette overordnet må medvirke til et dilemmafyldt arbejdsfelt. Yderligere påpeges det, at arbejdet med de unge kan være krævende, hvortil dilemmaer kan opstå i forskellige sammenhænge og kontekster på de enkelte institutioner, da der endnu er flertydige og forskelligartede forståelser blandt den socialpædagogiske profession. Det socialpædagogiske arbejde med de unge på Kompasset fremstår som dilemmafyldt, da medarbejderne skal skabe ligevægt mellem egen pædagogiske faglighed samt institutionens udvendige og indvendige organisatoriske rammer. Det belyses, at den store udskiftning i medarbejdergruppen kan være forårsaget af nogle af de dilemmaer, der forefindes ved arbejdet med de unge. Yderligere påpeges det, at medarbejderne kan opleve tidsmængden som et dilemma, da de unge generelt savner personale med interesse for deres baggrund og anerkendelse for sammenhængen mellem de unges opvækst, og den kriminalitet de har begået. Det påpeges også, at medarbejderne kan befinde sig i et dilemma, når de skal sikre balancen mellem kriminal- og socialpolitiske aspekter af sanktionen.

7.4 Udviklings- og læringsprocesser

I dette afsluttende analyseafsnit ønskes en analyse af medarbejdernes forståelse for den udviklings- og læringsproces, de unge gennemgår i løbet af ungdomssanktionen, naturligvis med overvejende fokus på fase 1. Medarbejderens forståelse for udviklingsprocesserne anses som betydningsfuldt, da denne kan påvirke den socialpædagogiske tilgang og behandling, hvilket kan medvirke til en dilemmafyldt praksis.

7.4.1 Når de målet?

Som tidligere belyst i afsnittet om formålet er sigtet med ungdomssanktionen, at den unge indgår i et toårigt socialpædagogisk behandlingsforløb, hvor idealet er en positiv udvikling, for at den unge ikke falder tilbage i kriminalitet. Dette er således slutmålet med sanktionen, hvortil fase 1 belyses som den akutte indsats, hvor de unge skal fjernes fra miljøet, hvilket skal tilvejebringe grundlaget for en videre socialpædagogisk indsats:

“Fase 1 formål det er, det er at bringe ro omkring den akutte farlighed, der er i fase 1. Det kan være at bringe dem ud af det kriminelle miljø, det kan være at bringe dem ud af den kontekst, der har gjort, at de er har fået en ungdomssanktion, misbrug, kriminalitet, selvskadende adfærd farlighed overfor sig selv eller andre. Så det er egentligt for at stoppe den akutte øh farlighed, der er i det” (Interview F)

Med afsæt i citatet kan det således påpeges, at formålet med fase 1 ifølge medarbejderne kan komprimeres til at handle om “den akutte farlighed”. Således beretter en anden medarbejder: *“Det er det primære ved fase 1, At holde dem væk fra alting” (Interview B)*. Hvis ovenstående er det primære formål, kan det gennem de mange påpegede tilpasningsmekanismer udledes, at mange unge netop “får ro på” i fase 1. Dette da strukturen, hegnet og medarbejdernes adfærdskorrigerende netop får den unge til midlertidigt at tilpasse sig Kompassets rammer og regler. Hertil kan det således for medarbejderne syne som om, at målet er nået. Det kan dog muligvis diskuteres, om den midlertidige tilpasning kan være en barriere for tilvejebringelsen af grundlaget for den videre socialpædagogiske behandling, hvis den unge som medarbejderne beskriver, ikke kan efterleve de mere løse rammer i fase 2. Medarbejderne på Kompasset giver udtryk for at have mange overvejelser om den forandringsproces, som de unge skal igennem, hvor det påpeges, at flere unge har vanskeligt ved at indgå heri: *“Der nogen de, dem ved man..... På et eller andet tidspunkt så havner de i..... i fængsel igen, altså.. Det, det er bare et spørgsmål om tid.” (Interview G)*. Denne erfaring er i overensstemmelse med den tidligere beskrevne recidivstatistik for unge, der har været idømt en ungdomssanktion, hvoraf 49 % recidiverer inden for to år efter endt ungdomssanktion (Clausen & Kyvsgaard, 2009, s. 19). Med afsæt heri kan det antageligt skabe en dilemmafyldt praksis, hvis medarbejderne får en opfattelse af, at deres arbejde ikke har den ønskede og tilsigtede effekt. Ovenstående medarbejder har været ansat på Kompasset siden opstart, hvorfor vedkommende muligvis har mødt nogle unge flere gange. Dette påpeger en anden medarbejder netop med følgende konstatering: *“Mange af dem der kommer her, har jo desværre været øh... på andre sikrede institutioner. Nogen af os der efterhånden har været her i 6 år, kan jo se at der ligesom er nogle*

gengangere også her” (Interview E) Hertil reflekterer samme informant videre: Vi ser jo aldrig hvad det fører til, vi ser jo ikke resultatet af det vi laver.” (Interview E). Mennesker er grundlæggende meningsøgende, hvortil en søgen efter mening i handlinger altid tilstræbes og tolkes (Hutchinson & Oltegal, 2006, s. 98). Det kan med afsæt i citatet diskuteres, om medarbejderne på Kompasset mangler oplevelse af mening i deres arbejde med de unge, når de ikke får mulighed for at vidne om de resultater, deres arbejde muligvis har. Medarbejderne kan dog netop erfare, at de unge ikke altid opnår en bæredygtig udviklingsproces gennem tendensen til recidivering, hvilket kan forventes at påvirke medarbejdernes følelse af meningsfuldhed i arbejdet. Det er selvsagt vanskeligt at analysere, hvad der ligger til grund for den relativt høje recidivprocentsats. Det er ikke muligt, og heller ikke hensigten med specialet, at “placere” et ansvar herfor, da ungdomssanktionen er en sammenhængende indsats, hvortil de unge, som tidligere belyst, muligvis har haft nogle svære vilkår i opvæksten, der har været medskabere af deres identitet (Hutchinson & Oltegal, 2006, s. 102-104). En af Kompassets medarbejdere nævner dog, at der kan være nogle aspekter af fase 1, som muligvis kan forårsage et dilemmafyldt arbejdsfelt, da de unges hverdag foregår i en parallel virkelighed:

“Men der er da ingen tvivl om, at i forhold til resocialisering, (...), så er vores kort på hånden jo ganske få. For det er en parallel virkelighed, vi har herinde. Så vi kan tilbyde det vi kan, i de her rammer, men det kunne være, at dem, der var klar til det, - kunne man tage dem med ud, eller hvad kunne man gøre? Altså fx kunne man lave brobygning. Men det kan man ikke nu, som det ser ud nu.” (Interview A)

Citatet vidner således om et element, der kan begrænse medarbejderne i at iværksætte nogle positive udviklings- og læringsprocesser for de unge, hvilket kan forstås ud fra medarbejdernes udsagn vedrørende den dominerende struktur samt hvordan denne kan begrænse deres “kort på hånden”. Ifølge Goffman påberåber *totalinstitutioner* sig ofte at gøre en kæmpe indsats for, i denne kontekst de unges resocialisering, hvilket betyder, at medarbejderne justerer de unges selvregulerende mekanismer, således de fortsat efterlever institutionens normer på egen hånd, når de kommer ud. Påstanden om denne forvandling bliver dog ofte ikke realiseret, hvortil Goffman ligeledes belyser, hvordan det ofte er svært for *totalinstitutionerne* at komme i mål med de officielle målsætninger (Goffman, 1997, s. 58-60, 67). Dette er formodentlig også tilfældet for ungdomssanktionen, da en recidivprocent på 49 må anses som relativt højt, hvortil målet med sanktionen netop er, at den unge ikke falder tilbage i kriminalitet (Clausen & Kyvsgaard, 2009, s. 19). Til formødet med forstanderen på Kompasset blev statistikken dog vendt om, hvor forstanderen var positiv over, at 51 % af de unge idømt en ungdomssanktion ikke recidiverede. Forstanderen forklarer denne vinkel med forståelsen for de

unges opvækstvilkår, som blev vurderet til at kræve en stor og helhedsorienteret indsats, som selvsagt ikke kan opfyldes i den begrænsede periode, de unge befinder sig på Kompasset. Forstanderen beskrev videre, at de unge kan være så "skadede", at en udviklingsproces slet ikke er mulig. En medarbejder belyser ligeledes dette: *"Det kan være at de kommer for sent ind i systemet og at de simpelthen er så massivt skadet at man kan bruge nok så mange trylle-stave.."* (Interview C). Dette må formodes at have betydning for det socialpædagogiske arbejde, da Kompasset belyser de unges egenmotivation som grundstenen i deres arbejde, hvilket øjensynligt må medføre dilemmaer i den socialpædagogiske behandling, hvis den unge således ikke vil modtage den institutionelle identitet, som medarbejderne tillægger dem (Goffman, 1997, s. 19).

7.4.2 "It takes two to tango"

På baggrund af ovenstående findes det essentielt at præsentere, hvorledes medarbejderne anskuer de unges udvikling og forandringsproces på Kompasset samt hvorledes målet om forandring kan give anledning til dilemmaer i det socialpædagogiske arbejde. Majoriteten af medarbejderne oplever, at de unge udvikler sig gennem anbringelsen på Kompasset: *"Jeg oplever faktisk at de rykker sig... mere eller mindre. Men alle rykker sig. Altså jeg har faktisk fornemmelsen af at (...), alle unge der går ud af døren er sgu stærkere end da de kom ind. Og det er egentligt det der er øhm.... så tilfredsstillende for mig i det her."* (Interview D). En anden medarbejder har samme forståelse, men beskriver, at de unges udvikling kan være svær at måle på:

"Langt de fleste rykker sig rigtig meget øhm... Man kan sige, at det er vanskeligt for os at måle på.. Vi kan se det på fremmødet i fx undervisningstilbuddet. Vi kan se det på de konkrete færdigheder, de opnår der, altså. Matematisk, der går man fra en 3. klasses bog til og måske og kunne sidde med en 7. klasses. Og det sker altså nogen gange på 3 og 4 måneder." (Interview E)

Ovenstående citat tydeliggør, hvorledes medarbejderne eksempelvis kan se en forandring i forbindelse med de unges skolefærdigheder, hvortil det også pointeres, at det er svært at måle noget generelt på udviklingen. I forhold hertil beskriver medarbejderne, at den korte tid de unge er anbragt i fase 1 eller i varetægt på Kompasset kan være en barriere for, hvor langt de når med de opstillede handleplansmål for anbringelsen og "den positive udvikling". Flere beskriver det som, at: *"vi sår et frø."* (Interview D), hvorefter der skal samles op i fase 2, som dog af flere omgange beskrives som udfordrende, da denne socialpædagogiske behandling

foregår i åbent regi. Derfor ønsker flere af medarbejderne mulighed for, at de unge opholder sig i længere tid på en sikret institution, da de mener, at dette kan have en positiv effekt på udviklingen. Den påpegede tidsfaktor er tidligere belyst, hvortil medarbejderne giver udtryk for, at tidsaspektet ligeledes påvirker deres mulighed for relationsdannelse, hvilket ifølge SL kan formodes at være i strid med deres pædagogiske kernefaglighed. Denne faglighed beskriver ligeledes, at de unges udvikling ikke kan ske uden relationsdannelse (Socialpædagogerne, 2015, s. 4-5). Når den unges udvikling således ikke er funderet i det relationelle arbejde, bliver det tydeligt, hvorfor andre former for motiverende arbejde prioriteres højt på Kompasset. Det er tidligere i analysen belyst, hvorledes der arbejdes motiverende på Kompasset, hvortil de unges egenmotivation tillægges en væsentlig betydning for den socialpædagogiske behandling. I forbindelse hermed beskriver medarbejderne et dilemma, når de ikke kan tilvejebringe denne motivation:

“Vi gør alt hvad vi kan, men “it takes two to tango” (...) De siger højt, at “det bliver ikke anderledes, altså jeg holder ikke op med det her”, (...) Uanset hvor dygtige vi er og hvor godt et behandlersamfund vi også er, så er der jo bare noget, vi ikke kan tage væk, som bor inde i de unge. Altså vi kan ikke tage de traumer væk, de har oplevet, vi kan ikke tage de brudte forhold og reparere, vi kan ikke gøre det godt, som er gået i stykker, men vi kan (...) gøre det bedste vi kan for at vise dem en anden vej og nogle har jeg da tænkt i mit stille sind, “jamen tænk nu hvis Kevin bed på, og begyndte i 9 klasse i en alder af 17,5 år”” (Interview F)

Medarbejderen beskriver vigtigheden af et godt samarbejde med den unge, hvor denne aktivt ønsker at indgå i behandlingsprocessen. Dette er sammenligneligt med tidligere præsenterede forskning, hvor blandt andet Hoffman pointerer, at socialpædagogikken har svære vilkår, hvis denne skal påtvinges og reduceres til, at de unge skal følge ordrer. Dette kan formodentligt betyde, at læringspotentiale begrænses for den unge og at den ønskværdige pædagogik, som også tidligere beskrevet, ikke får udfoldet sit fulde potentiale (Frich, 2017). Derfor må det formodes at være et centralt dilemma, da den unges udviklingsproces dermed bliver fragmenteret. Dette vanskeliggør medarbejdernes institutionelle arbejde, hvor sigtet er, at den unge tilpasser sig de givne normer og regler på Kompasset, da forståelsen er, at dette kan facilitere “den positive forandring” (Goffman, 1997, s. 19). En anden medarbejder uddyber, hvorledes de unges manglende egenmotivation kan have betydning for arbejdet:

Ja, deres egenmotivation, altså.... Hvor der er nogen, der siger: “Jamen prøv, I kan ikke hjælpe mig.” Og så ved man godt, (...) at så behøver vi ikke at bruge meget mere energi på det. Andet end stadigvæk og gå ind og opfordre dem til at tage af sted i skole, opfordre dem til at deltage. (...) At så er det opbevaring (Interview G)

Ovenstående citat belyser det mulige dilemma, medarbejderne står i når den unge ikke ønsker at indgå i den socialpædagogiske behandling, hvortil det pointeres, at indsatsen således primært bærer præg af opbevaring. Citatet kan til dels sammenlignes med Hoffmans forståelse for de unges opfattelse af de sikrede institutioner, hvor de unge netop ikke mener, at de vil kunne få noget ud af anbringelsen og at de sikrede institutioner i højere grad skaber en barriere for den positive udvikling (Frich, 2017). Ovenstående kan således belyse, hvordan dilemmaer kan opstå, når modstridende pædagogiske perspektiver skal forvaltes i praksis, hvor henholdsvis objekt og subjekt-forståelse af dannelse kan medtages. Det subjektorienterede fokus tillægger den unges frigørende udvikling stor betydning, hvor individorienterede tilgange tilstræbes. Det objektorienterede fokus tillægger den unges indordning stor betydning, hvorved denne i sammenhæng med opbevaringen er medvirkende til den unges opdragelse og dannelse. Med afsæt heri kan det påpeges, at Kompasset har elementer af begge perspektiver, da subjektforståelsen er sammenlignelig med institutionens formelle mål, hvor indsatsen skal tilpasses den enkelte og have fokus på "en positiv forandring". Ligeledes er objekttænkningen sammenlignelig med Kompasset institutionelle indretning, der netop omfatter frihedsberøvelse og en struktureret hverdag, hvor det forventes, at regler efterleves. Hvis den unge ikke har forståelse for formålet med anbringelsen og medarbejderne ligeledes ikke formår at meningsgøre dette for den unge, kan der, som det ses af ovenstående citat, være risiko for at anbringelsen reduceres til opbevaring af den unge, hvortil det objektorienterede fokus kan blive dominerende (Lind, 2015, s. 24-25). Ifølge Goffman kan dette ligeledes medvirke til et overdrevent fokus på den unges tilpasning til institutionens struktur, hvorfor denne bliver styrende i det daglige arbejde (Goffman, 1997, s. 51). Det er i nærværende speciale ikke muligt at analysere, om dette er tilfældet på Kompasset, hvortil det dog kan påpeges, at medarbejderne bruger dagsskemaerne som aktivt værktøj til at få den unge til at deltage.

Som tidligere belyst kan det således skabe dilemmaer, hvis medarbejderne oplever, at de unge ikke ønsker at indgå i den socialpædagogiske behandling. Medarbejderen beskriver, at de nogle gange møder unge, hvor egenmotivationen er overskygget af ønsket om at vende tilbage til det kriminelle miljø, hvorfor målet med ungdomssanktionens ikke nås:

*""Det er jo ligegyldigt, jeg skal fortsætte i det liv her alligevel... øhm.. hvorfor er der pædagoger der skal fortælle ting til mig, det... har jeg slet ikke brug for i mit liv (...)"
Hvor det på nogen måder bliver en del af deres identitet, "jeg er kriminel og det har jeg tænkt mig at blive ved med at være"" (Interview A).*

Medarbejderne beskriver videre, at de unges udtalelser om trivsel på sikrede institutioner bunder i, at de ikke ved bedre. Tidligere forskning fra de unges perspektiver beskriver hvordan de unge, som tidligere analyse pointerer, ikke altid kan se formålet med at være på sikrede institutioner (se afsnit 2.3). Medarbejderne belyser, at de unges mistro på Kompasset ikke er en generel oplevelse, men hvis dette forefindes, er det bundet i, at den unge føler "at de skal sige det" grundet deres føromtalt umodne moral: "(...) *Altså nogle gange taler de også..... kan man sige som de har forstand til.... ikke på en dårlig måde, men (...)De kan jo sige meget. Altså børn vil jo også gerne have måske sukker morgen, middag og aften - det får de jo ikke*" (Interview F). Når medarbejderne udtaler, at de unge "taler som de har forstand til", kan dette i relief til Goffman ses som et ønske om at omsætte den unges "adfærd" til moralistiske vendinger, der er forenelig med institutionens perspektiv. Det kan formodes, at medarbejderne, via forklaring af de unges udsagn, netop søger at rationalisere disse, således de dermed kan retfærdiggøre den gældende behandlingsnorm, som de er socialiseret ind i at agere under (Goffman, 1997, s. 70). Dermed kan der være risiko for, at de unges frustrationer negligeres, hvortil dette kan skabe yderligere frustration, der bevidst eller ubevidst kan påvirke medarbejdernes samarbejde med den unge. Derfor oplever medarbejderne, at arbejdet kan være dilemmafyldt gennem deres ønske om socialpædagogisk behandling og den unge modløshed: "(...) *vi ved, hvor svært det er for os selv, når vi bare skal forandre os en lille smule ik? det er vildt svært ik? forestil dig, at du skal droppe hele din vennekreds og starte forfra ik? Det er vildt angstprovokerende ik?*" (Interview B). I forlængelse heraf påtales det af medarbejderne, at de unges udviklingsproces kan være baseret på urealistiske målsætninger, som for de unge kan virke uopnåelige:

"Nu har jeg jo oplevet mange, der kommer ind og siger... (...) "det er jo spild af. tid, for det kan jeg ikke det der"... Altså så står der et eller andet med, at "du må ikke ryge hash i to år", og så står der sådan en på 16 år, der har røget hash siden han var 12 altså... "det kan jeg jo ikke" siger han.. Så ... nogle gange synes jeg de der mål, som de [kommunen] stiller virker meget.... hvis man ser det fra de unges perspektiv, virker de meget urealistiske... og lige så snart de får det listet op, så siger de "nej men det kan jeg ikke det der" og så er det gået galt for dem... (...) altså så i deres verden, så går det galt for dem og så kan de lige så godt lade være, for så kan de lige så godt gå ud og fortsætte den bane de har været i... før de kom herind." (Interview G)

Citatet kan ses som et eksempel på, hvordan de institutionelle rammer kan være dominerende for det socialpædagogiske arbejde, hvortil ungeperspektivet ubevidst nedprioriteres, hvorfor målsætningen for de unge bliver urealistiske. Hertil kan det diskuteres, hvorledes målet om

inddragelse af den unge efterleves, når den unge ikke kan forstå meningen og formålet med indsatsen. Ovenstående kan belyse tilstedeværelsen af et *krydspres* og et dilemma i forhold til formålet om at arbejde individorienteret i en strukturstyret organisation.

7.4.3 Opsamling

Det kan opsamlende påpeges, at de unge kan være så "skadede", at medarbejderne ikke anser en decideret positiv udviklingsproces som mulig. Dette formodes at have betydning for det socialpædagogiske arbejde og kan øjensynligt medføre dilemmaer i den socialpædagogiske behandling. Yderligere påpeges det, at de unges egenmotivation tillægges en væsentlig betydning for den socialpædagogiske behandling. I forbindelse hermed beskrives det som dilemmafyldt for medarbejderne, når de ikke kan tilvejebringe denne motivation. Manglende egenmotivation begrænser de unges læringspotentiale, hvorved dette må ses som et centralt dilemma for medarbejderne, da den unges udviklingsproces dermed kan blive fragmenteret. Yderligere kan det være dilemmapræget for medarbejderne at agere i, når den unge ikke ønsker at indgå i den socialpædagogiske behandling, hvortil det pointeres, at indsatsen således primært bærer præg af opbevaring. Afslutningsvist påpeges det, at urealistiske målsætninger, som for de unge kan virke uopnåelige, kan medvirke, at medarbejderne oplever tilstedeværelsen af et *krydspres* og et dilemma, i forhold til formålet om at arbejde individorienteret i en strukturstyret organisation.

8.0 Diskussion

I nedenstående afsnit vil der skabes diskussion vedrørende specialet resultater af den bearbejdede analyse samt af de metodiske overvejelser og tilgange herfor. Dette gøres med henblik på reflektivt at bearbejde det skrevne produkt, således mangfoldige elementer og perspektiver bliver inddraget for den samlede forståelse.

8.1 Fund i analysen

I afsnittet vil udvalgte fund fra analysen blive diskuteret i hensigten at tydeliggøre de væsentligste pointer for besvarelsen af problemformuleringen. Med diskussionen ønskes det at belyse perspektiver i en mere samfundsrelateret relevant vinkel..

8.1.1 Pædagogiske dilemmaer

I Danmark benyttes forskellige sanktionsformer i forbindelse med lovovertrædelser. Spørgsmålet om, hvad der fungerer bedst med henblik på at forhindre ny kriminalitet, står centralt i social- og retspolitiske debatter. Justitsministeriets forskningskontor har derfor i 2015 kortlagt den eksisterende forskning om effekter af blandt andet tiltag som fængselsstraf og resocialisering (Justitsministeriet, 2015). I forbindelse hermed udtalte daværende justitsminister Mette Frederiksen følgende om den færdige rapport:

”Rapporten viser, at det er vigtigt med resocialiserende tiltag, når vi griber ind over for lovovertrædere. (...) Men det er vigtigt at understrege, at straf også handler om retsfølelse og om, at vi som samfund skal markere afstandstagen over for forbrydelser. Når der bliver begået alvorlig kriminalitet, skal vi have mulighed for også at anvende meget strenge sanktioner.” (Justitsministeriet, 2015).

På trods af at Danmark, ligesom de andre nordiske lande, udmåler mildere og kortere fængselsstraffe, kan der i Danmark ses tendenser til en samfundsdiskurs, som er præget af et bærende fokus på straf af kriminelle (Justitsministeriet, 2017, s. 5). Med afsæt i den samfundsdiskurs, der optræder i forhold til kriminalitet og strafudmålingen herfor, belyses en balancegang mellem straf af kriminelle kontra resocialisering, hvilket endvidere illustrerer et paradoks i henhold til kriminalforsorgens idealer og de politiske debatter og hensigter. Der kan således opstå dilemmaer gennem den distinktive holdning blandt danskerne, vedrørende strengere straffe, sammenholdt med Justitsministeriets rapport om de positive effekter ved resocialisering. Heri understreges det netop, hvordan straf af kriminelle kan have negativ ind-

virkning på denne målgruppes muligheder for at blive reetableret i samfundet efter endt afsoning (Wamsler, 2015, s. 38). Ovenstående fokus på reetablering synes ligeledes medtænkt i det formelle formål for ungdomssanktionen som helhed. Nærværende speciale har haft fokus på den indledende fase, hvor det overordnede formål kan komprimeres til at omhandle standsning af kriminel adfærd samt begyndelse af den socialpædagogiske behandling, som af informanterne beskrives som *“at så et frø”*. Når der i det ovenstående belyses, hvordan det er væsentligt at samfundet markerer en skarp afstandstagen til forbrydelser, kan dette således påvirke de indsatser, som netop har som formål at resocialisere lovovertrædere. I vores indledende analyse er det belyst, hvordan medarbejderne kan have tendens til at anse ungdomssanktionen som en straf, hvortil der blandt andet pointeres at: *“Vi er der ikke for den unges skyld, vi er der for samfundet.”* Ifølge Inge Bryderup er socialpædagogikkens overordnede samfundsmæssige opgave ofte defineret som en strategi, der skal bidrage til marginaliserede gruppers reintegration i samfundet. Dette formål med socialpædagogikken er ofte forbundet med en normaliseringstankegang, idet målet bliver at tilpasse individer til samfundets normer og regler (Bryderup, 2010, s. 175) Dette er ligeledes formålet med ungdomssanktionen, hvor der ønskes *“en positiv forandring”*, hvor den unge ikke recidiverer. Herfor kan det diskuteres, hvorvidt der i denne sanktion er sammenhæng mellem midlet og målet, når den unge netop dømmes til socialpædagogik, hvor de forskellige kombinerede elementer fra straffeloven og SEL skal balanceres af pædagogisk personale? Diskussionen om hvorvidt der er sammenhæng mellem middel og mål, findes relevant grundet den tidligere beskrevne viden omkring recidivprocentsatsen på 49 % blandt unge der har været idømt en ungdomssanktion, hvorfor det kan diskuteres, om der stadig bør videreudvikles på selvsamme sanktion. Dette blandt andet med afsæt i Hoffman der netop beskriver, at det pædagogiske arbejde på de sikrede institutioner *“fejler”*. Han konkluderer, at midlet til at opnå *“den positive forandring”* muligvis reduceres til, at de unge skal adlyde ordre, hvilket dermed faciliterer opnåelsen af den midlertidige tilpasning (Frich, 2017). Ifølge analysen kan denne tendens til *“at adlyde ordre”* ligeledes spores, hvor det pædagogiske personale *“motiverer”* de unge ved at henvise til overholdelse af Kompassets struktur samt ved brug af privilegiesystemer. Yderligere nævnes kedsohmheden hos de unge som et væsentligt motivationselement, da de unge herfor opsøger det pædagogiske personale *“som det fede alternativ til at sidde på værelset”*. Spørgsmålet der kan belyses her, er nærliggende om denne opsøgning således igangsættes ud fra et pædagogisk funderet grundlag eller som et symbol på den manglende mening, der kan indfinde sig i de unges hverdagsaktiviteter. Det kan således diskuteres, om den søgte *“interaktion”* bærer præg af manglende alternativer, hvilket selvsagt kan underbygges af frihedsberøvelsen. I

sammenhæng hermed kan det diskuteres, om medarbejderens manglende fokus på det relationelle arbejde har betydning for de mange dilemmaer, der synes at opstå. Det er nærliggende at fokusere på dette aspekt, da det i forhold til socialpædagogernes kernefaglighed må anses som et indgribende fagligt kompromis, da det belyses, at relationelt arbejde tilvejebringer muligheden for en positiv forhandling:

”Den gode relation er baseret på, at borgeren vælger pædagogen til. Det ses fx til styrketræning med borgeren, hvor vi mødes ligeværdigt – det bliver det berømte fælles tredje. Ligeværdigheden bliver tydelig i situationer, hvor man kan vælge pædagogen fra, men hvor borgeren på eget initiativ, vælger os til.” (Socialpædagogerne, 2015)

Det kan således diskuteres, om medarbejderens forståelse af kontakten mellem socialpædagog og ung er dilemmaskabende, da en medarbejder kort belyser, at der selvsagt altid forekommer relationer, men at disse ikke kan være præget af ligeværdighed, hvortil kontakt med fokus på interaktion tilstræbes. Det findes nærliggende at stille spørgsmålstegn ved, om der begrebsligt er forskel på en relation og en interaktion, og om det reelt er muligt at adskille disse fra hinanden? Yderligere findes det interessant at diskutere, hvorledes denne forståelse også er tydelig for de unge. Ifølge Bryderup efterlyser de unge på sikre institutioner større fokus på det relationsorienterede arbejde, hvorfor det muligvis er misforstået, at relationen kan anses som et pædagogisk overgreb, da de unge netop ønsker, at pædagogerne involverer sig og indgår i professionelle relationer som en del af den socialpædagogiske behandling (Bryderup, 2010, s. 113-115). I forlængelse heraf er det i analysen belyst, hvordan den “professionelle afstandstagen” til det relationelle arbejde med de unge kan ses som medarbejderens forsøg på selvbeskyttelse. Herved kan det formodes, at Kompassets institutionelle normer medvirker, at medarbejderne ubevidst benytter disse beskyttelsesmekanismer. Dette kan videre belyses gennem medarbejderens brug af rationalisering af arbejdet, hvor de blandt fastholdes i “en forestilling” om, at det primært er den unges eget ansvar at finde egenmotivation til “den positive forandring”, hvorfor de netop kan rationalisere, at de dermed ikke kan udrette meget, hvis denne ikke kan findes. Det er øjensynligt rigtigt, at en forandring ikke kan igangsættes uden den unge er motiveret hertil. Spørgsmålet er dog, om idealet med en “egenmotivation” er opnåeligt, da den unge dømmes til behandlingen, hvorfor fokus muligvis skal flyttes til, hvorledes der kan arbejdes socialpædagogisk, når den unge er frihedsberøvet. Denne vinkel belyser Bengtsson ligeledes, hvor hun netop problematiserer det manglende fokus på betydningen af frihedsberøvelsen (Tholl, 2013). I henhold til Høilund og Juul kan medarbejdernes rationalisering af de manglende resultater muligvis forklares via den institutionelle

dømmekrafts påvirkning, hvortil medarbejderne indordner sig under strukturen og det institutionelle formål. Det kan således betyde, at institutionens dominerende virkning har betydning for medarbejdernes kritiske blik herpå og dermed antageligvis kan medføre, at arbejdet udføres forholdsvis urefleksivt (Høilund og Juul, 2015, s. 158). Spørgsmålet er således om medarbejderne fralægger sig ansvaret som en del af deres faglige og personlige selvbeskyttelse, hvortil det muligvis kan diskuteres, om den pædagogiske profession er den rette til at varetage denne indledende samfundsmæssige opgave. Når det således kan diskuteres, hvorvidt socialpædagogerne er de rette til at varetage ungdomssanktionens fase 1, findes det givende at reflektere over, hvorledes den socialfaglige indsats kan retænkes, sådan den i større grad harmonerer med socialpædagogernes fagidentitet. En mulig løsning herpå kan være, at der netop medtænkes større fokus på relationsarbejdet, da det gennem analysen er problematiseret, at fagidentiteten især må være udfordret her. Der bør ligeledes være mere fokus på indholdet af relationsarbejdet, både på de enkelte institutioner og ligeledes bør disse uddybes i diverse vejledninger om indsatsen.

Med disse refleksioner kan det hertil diskuteres, hvorvidt det er socialpædagogerne, der skal tilpasse sig de institutionelle vilkår eller om der i virkeligheden kan argumenteres for, at det er de institutionelle vilkår, der bør tilpasses socialpædagogerne, da de som faggruppe har mangfoldige ressourcer, der tydeligvis er begrænset af de politiske og institutionelle vilkår.

8.2 Afsluttende teoretiske refleksioner

Følgende afsnit indeholder udvalgte teoretiske refleksioner, der har til formål at belyse, hvorledes de valgte teorier kan medføre visse begrænsninger. Dette da teorier fungerer som tolkningsrammer, idet det teoretiske sprog altid inkluderer "*en tolkning af den sociale virkelighed, da vi ser og forstår verden ved hjælp af teorier*" (Andersen 2007, s. 111). Med valg af Lipskys teori vedrørende *krydspresset* har det været muligt at opspore og udlede flere dilemmaer for det socialpædagogiske arbejde. Dette da *krydspresset* i sig selv udgør et væsentligt dilemma, som igennem analysen flere gange er belyst som eksisterende i socialpædagogerne arbejde på Kompasset. Lipskys *krydspresteori* har dog også været en udfordrende teori at sætte aktivt i spil i analysen, da teoribeskrivelsen behandles delvist overordnet. Hertil har det været en varsom opgave at behandle teorien med forsigtighed med henblik på ikke at overfortolke. Dette i ønsket om at opretholde en troværdig og loyal forståelse for Lipskys definition. Udfordringen har netop været at sætte de overordnede termer ned i den egentlige socialpæda-

gogiske praksis, hvorfor det var en nødvendighed at lave egentolkninger. Dette omfattede blandt andet begrebsforklaringer såsom 'mangfoldige elementer og processer' samt forståelse for omfanget af 'organisatoriske, politiske og administrative elementer'. En måde hvorpå *krydspresset* er forsøgt belyst er ved inddragelse af Høilund og Juuls *dømmekraftbegreb*. Dette har dog i specialet været udfordrende, da begrebet er normativt, hvorfor det belyser, hvordan medarbejderne på Kompasset bør arbejde. Dette har dog ikke været været fokus i specialet, men i stedet hvordan de organisatoriske rammer kan være medvirkende til, at medarbejderne skal agere i en dilemmafyldt praksis. Ved at anvende en normativ teori som har sit ståsted i kritisk hermeneutik, kan der være risiko for, at vores egen forforståelse for praksis kan have indvirket på analyseringen af medarbejdernes udsagn. Herved kan der være risiko for, at specialet ikke har foretaget den ønskede dybdegående analyse af den *institutionelle dømmekrafts* indvirkning på medarbejdernes arbejde, som er ønsket i forhold til specialets valg af kritisk realisme. Som et forsøg på at balancere det normative og deskriptive har vi tilvalgt Goffmans teori *totalinstitutionen*, hvormed det har det været muligt at skabe forståelse for de strukturelle rammer, der uundgåeligt indvirker på medarbejdernes professionelle virke, på en sikret institution som Kompasset. Hertil kan det diskuteres, om tilvalg af denne teori også har medvirket til et kritisk fokus på medarbejdernes ageren i det dilemmaprægede arbejdsfelt forud for interviewene. Yderligere kan tilvalget have medvirket, at der under udarbejdelse af analysen kan have været fokus på de elementer af empiriindsamlingen, som har bekræftet teoriens udsagn. Afslutningsvist kan det diskuteres, om brug af *totalinstitutionen* sammenkoblet med *dømmekrafterne* har medvirket til, at specialet i for høj grad har haft fokus på de institutionelle rammer.

8.3 Afsluttende metodiske refleksioner

Udvalgte metodiske overvejelser for tilvejebringelsen af specialet vil blive diskuteret med henblik på at tydeliggøre processen samt reflektere over de forskellige tilgange og indfaldsvinkler for udarbejdelsen af specialet.

Det har vist sig anvendeligt at indsamle empiri via kvalitative semistrukturerede forskningsinterviews, da det har skabt mulighed for at opnå en subjektiv forståelse for medarbejdernes individuelle udsagn for deres oplevelser af det socialpædagogiske arbejde og de hertil følgende dilemmaer for deres professionelle virke. Ved valg af den kvalitative metode følger der selvsagt en begrænsning i forhold til generaliserbarheden af specialets fund. Dette er dog hel-

ler ikke hensigten med pågældende undersøgelse, da casestudie er tilvalgt, hvorfor ønsket har været at arbejde med den egentlige case og kontekst herfor.

Specialets problemformulering er bredt formuleret med henblik på at give plads til nuancerede perspektiver af medarbejdernes oplevelser. Det kan dog diskuteres, hvorvidt den brede formulering også medfølger udfordringer i forhold til at opretholde et fokus og skabe en dybdegående analyse, da der kan forefindes flere forskelligartede vinkler at tilgå den analytiske opgave på. Yderligere kan det diskuteres, om førnævnte brede problemformulering, kan være vanskelig at sammenkoble med vores tilvalg af kritisk realisme, da en bred problemformulering ikke umiddelbart ligger direkte op til dybdeanalyse (Andersen, 2007, s. 120) På trods heraf kan det alligevel pointeres, at vi i specialet har undersøgt en afgrænset case i dennes institutionelle kontekst, hvorfor dette muligvis har været tilstrækkeligt til at analysere de underliggende fænomener, som netop er formålet i kritisk realisme. Som et forsøg på at tilgode-se den dybdegående analyse blev det prioriteret at strukturere analysen med inspiration fra Bryderups analysemodel (se afsnit 5.4). Dette da analysemodellen muliggør, at specialet forklarer og belyser medarbejdernes dilemmaer som resultatet af underliggende strukturer og mekanismer, herunder deres ageren mellem kontrol og socialpædagogik (Buch-Hansen & Nielsen, 2005, s. 35). Med denne analysemodel blev det muligt at have problemformuleringen for øje igennem både kondenseringen af dataindsamlingen og igennem den analytiske proces. Anvendelsen af analysemodellen kan dog også have skabt en begrænsning i forhold til at have forårsaget blinde vinkler under empiribearbejdningen.

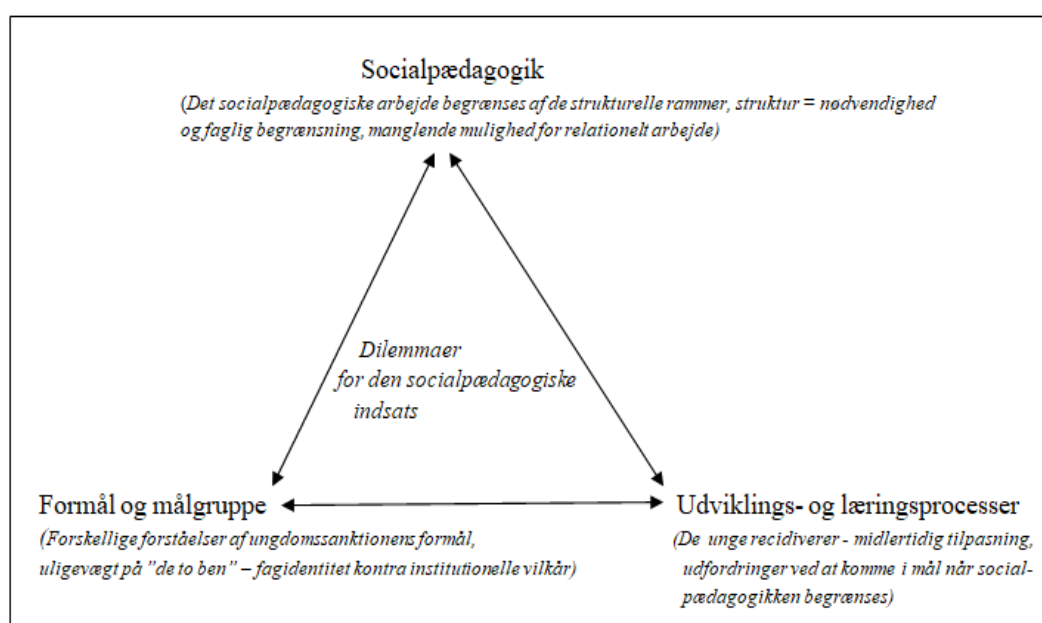
Jævnfør specialets udarbejdelse af casestudie har det været et ønske og hensigt at foretage observationer af medarbejdernes daglige arbejde med henblik på at kunne sammenholde deres udsagn og handlinger. Det har indledningsvis været af høj prioritet for os, hvortil vi dog kun fik mulighed for at inddrage vores indledende observationer af Kompasset. Observationerne af arbejdet kunne have medvirket til en metodisk triangulering, gennem inddragelse af forskelligartede datakilder, med henblik på at få en dybdegående forståelse for andre mulige perspektiver. Gennem refleksion og etiske overvejelser blev det dog ikke fundet hensigtsmæssigt grundet forståelse for de unges omstændigheder, hvortil forstanderen på Kompasset ligeledes udtrykte et ønske om at skærme de unge fra en sådan opmærksomhed. Om end dette er meget ærgerligt for undersøgelsen, anser vi interviewudsagnene for fyldestgørende, da medarbejderne var i stand til at forholde sig til det udførte arbejde, sat over for de mulige tilstræbte idealer. De manglende observationer kan diskuteres at svække validiteten af specialet

grundet de manglende perspektiver på genstandsfeltet for dataindsamlingen. Det var med afsæt i denne begrænsning, at specialet valgte at inddrage forskning foretaget med afsæt i ungeperspektiver som et alternativ til egentlige observationer. Med afsæt i kritisk realisme er vi klar over, at den manglende observation må anses som en svaghed, og vi er ydermere klar over, at vores empiriske undersøgelse er kontekstafhængig, hvorfor det medtagne forskning muligvis skaber et andet billede af helheden, end hvis vi selv havde observeret dagligdagen på Kompasset. Hertil kan det således pointeres, at den medtagne forskning ikke er erstattelige for egne observationer, blandt andet fordi de er foretaget med et andet forskerperspektiv og på andre sikrede institutioner.

9.0 Konklusion

Med konklusionen ønskes en besvarelse og forståelse af specialets problemformulering, der lyder: *Hvordan påvirkes arbejdet, med kriminelle unge anbragt på en sikret institution, som et led i ungdomssanktionens fase 1, når medarbejderne skal agere i dilemmaer mellem kontrol og socialpædagogik?*

Konklusionen frembringes med afsæt i de analytiske pointer, der er frembragt med viden og refleksion fra specialets udvalgte teorier og baggrundsforståelse fra problemfeltet samt efter bearbejdelse af fundene gennem forudgående diskussion. Konklusionen indeles med afsæt i analysemodellens tre komponenter, hvortil analysemodellen ligeledes illustrerer specialets fund i stikordsform (Figur 5).

Figur 5 illustrerer nogle af konklusionens mest sigende dilemmaer under henholdsvis de forskellige komponenter der udgør den socialpædagogiske indsats

9.1 Formål og målgruppe

Det kan konkluderes, at medarbejderne har forskellige opfattelser af formålet med de unges ophold på Kompasset jævnfør ungdomssanktionens fase 1. De forskellige opfattelser kan endvidere påvirke medarbejdernes arbejdstilgange i forhold til mødet med og behandlingen af den unge. Dette stiller et dilemmafyldt socialpædagogisk arbejde, eftersom medarbejderne vægter balancegangen på "de to ben" forskelligt. Nogle mener, at ungdomssanktionens fase 1

er for samfundets skyld, hvortil Kompasset agerer som en løftet pegefingert. Andre medarbejdere mener, at formålet med de unges anbringelser, omhandler støtten til den unge.

Ligeledes kan det konkluderes, at medarbejderne oplever et dilemmafyldt arbejde med målgruppen generelt, eftersom de unge kommer fra belastede kår og et miljø præget af kriminalitet. Denne baggrund kan skabe en modløshed for forandring i blandt de unge, hvilket endvidere kan have betydning for deres motivation for at samarbejde med medarbejderne. Hertil belyses dilemmaet i forhold til det *krydspres*, som medarbejderne oplever for balancen mellem deres fagidentitet og de institutionelle rammer. Flere medarbejdere oplever, at socialpædagogikken ikke kan stå alene, hvorved en tendens til rationalisering af de institutionelle vilkår spores, gennem belysning af de muligheder styringen af de unge giver.

9.2 Socialpædagogik

Det kan konkluderes, at det socialpædagogiske arbejde opleves indskrænket for dets fulde potentiale grundet den sigende og bestemmende struktur på Kompasset og de dertilhørende politiske rammesætninger for ungdomssanktionen. Strukturen er styrende for medarbejdernes handlemuligheder på Kompasset, hvilket argumenteres som både en sikkerhedsmæssig nødvendighed, men også en begrænsning for det tilbageværende mindre handlerum, der er for den socialpædagogiske udfoldelse. Dette stiller et dilemma for medarbejderne, da det kompromitterer deres fagidentitet, hvortil de skal balancere deres professionalisme over for de institutionelle vilkår.

Endvidere kan det konkluderes, at medarbejderne oplever en påvirkning af deres socialpædagogiske arbejde, da de ikke oplever det muligt at inddrage det relationelle aspekt, som ellers betragtes som en kerneværdi for det socialpædagogiske arbejde. Grundet de strukturelle vilkår som blandt andet også omfatter et indskrænket tidsperspektiv, oplever medarbejderne det uforsvarligt at opbygge kortvarige relationer. Dette kan konkluderes at definere et dilemma, eftersom det manglende relationelle arbejde står i stærk kontrast til deres fagidentitet samt endvidere, antageligt, kan begrænse dem i at tilvejebringe en positiv forandring og egenmotivation hos de unge.

9.3 Udviklings- og læringsprocesser

Det kan konkluderes, at medarbejderne når i mål med den del af formålet med ungdomssanktionen, der omfatter at tage de unge ud af det miljø, de kom fra og hjælpe dem med at få ro på. Dog kan det konkluderes, at medarbejderne har en opfattelse af, at nogle af de unge vil have tendens til at vende tilbage til det kriminelle miljø, hvorfor det kan konkluderes, at de unges adfærdsændring på Kompasset i højere grad er en midlertidig tilpasning end en varig adfærdsændring. Det kan konkluderes, at medarbejderne oplever dilemmaer i denne forbindelse, da de udtrykker frustration over den manglende mulighed for at føre de unge i mål med de opstartede socialpædagogiske redskaber. Hertil opleves et dilemma og en påvirkning af arbejdet grundet den styrende struktur, der definerer en begrænsning for deres professionelle udfoldelse af handlemuligheder. Dette må betyde, at deres fagidentitet er under pres, hvorfor det kan konkluderes, at det socialpædagogiske arbejde i ungdomssanktionens fase 1 kan blive mangelfuld og muligvis skal retænkes.

10.0 Perspektivering

Følgende perspektivering omfatter refleksioner vedrørende videre forskning og videre undersøgelse, der kunne understøtte fundene fra gældende speciale. Der er i analysen belyst flere mulige dilemmaer i det socialpædagogiske arbejde, hvortil der i det følgende perspektiveres til det relationelle arbejde.

10.1 Det relationelle arbejde

Specialegruppen anser specielt dilemmaerne i henhold til det relationelle arbejde som centrale. Det manglende relationsorienterede fokus på Kompasset anses som en spændende problemstilling, eftersom det relationelle arbejde netop er belyst som en væsentlig kerneværdi i socialpædagogisk arbejde, hvortil det er sigende, at medarbejderne oplever udfordringer i deres fagidentitet grundet *totalinstitutionens* styrende elementer. Med afsæt heri findes det givende at perspektivere til publikationen “Dømt til socialpædagogik” skrevet af post doc. ved det samfundsvidenskabelige fakultet, Mette Rømer. Rømer fremskriver flere resultater, der overordnet er sammenlignelige med nærværende speciales fund. Publikationen belyser, hvorledes der kan opstå faglige og etiske dilemmaer i det socialpædagogiske arbejde, med domfældte udviklingshæmmede, når der, som i nærværende undersøgelse, skal balanceres mellem social- og kriminalpolitiske elementer (Rømer, 2016, s. 3-4). Rømer konkluderer ligeledes, at det relationspædagogiske arbejde er udfordret, når denne skal udføres i en ramme, der uundgåeligt er præget af, at borgeren er anbragt på foranledning af dom. Den tilsigtede positive udvikling presses, da beboergruppen på den ene side markant tager afstand fra pædagogernes hjælp og på den anden side alligevel fremsætter ønsker om at modtage hjælp i forhold til deres kriminelle adfærd (Rømer, 2016, s. 163). Ifølge Rømer bør der således skabes et stærkere relationspædagogisk rum for herved at sikre opbygningen af tillidsfulde relationer mellem pædagoger og anbragte. Rømer anbefaler således, at der skabes rum for eventuelle mindre formelle “institutionelle ceremonier”, som jævnfør Goffman kan være behjælpelige til at mindske et eventuelt skel mellem “os og dem” (Rømer, 2016, s. 174-175) Som tidligere påpeget belyser Inge Bryderup også at anbragte unge netop efterlyser mere fokus på relationsarbejdet, da en tillidsfuld relation anses som givende for den støtte de unge har behov for (Bryderup, 2010, s. 113-115). Med afsæt i ovenstående findes det således givende at anbefale videre forskning med et større fokus på, hvordan det relationspædagogiske arbejde kan højnes på de sikrede institutioner, på trods af en mulig kortvarig kontakt.

11.0 Litteraturliste

- Aabro, C. (2015). Etik i den pædagogiske profession. I D. T. Gravesen, *Pædagogik - introduktion til pædagogens grundfaglighed* (s. 422-441). Aarhus: Systime Profession.
- Andersen, S. A. (2007). *Kritisk realisme som perspektiv i socialt arbejde - en introduktion og forskningsoversigt*. Aarhus: Den Sociale Højskole.
- Antoft, R., Jacobsen, M. H., Jørgensen, A., & Kristiansen, S. (2007). *Håndværk og horisonter - tradition og nytænkning i kvalitativ metode*. Odense: Syddansk Universitetsforlag.
- Børne- og Socialministeriet. (13. Februar 2018). *Retsinformation*. Hentede 15. Maj 2018 fra Bekendtgørelse af lov om social service:
<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=197036#id2eb6cbc7-2e18-4b8c-9e81-3f733d2a2919>
- Børnerådet. (2015). *Jeg var en god dreng engang - Unge fortæller om deres oplevelser med at være frihedsberøvede*. København: Børnerådet.
- Bengtsson, T. T. (2012). *Youth behind bars*. København: Sociologisk Institut, Københavns Universitet.
- Bryderup, I. M. (2005). *Socialpædagogisk arbejde med børn og unge: Beskrivelser og Dokumentation*. København: Socialpædagogerne Landsforbund.
- Bryderup, I. M. (2010). *Ungdomskriminalitet, socialpolitik og socialpædagogik - biografiske interview med unge om straf og behandling*. Aarhus: Klim.
- Bryderup, I. M., & Frørup, A. K. (2011). *Social Pedagogy and Working with Children and Young People : Where Care and Education Meet*. London: Jessica Kingsley Publishers.
- Buck-Hansen, H., & Nielsen, P. (2005). *Kritisk realisme*. Fredriksberg : Samfundslitteratur Roskilde Universitetsforlag.
- Clausen, S., & Kyvsgaard, B. (2009). *Ungdomssanktionen - en effektevaluering*. København: Justitsministeriets Forskningsenhed.
- Danmarks Statistik. (2015). *Tilbagefald til kriminalitet*. Hentede 18. Januar 2018 fra Danmarks Statistik:
<https://www.dst.dk/da/Statistik/emner/levetilkaar/kriminalitet/tilbagefald-til-kriminalitet>

Danske Regioner. (2016). *Den årlige statistik for de sikrede institutioner 2016*. København: Danske Regioner.

Danske Regioner. (2016). *Rapport om de sikrede institutioner til unge og børn i Danmark*. Danske Regioner.

Den Danske Ordbog. (u.d.). Hentede 22. Maj 2017 fra Den Danske Ordbog:
<http://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=påvirke>

Den sikrede institution Kompasset. (28. April 2014). *Den sikrede institution Kompasset - i gode hænder*. Hentede 15. Maj 2018 fra At bo på Kompasset :
<http://www.kompasset.rn.dk/at-bo-paa-kompasset/pjecer/-/media/Specialsektoren---institutioner/Kompasset/At-bo-p%c3%a5-kompasset/Pjecer/Informationsfolder-til-de-unge.ashx>

Den sikrede institution Kompasset. (28. April 2014). *Den sikrede institution Kompasset - i gode hænder*. Hentede 15. Maj 2018 fra Metoder og tilgange:
http://www.kompasset.rn.dk/fagprofessionelle/alternativ-strafafsoning/metoder-og-tilgange#h3_5

Den sikrede institution Kompasset. (28. April 2014). *Fagprofessionelle*. Hentede 15. Maj 2018 fra Den sikrede institution Kompasset - i gode hænder :
<http://www.kompasset.rn.dk/fagprofessionelle>

Den sikrede institution Kompasset. (2017). *Kompasretning for unge og ansatte på Kompasset*. Brønderslev: Den sikrede institution Kompasset.

Den sikrede institution Kompasset. (3. Juni 2014). *Værdier og målsætninger*. Hentede 12. Februar 2018 fra Velkommen til den sikrede institution Kompasset:
http://www.kompasset.rn.dk/om-den-sikrede-institution-kompasset/vaerdier-og-maalsætninger#h3_3

Ejrnæs, M., & Guldager, J. (2015). *Helhedssyn og forklaring*. København: Akademisk Forlag.

Frich, M. (5. December 2017). 'De unge anbragte beskriver det, som om de er ved at blive sindssyge'. Hentede 24. Januar 2018 fra Information:
<https://www.information.dk/indland/2017/12/unge-anbragte-beskriver-ved-sindssyge>

Frich, M., & Vaaben, L. (16. Oktober 2017). *Vi straffer børn og unge hårdere end voksne*. Hentede 11. Februar 2018 fra Informationen:
<https://www.information.dk/indland/2017/10/straffer-boern-unge-haardere-voksne>

Goffman, E. (1997). *Anstalt og menneske*. København: Jørgen Paludan Forlag.

Højlund, P., & Juul, S. (2015). *Anerkendelse og dømmekraft i socialt arbejde*. København: Hans Reitzels Forlag.

Hutchinson, G. S., & Oltedal, S. (2006). *Modeller i socialt arbejde*. København: Hans Reitzels Forlag.

Järvinen, M., & Mik-Meyer, N. (2012). *At skabe en professionel - Ansvar og autonomi i velfærdsstaten*. København: Hans Reitzels Forlag.

Järvinen, M., Larsen, J. E., & Mortensen, N. (2005). *Det magtfulde møde mellem system og klient*. Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.

Jensen, P. H., & Prieur, A. (2015). Menneskesyn i socia- og kriminalpolitik i USA og i Danmark. I M. Harder, & M. A. Nissen, *Socialt arbejde i en forunderlig verden* (s. 145-162). København: Akademisk forlag.

Justitsministeriet . (2017). *Alle handlinger har en konsekvens*. København: Justitsministeriet .

Justitsministeriet. (16. August 2017). *Bekendtgørelse af straffeloven*. Hentede 15. Maj 2018 fra Retsinformation: <https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=192080>

Justitsministeriet. (29. April 2015). *Justitsministeriet*. Hentede 15. Maj 2018 fra Ny viden om effekten af straf og resocialisering: <http://www.justitsministeriet.dk/nyt-og-presse/pressemeddelelser/2015/ny-viden-om-effekten-af-straf-og-resocialisering>

Katzenelson, B. (1994). *Homo sociua - Grundlaget for menneskelig samkvem. Socialpsykologisk grundbog*. København: Gyldendal

Kriminalforsorgen. (2016). *Kriminalforsorgens recidivstatistik 2015*. Kriminalforsorgen.
Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). *Interview - Det kvalitative forskningsinterview*. København: Hans Reitzels Forlag.

Kyvsgaard, B. (2017). *Udviklingen i børne- og ungdomskriminalitet 2006-2016 - Med separate opgørelser for kommuner og politikredse*. København: Justitsministeriets Forskningskontor.

Ladefoged, K. (2010). Børn og unge styres efter tommelfingerregler. *Socialpædagogen nr. 6* .

Lappi-Seppälä, T., & Storgaard, A. (2014). Unge i det strafferetlige system. *Tidsskrift for Strafferett* , s. 333-359.

Lind, U. (2015). Den dannende og dannede pædagog. I D. T. Gravesen, & red., *Pædagogik - Introduktion til pædagogens grundfaglighed* (s. 19-38). Aarhus: Systime Profession.

Lorenz, W. (2008). Paradigms and Politics: Understanding Methods Paradigms in an Historical Context: The Case of Social Pedagogy. *British Journal of Social Work* , 625-644.

Møller, M. Ø. (2012). Socialrådgiverrollen under aktiveringspolitikken. I M. Järvinen, & N. Mik-Meyer, *At skabe en professionel - Ansvar og autonomi i velfærdsstaten* (s. 165-187). København: Hans Reitzels Forlag.

Mørch, S. I. (2009). *Individ, institution og samfund - Pædagogiske perspektiver*. Aarhus: Academica.

Rømer, M. (2016). *Dømt til socialpædagogik* . Aalborg: Aalborg Universitet.

Rubington, E., & Weinberg, M. S. (2011). Kapitel 7. I R. Earl, & M. S. Weinberg, *The Study of Social Problems* (s. 240-291). Oxford: Oxford University Press.

Sørensen, M. L. (2003). *Ungdomssanktionen på vej - Forarbejder og fase 1*. København: VIVE- Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Servicestyrelsen. (2011). *Det siger loven - Supplement til håndbogen om ungdomssanktionen* . København: Servicestyrelsen.

Servicestyrelsen. (2008). *Håndbog om Ungdomssanktionen*. Odense: Servicestyrelsen.

Skytte, M. (2009). Kategorisering og kulturopfattelse. I C. Schou, & C. Pedersen, *Samfundet i pædagogisk arbejde* (s. 115-136). København: Akademisk Forlag.

Skytte, M. (2013). Socialt arbejde. I J. Guldager, & M. Skytte, *Socialt arbejde - teori og perspektiver* (s. 10-49). København: Akademisk forlag.

Socialpædagogerne. (2015). *Den socialpædagogiske kernefaglighed* . København: Socialpædagogernes Landsforening.

Socialpædagogerne. (2015). *Min faglige praksis - et værktøj til at sætte ord på den socialpædagogiske praksis*. København: Socialpædagogernes Landsforening.

Storgaard, A. (2007). Ungdomssanktionen - en straf i forklædning. I A. Møller-Sørensen, & A. Storgaard, *Jurist uden omsvøb* (s. 319-338). København: Christian Ejlers forlag.

Tholl, S. (6. Maj 2013). *Med børn bag tremmer*. Hentede 26. Februar 2018 fra Information: <https://www.information.dk/indland/2013/05/boern-bag-tremmer>

Thomsen, S. A., Sørensen, M. L., & Rasmussen, L. K. (2003). *Ungdomssaktionen på vej - forarbejdet og fase I*. København: Det nationale forskningcenter for velfærd.

Tilbudsportalen. (4. April 2018). *Den Sikrede Institution Kompasset*. Hentede 12. April 2018 fra Tilbudsportalen - find tilbud: <https://findtilbud.tilbudsportalen.dk/Social/Details?page=85&id=57096&tab=6487>

Toft, T. (19. Oktober 2017). *VK-regeringen sænkede den kriminelle lavalder til 14 år. Det fik ikke de unge til at begå mindre kriminalitet. Tværtimod*. Hentede 9. Marts 2018 fra Information: <https://www.information.dk/indland/2017/10/vk-regeringen-saenkede-kriminelle-lavalder-14-aar-fik-unge-begaa-mindre-kriminalitet-tvaertimod>

Villumsen, A. M. (2015). Hvorfor det ikke er så ligetil med udsathed hos børn. I D. T. Gravesen, & red., *Pædagogik - introduktion til pædagogens grundfaglighed* (s. 460-491). Aarhus: Systime Profession.

Wamsler, L. (12. August 2015). Resocialisering i fængsler dumper. *Djøfbladet*, 36-39.